

ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«ΟΙ ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»**

ΝΙΚΟΛΙΤΣΑ ΚΟΡΚΟΝΤΖΗΛΑ

ΜΑΡΙΝΑ ΠΑΓΚΑΛΗ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΚΑΙΜΑΚΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

ΠΑΤΡΑ, 2013

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	10
ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	10
2.1 ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	10
2.1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	10
2.1.2 ΣΤΑΔΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ.....	11
2.1.3 ΑΡΧΕΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	13
2.1.4 ΕΙΔΙΚΟΙ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ	15
2.1.5 ΘΕΩΡΙΕΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	17
2.1.5.1 ΓΕΝΙΚΑ	17
2.1.5.2 ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΑΤΙΚΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	17
2.1.5.3 ΘΕΩΡΙΑ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	18
2.1.5.4 ΘΕΩΡΙΑ ΟΡΓΑΝΙΚΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ.....	19
2.1.6 ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ.....	20
2.1.6.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	20
2.1.6.2 ΈΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ.....	22
2.1.6.3 ΑΡΧΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ	24
2.1.7 ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	26
2.1.7.1 ΓΕΝΙΚΑ	26
2.1.7.2 ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	27
2.1.8 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	28
2.1.8.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ	28
2.1.8.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	29
2.1.8.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	44

2.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ	48
2.2.1 ΓΕΝΙΚΑ	48
2.2.2 ΟΙ ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ	49
2.2.3 ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ	51
2.2.4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ «ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ»	53
2.2.5 ΈΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	58
2.2.6 ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ (ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ)....	59
2.3 ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	59
2.3.1 ΓΕΝΙΚΑ	59
2.3.2 ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ Ε.ΓΛΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΟΝ ΠΙΝΑΚΑ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	60
2.3.3 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΟΝ ΠΙΝΑΚΑ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	61
2.3.4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΑ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	62
2.4 ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ.....	63
2.4.1 ΓΕΝΙΚΑ	63
2.4.2 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑΤΟΣ	64
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	68
ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 1: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	68
3.1 ΣΚΟΠΟΣ	68
3.2 ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	69
3.3 ΟΡΙΣΜΟΙ.....	70
3.4 ΣΚΟΠΟΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ.....	72

3.5 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΣΥΝΘΕΤΟΥΝ ΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ.....	73
3.6 ΟΜΟΙΟΜΟΡΦΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ.....	73
3.7 ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ	74
3.8 ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΣ	75
3.9 ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ.....	77
3.10 ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΩΝ ΕΣΟΔΩΝ/ΕΞΟΔΩΝ.....	78
3.11 ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ.....	79
3.12 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ.....	80
3.13 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΝΑΡΞΗΣ ΙΣΧΥΟΣ	81
3.14 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ.....	81
3.15 ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΛΠ 1 ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ	82
3.16 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ.....	83
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	84
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	86
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	88

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η λογιστική είναι η επιστήμη που ασχολείται με την συστηματική συλλογή και παροχή κοινωνικοοικονομικών πληροφοριών, οι οποίες προέρχονται από τους οικονομικούς οργανισμούς και είναι απαραίτητες για την λήψη ορθολογικών οικονομικών αποφάσεων. Ένας από τους βασικούς σκοπούς της χρηματοοικονομικής λογιστικής είναι η σύνταξη, στο τέλος κάθε λογιστικής χρήσης, των χρηματοοικονομικών ή, πιο απλά, των καλούμενων οικονομικών καταστάσεων, με τις οποίες οι επιχειρήσεις επικοινωνούν, κοινοποιώντας κρίσιμα ποσοτικό μεγέθη είτε προς τα «μέσα» είτε, κυρίως, προς τα «έξω».¹

Οι οικονομικές αυτές καταστάσεις είναι πίνακες στους οποίους εμφανίζονται τα στοιχεία του ισολογισμού και ορισμένων άλλων λογαριασμών των οικονομικών μονάδων κεφαλαιώδους σημασίας. Σε προσάρτημα των οικονομικών αυτών καταστάσεων εμφανίζονται επεξηγηματικές και άλλες σημαντικές πληροφορίες, που έχουν σκοπό να διευκολύνουν τους αναγνώστες στην αναγκαία πλήρη ενημέρωσή τους.

Τόσο ο τύπος, όσο και ο τρόπος καθώς και ο χρόνος σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων διαφοροποιούνται από χώρα σε χώρα ανάλογα με τις ισχύουσες διατάξεις της εμπορικής και φορολογικής νομοθεσίας, τις χρησιμοποιούμενες λογιστικές μεθόδους, τα εγχώρια λογιστικά ήθη και έθιμα που επικρατούν στην εκάστοτε χώρα.

Στην χώρα μας έχει καταστεί υποχρεωτική, τόσο από το Ε.Γ.Λ.Σ. όσο και από την εμπορική και φορολογική νομοθεσία, η ετησία σύνταξη των παρακάτω καταστάσεων:

- Ισολογισμός

¹ Κοντάκος, Α., (2001), *Γενική Λογιστική σε €*, Εκδ. ΕΛΛΗΝ, Αθήνα

- Λογαριασμός αποτελεσμάτων χρήσεως
- Πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων
- Προσάρτημα ισολογισμού και αποτελεσμάτων χρήσεως

Ο ισολογισμός, η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως, το προσάρτημα καθώς και ο πίνακας διάθεσης κερδών είναι καταστάσεις μεγάλης σπουδαιότητας γιατί αποτελούν τη βασική πηγή πληροφοριών για την αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης -τρέχουσας και μακροχρόνιας- της αποδοτικότητας και δραστηριότητας των οικονομικών μονάδων, για μια σειρά ενδιαφερόμενων, όπως πχ μέτοχοι, πιστωτές, τράπεζες, προμηθευτές, πελάτες κλπ, προκειμένου αυτοί να διευκολυνθούν στη λήψη κάποιας οικονομικής απόφασης. Για το λόγο αυτό οι παραπάνω ετήσιες οικονομικές καταστάσεις υπόκεινται, σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. και τον Ν2190/1920, σε δημοσίευση.²

Η εμπορική και φορολογική νομοθεσία ορίζει τον τρόπο πραγματοποίησης της δημοσιότητας των καταστάσεων ως εξής:

- ♦ Με σχετική καταχώρηση στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών που τηρείται από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εμπορίου, και την υποβολή και τοποθέτηση στον ατομικό φάκελο της εταιρείας τον οικονομικών καταστάσεων της (ισολογισμού, αποτελεσμάτων χρήσεως, πίνακα διαθέσεως, και προσαρτήματος), καθώς και των εκθέσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και των ελεγκτών. Μετά από αίτηση κάθε ενδιαφερόμενου και αφού καταβληθεί το «διοικητικό κόστος» παραδίδονται ή στέλνονται αντίγραφα, επικυρωμένα ή όχι, των εγγραφών που τηρούνται στο φάκελο της εταιρείας.

² Γκίκας Χ. Δ. (2002), *Η ανάλυση και οι χρήσεις των Λογιστικών Καταστάσεων*, Αθήνα: «Γ. ΜΠΕΝΟΥ».

- ♦ Με τη δημοσίευση του ισολογισμού, του λογαριασμού αποτελέσματα χρήσεως και του πίνακα διαθέσεως αποτελεσμάτων καθώς και του Πιστοποιητικού Ελέγχου, με επιμέλεια της αρμόδιας υπηρεσίας και με δαπάνες της ενδιαφερόμενης εταιρείας στο τεύχος ΑΕ και ΕΠΕ της

εφημερίδας της κυβερνήσεως, είκοσι (20) ημέρες τουλάχιστον πριν από τη συνεδρίαση της Γενικής Συνελεύσεως και σε περίπτωση τροποποιήσεως, μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από αυτή.

- ♦ Με τη δημοσίευση του ισολογισμού, του λογαριασμού αποτελέσματα χρήσεως, του πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων και του Πιστοποιητικού Ελέγχου, πριν από είκοσι (20) τουλάχιστον ημέρες από τη συνεδρίαση της Γενικής Συνέλευσης, στις εφημερίδες που προβλέπονται από την §5 του άρθρου 43β, όπως ισχύει μετά την αντικατάσταση της με το άρθρο 13 §7 Ν2339/1995. Δηλαδή:

Σε μια ημερήσια πολιτική εφημερίδα που πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 3 του Ν.Δ. 3757/1957, όπως ισχύει, η οποία εκδίδεται στην Αθήνα και έχει ευρύτερη κυκλοφορία σε ολόκληρη τη χώρα και σε μια ημερήσια οικονομολογική εφημερίδα που πληροί τις προϋποθέσεις της §2 του άρθρου 26, εφόσον η εταιρεία εδρεύει σε δήμο ή κοινότητα του νομού Αττικής

Εκτός τις εφημερίδες της πιο πάνω περίπτωσης και σε μια ημερήσια ή εβδομαδιαία τουλάχιστον εφημερίδα, από εκείνες που εκδίδονται στην έδρα της ή στην πρωτεύουσα του νομού, στον οποίο η εταιρεία έχει την έδρα της και η οποία πληροί τις προϋποθέσεις του τελευταίου εδαφίου της §2 του άρθρου 26

σε περίπτωση που η εταιρεία δεν εδρεύει σε δήμο ή κοινότητα του νομού Αττικής.

- ♦ Με την υποχρέωση αναγραφής σε «κάθε έντυπο της εταιρείας» του αριθμού μητρώου της και του Μητρώου Ανωνύμων Εταιρειών όπου έχει εγγραφεί. Σύμφωνα δε με απόφαση του Υπουργείου Εμπορίου « ο αριθμός μητρώου μνημονεύεται σε κάθε έγγραφο που υποβάλλεται στο Υπουργείο Εμπορίου από την εταιρεία». ³

Η ερμηνεία και η αξιολόγηση των στοιχείων των λογιστικών καταστάσεων απαιτεί μία κάποια εξοικείωση με τις βασικές μεθόδους χρηματοοικονομικής ανάλυσης.

Παρακάτω αναφέρονται οι διάφορες κοινωνικές ομάδες, οι οποίες κάνουν χρήση των λογιστικών πληροφοριών:

1. Μέτοχοι (τωρινοί και μελλοντικοί), επενδυτές διάφοροι,
2. Πιστωτικά ιδρύματα
3. Προμηθευτές/ πιστωτές
4. Πελάτες
5. Προσωπικό
6. Ανταγωνιστές
7. Κεντρική εξουσία
8. Τοπική εξουσία
9. Άλλες επίσημες αρχές
10. Εργατικά συνδικάτα
11. Επαγγελματικές οργανώσεις
12. Το κοινό
13. Χρηματοοικονομικοί αναλυτές και σύμβουλοι

³ Γκίκας Χ. Δ. (2002), *Η ανάλυση και οι χρήσεις των Λογιστικών Καταστάσεων*, Αθήνα: «Γ. ΜΠΕΝΟΥ».

14. Ακαδημαϊκοί και ερευνητές

Στη συνέχεια της εργασίας μας θα παρουσιαστούν αναλυτικά οι οικονομικές καταστάσεις των εταιρειών, και συγκεκριμένα ο ισολογισμός, ο λογαριασμός αποτελεσμάτων χρήσης, ο πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων και το προσάρτημα.⁴

⁴ Γκίκας Δ. (2006), *Χρηματοοικονομική Λογιστική*, Εκδ. Γ. ΜΠΕΝΟΥ, Αθήνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, που υποχρεούται κάθε επιχείρηση να δημοσιοποιήσει είναι ο ισολογισμός, ο λογαριασμός αποτελεσμάτων χρήσης, ο πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων και το προσάρτημα.

2.1 ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

2.1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μεταξύ των τεσσάρων λογιστικών εγγράφων, δηλαδή του ισολογισμού, της καταστάσεως των αποτελεσμάτων χρήσεως, του πίνακα διαθέσεως αποτελεσμάτων και του προσαρτήματος, των οποίων ο νόμος επιβάλλει την δημοσιοποίηση, ο ισολογισμός είναι το παλαιότερο. Μέχρι τα χρόνια του μεσοπολέμου εθεωρείτο και το πιο σημαντικό από άποψη πληροφόρησης έγγραφο, γι' αυτό ακόμα και σήμερα ο όρος «ισολογισμός» επικράτησε να σημαίνει συχνά και τα τέσσερα μαζί έγγραφα

Ο ισολογισμός μπορεί να οριστεί σαν την οικονομική εκείνη κατάσταση με την οποία εμφανίζονται συνοπτικό κατά είδος και αξία, τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης, σε ορισμένη χρονική στιγμή, αποτιμημένα με το ίδιο νόμισμα. Προκύπτει από την απογραφή της οποίας αποτελεί περίληψη και εμφανίζει την χρηματοοικονομική κατάσταση της επιχείρησης συνοπτικά.

Επίσης στον ισολογισμό εικονίζεται η περιουσιακή συγκρότηση της επιχείρησης με την ισότητα:

$$\mathbf{E = \Pi \acute{\eta} E = \Pi + K\Theta}$$

Σαν ημέρα σύνταξης του ισολογισμού θεωρείται η τελευταία ημέρα της λογιστικής χρήσεως, η οποία, σύμφωνα με τον Κ.Β.Σ., για τις εταιρείες που τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας είναι η 31η Δεκεμβρίου ή η 30η Ιουνίου κάθε έτους. Ο χρόνος λήξης της διαχειριστικής περιόδου μπορεί να μετατεθεί πέραν του δωδεκαμήνου εφόσον συντρέχουν σημαντικοί λόγοι και μόνο μετά από έγκριση του προϊσταμένου της αρμόδιας Δ.Ο.Υ.. Ο προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. παρέχει την έγκριση του μετά από κατάθεση σχετικής αίτησης της ενδιαφερόμενης εταιρείας, το αργότερο μέσα στον ενδέκατο μήνα της διαχειριστικής περιόδου της οποίας ζητείται η παράταση του χρόνου λήξης.⁵

2.1.2 ΣΤΑΔΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Η σύνταξη του ισολογισμού στο τέλος της λογιστικής χρήσης αποτελεί μια από τις σημαντικότερες λογιστικές εργασίες. Τα στάδια τα οποία ακολουθούνται μέχρι ο λογαριασμός του ισολογισμού να αποκτήσει την τελική του μορφή είναι τα εξής:

Στάδιο 1° : Α' Προσωρινό Ισοζύγιο

Συντάσσεται την τελευταία ημέρα της λογιστικής χρήσης ισοζύγιο με βάση τα υπόλοιπα των λογιστικών βιβλίων (γενικού καθολικού).

Στάδιο 2° : Διενέργεια Απογραφής

Η διενέργεια απογραφής αποτελεί έργο μεγάλης σημασίας για την οικονομική μονάδα, γιατί μόνο μέσω αυτής μπορεί η διοίκηση να έχει μια σαφή και πραγματική εικόνα της περιουσιακής συγκρότησής της.

⁵ Ruth, G., (2003), Ανάλυση οικονομικών καταστάσεων Εκδ. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη

Η απογραφή λήξης διαχειριστικής περιόδου αποσκοπεί στον προσδιορισμό της περιουσιακής κατάστασης και των οικονομικών αποτελεσμάτων της οικονομικής μονάδας. Είναι πάντοτε γενική, ταυτόχρονα εξωτερική και εσωτερική και με βάση αυτή συντάσσεται ο τακτικός ετήσιος ισολογισμός της επιχείρησης. Η σύνταξή της θα πρέπει να ολοκληρώνεται μέσα στις προθεσμίες που ορίζονται από τις διατάξεις του άρθρου 17 παράγραφος 8 του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων.

Στάδιο 3° : Εγγραφές τακτοποίησης

Μετά την διενέργεια της απογραφής ακολουθούν οι εγγραφές τακτοποίησης. Πρόκειται για εγγραφές προσαρμογής ώστε τα υπόλοιπα των λογιστικών βιβλίων να συμφωνούν με τα αποτελέσματα της απογραφής που διενεργήθηκε, καθώς και για εγγραφές χρονικής τακτοποίησης των εξόδων και εσόδων ώστε να τηρηθεί η αρχή της αυτοτέλειας των λογιστικών χρήσεων.

Στάδιο 4° : Β' Προσωρινό Ισοζύγιο

Μετά την διενέργεια της απογραφής και τις εγγραφές τακτοποίησης συντάσσεται το δεύτερο προσωρινό ισοζύγιο με τα νέα υπόλοιπα των λογαριασμών όπως έχουν διαμορφωθεί.

Στάδιο 5° : Εύρεση αποτελέσματος

Εφόσον τα υπόλοιπα των λογαριασμών συμφωνούν με τα αποτελέσματα των λογαριασμών και έχουν τακτοποιηθεί χρονικά τα έσοδα και τα έξοδα, ακολουθούν οι εγγραφές προσδιορισμού του αποτελέσματος της λογιστικής περιόδου.

Στάδιο 6^ο : Οριστικό ισοζύγιο

Τέλος, αφού έχει προσδιοριστεί και το αποτέλεσμα της χρήσης συντάσσεται το οριστικό ισοζύγιο. Στο τελευταίο αυτό ισοζύγιο οι λογαριασμοί που θα παρουσιάσουν υπόλοιπα θα είναι αυτοί που θα συμπεριληφθούν στον ισολογισμό.⁶

2.1.3 ΑΡΧΕΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Βασικός σκοπός του ισολογισμού είναι να παρέχει πληροφορίες στους μελετητές του για την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης. Για να συναχθούν όμως ακριβή και ορθά συμπεράσματα είναι απαραίτητο ο ισολογισμός να συντάσσεται με βάση ορισμένες αρχές, που έχουν σχέση με τη δομή του, την ακρίβεια και το περιεχόμενο των στοιχείων του.

Το Ε.Γ.Λ.Σ. και ο Ν2190/1920 καθορίζουν ρητά τον τρόπο συντάξεως και τη δομή των χρηματοοικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα. Ειδικότερα, αναφορικό με τη σύνταξη του ισολογισμού καθορίζονται διάφορες αρχές σύνταξης από τις οποίες οι σημαντικότερες είναι:

i. Σαφήνεια

Οι ονομασίες των λογαριασμών ή ομάδων λογαριασμών πρέπει να αποδίδουν όσο το δυνατόν πιο πιστό το περιεχόμενο των λογαριασμών αυτών, ώστε ν' αποφεύγονται παραπλανητικές εντυπώσεις.

Η ομαδοποίηση των επί μέρους λογαριασμών πρέπει να γίνεται με βάση το περιεχόμενο των στοιχείων και η κατάταξή τους με βάση τη

⁶ Ruth, G., (2003), Ανάλυση οικονομικών καταστάσεων Εκδ. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη

ρευστότητα για το ενεργητικό και τη ληκτότητα των υποχρεώσεων για το παθητικό.

ii. Δομή και σχήμα

Σύμφωνα με το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο τα στοιχεία του ισολογισμού πρέπει να τοποθετούνται σε δύο στήλες η μία δίπλα στην άλλη με τα στοιχεία του ενεργητικού αριστερά και τα στοιχεία του παθητικού δεξιά.

iii. Ειλικρίνεια και ακρίβεια

Οι ισολογισμοί, σύμφωνα με το άρθρο 42 του Ν2190/ 1920 πρέπει να εμφανίζουν την πραγματική εικόνα της περιουσιακής διαρθρώσεως και της χρηματοοικονομικής θέσης των επιχειρήσεων. Τα στοιχεία που εμφανίζονται ο' αυτούς πρέπει να είναι υπαρκτά και να μη παραλείπονται κάποια από αυτά. Επίσης πρέπει να είναι ακριβή, δηλαδή να εμφανίζονται με την πραγματική τους αξία.

iv. Συνέχεια και ομοιομορφία

Η κατάσταση του ισολογισμού πρέπει να συντάσσεται ομοιόμορφα κάθε χρόνο χωρίς να μεταβάλλεται η μορφή της εμφανίσεώς της. Παρέκκλιση από την παραπάνω αρχή είναι δυνατή μόνο, αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι, οι οποίοι να αναφέρονται στο προσάρτημα. Η αρχή αυτή έχει εφαρμογή στις μεθόδους αποτίμησης και απόσβεσης, οι οποίες δεν πρέπει να μεταβάλλονται από χρήση σε χρήση, και ενισχύει την συγκρισιμότητα του ισολογισμού.

Επίσης, για την καθιέρωση της αρχής της συνέχειας του ισολογισμού ορίζεται ότι τα ποσά ανοίγματος των λογαριασμών της χρήσεως πρέπει να συμφωνούν απόλυτα με εκείνα του ισολογισμού κλεισίματος της προηγούμενης χρήσεως.

ν. Συγκριτική παράθεση των στοιχείων της προηγούμενης χρήσεως
Σύμφωνα με την αρχή αυτή, που ορίζεται από το άρθρο 42 του Ν2190/1920, παράλληλα με τα στοιχεία της κλειόμενης χρήσεως πρέπει να παραθέτονται και εκείνα της προηγούμενης, ώστε να είναι δυνατή η σύγκριση τους.⁷

2.1.4 ΕΙΔΙΚΟΙ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

Η σύνταξη του ισολογισμού αποβλέπει σε ορισμένο σκοπό που γενικά είναι ο προσδιορισμός της περιουσιακής καταστάσεως της επιχείρησης σε δεδομένη στιγμή και των οικονομικών αποτελεσμάτων ορισμένης χρονικής περιόδου. Αλλά ισολογισμοί συντάσσονται πολλές φορές για να εξυπηρετήσουν και διάφορους άλλους σκοπούς πχ ίδρυση, εκκαθάριση, συγχώνευση, εκχώρηση κτλ, επιχείρησης. Στις περιπτώσεις αυτές ο τρόπος σύνταξης, τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν, οι μέθοδοι αποτίμησης μπορεί να διαφέρουν και εξαρτώνται από τον σκοπό, που πρόκειται να εκπληρώσει ο ισολογισμός.

Βασικοί τύποι ισολογισμών που συντάσσονται για την εξυπηρέτηση διαφόρων σκοπών είναι οι εξής:

1. *Ιδρυτικός Ισολογισμός*

Ο ισολογισμός αυτός εμφανίζει την περιουσιακή κατάσταση της επιχείρησης τη στιγμή της σύστασής της και γι' αυτό μπορεί να χαρακτηριστεί σαν στατιστικός.

2. *Ισολογισμός εκκαθαρίσεως*

⁷ Κοντάκος, Α., (1993), Ανάλυση οικονομικών καταστάσεων, Εκδ. ΕΛΛΗΝ, Αθήνα

Έχει ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά με τον ιδρυτικό ισολογισμό, αλλά διαφέρει στο ότι ο ισολογισμός εκκαθαρίσεως εμφανίζει τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης με αξία, που βρίσκεται πολύ κοντά στην πραγματική, ενώ δεν συμβαίνει το ίδιο με τον ιδρυτικό ισολογισμό.

3. *Ισολογισμός συγχωνεύσεως*

Ο ισολογισμός συγχωνεύσεως εμφανίζει την αξία των περιουσιακών στοιχείων δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων, οι οποίες συγχωνεύονται σε μία. Για την σύνταξη του ισολογισμού συγχωνεύσεως ακολουθείται ορισμένη διαδικασία σε ότι αφορά κυρίως της αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων

4. *Ενδιάμεσος ισολογισμός*

Αυτός συντάσσεται κατά ενδιάμεσα χρονικά διαστήματα της διαχειριστικής χρήσεως πχ στο τέλος κάθε μήνα ή τριμήνου και αποβλέπει στην απεικόνιση της οικονομικής καταστάσεως της επιχείρησης σε ορισμένο χρονικό σημείο και των οικονομικών αποτελεσμάτων σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

5. Προϋπολογιστικός ή ισολογισμός προβλέψεως

Ο προϋπολογιστικός ισολογισμός ή ισολογισμός προβλέψεως αποσκοπεί στην απεικόνιση της πιθανής περιουσιακής καταστάσεως και των αποτελεσμάτων της επιχειρήσεως σε μελλοντικό χρονικό σημεία και περιόδους. Η σύνταξη αυτού του ισολογισμού προσφέρει σημαντικές υπηρεσίες στον επιχειρηματία και χρησιμοποιείται από αυτόν σαν

εργαλείο ελέγχου της πορείας της επιχείρησης διευκολύνοντάς τον να προλαμβάνει πιθανές δυσμενείς εξελίξεις.⁸

2.1.5 ΘΕΩΡΙΕΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

2.1.5.1 ΓΕΝΙΚΑ

Σχετικά με την λειτουργία και τους σκοπούς που επιδιώκονται με τη σύνταξη του ισολογισμού έχουν αναπτυχθεί διάφορες θεωρίες. Η κάθε μία από αυτές θέτει ένα ορισμένο σκοπό του ισολογισμού και στη συνέχεια διατυπώνει τους κανόνες για το πώς θα διαμορφωθεί πρακτικά ο ισολογισμός, έτσι ώστε να πραγματοποιείται η θεωρητική σύλληψη, η οποία αναφέρεται στο σκοπό αυτού.

Για να κατανοηθεί καλύτερα η έννοια και ο ρόλος του ισολογισμού σαν μέσου ελέγχου της οικονομικής κατάστασως και δραστηριότητας των επιχειρήσεων, κρίνεται σκόπιμο να αναφερθούν, συνοπτικά, οι κυριότερες θεωρίες που αναπτύχθηκαν για τον ισολογισμό.⁹

2.1.5.2 ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΑΤΙΚΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Κατά τη θεωρία του στατικού ισολογισμού, κύριος σκοπός της κατάστασης του ισολογισμού είναι η απεικόνιση της περιουσιακής κατάστασης της επιχείρησης σε μια ορισμένη χρονική στιγμή. Το οικονομικό αποτέλεσμα (Κέρδος ή Ζημιά), το οποίο θεωρείται

⁸ Γκίκας Χ. Δ. (2002), *Η ανάλυση και οι χρήσεις των Λογιστικών Καταστάσεων*, Αθήνα: «Γ. ΜΠΕΝΟΥ».

⁹ Ruth, G., (2003), *Ανάλυση οικονομικών καταστάσεων* Εκδ. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη

δευτερεύουσας σημασίας, προκύπτει από τη σύγκριση της καθαρής περιουσίας που εμφανίζεται στον ισολογισμό έναρξης της χρήσης και στον ισολογισμό λήξης της χρήσης.

Η αποτίμηση γίνεται ως εξής: Τα πάγια στοιχεία αποτιμούνται στην τιμή κτήσης μείον τις αποσβέσεις που υπολογίζονται στην τιμή κτήσης.

Τα λοιπά περιουσιακά στοιχεία αποτιμούνται στη χαμηλότερη τιμή ανάμεσα στην τιμή κτήσης και στην τρέχουσα τιμή κατά την απογραφή.

Σύμφωνα με την θεωρία αυτή, ο ισολογισμός πρέπει να εμφανίζει μια συντηρητική εικόνα της περιουσιακής κατάστασης της επιχείρησης, για να μη παρασύρει τους διαχειριστές, τους πιστωτές και τους άλλους συναλλασσόμενους μ' αυτήν σε υπέρμετρη αισιοδοξία. Η άποψη αυτή σε συνδυασμό με το ότι η στατική θεωρία λαμβάνει την αξία της νομισματικής μονάδας σταθερή και δεν αναγνωρίζει τις επιπτώσεις από τις μεταβολές της αγοραστικής δύναμης του χρήματος, έχει σαν αποτέλεσμα ο ισολογισμός να μην απεικονίζει την πραγματική αξία της περιουσίας της επιχείρησης.

Παρά την αδυναμία προσδιορισμού της πραγματικής περιουσιακής κατάστασης και του αποτελέσματος της εκμετάλλευσης της επιχείρησης, εντούτοις, οι αρχές της στατικής θεωρίας του ισολογισμού βρίσκουν ανταπόκριση στις νομοθεσίες πολλών χωρών.¹⁰

2.1.5.3 ΘΕΩΡΙΑ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Σύμφωνα με τη δυναμική θεωρία, σκοπός του ισολογισμού είναι να εμφανίσει το περιοδικό οικονομικό αποτέλεσμα το οποίο προσδιορίζεται ως διαφορά ανάμεσα στα έσοδα και έξοδα εκμετάλλευσης, γιατί το

¹⁰ Γκίκας Χ. Δ. (2002), *Η ανάλυση και οι χρήσεις των Λογιστικών Καταστάσεων*, Αθήνα: «Γ. ΜΠΕΝΟΥ».

αποτέλεσμα είναι το πραγματικό μέτρο της οικονομικότητας της επιχείρησης, δηλαδή της επιτυχημένης εσωτερικής και εξωτερικής δραστηριότητάς της.

Κατά τη θεωρία αυτή, της οποίας θεμελιωτής είναι ο Γερμανός Ε. Schmalenbach, εκείνο που ενδιαφέρει είναι η εξακρίβωση των αποτελεσμάτων και όχι της περιουσιακής κατάστασης, αφού η αξία της περιουσίας και συνεπώς της επιχείρησης δεν εξαρτάται από την απλή αποτίμηση των επιμέρους περιουσιακών στοιχείων, αλλά πρώτιστα από την αποδοτικότητά της, δηλαδή το μέγεθος του οικονομικού αποτελέσματος, κέρδους ή ζημιάς.

Πιο συγκεκριμένα υποστηρίζεται ότι μια περιουσία ως οργανωμένο σύνολο, σε περίπτωση μεταβίβασης ή εκποίησης, ανεξάρτητα από την αξία με την οποία εμφανίζεται στον ισολογισμό, παίρνει τόση αξία όση είναι η αποδοτικότητα της, δηλαδή μεγάλα κέρδη ίσον μεγάλη αξία της περιουσίας, μικρά κέρδη ίσον μικρή αξία της περιουσίας. Η διαφορά μεταξύ της αξίας της περιουσίας όπως εμφανίζεται στον ισολογισμό και εκείνης που προσδιορίζεται με βάση την αποδοτικότητα της, είναι γνωστή ως «υπεραξία της επιχείρησης».¹¹

2.1.5.4 ΘΕΩΡΙΑ ΟΡΓΑΝΙΚΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Ο εκπρόσωπος της οργανικής θεωρίας Fr. Schmidt, υποστηρίζει ότι ο ισολογισμός έχει σκοπό τόσο να εμφανίσει την ορθή περιουσιακή κατάσταση της επιχείρησης, όσο και να εμφανίσει το ορθό οικονομικό αποτέλεσμα της χρήσης.

¹¹ Γκίκας Χ. Δ. (2002), *Η ανάλυση και οι χρήσεις των Λογιστικών Καταστάσεων*, Αθήνα: «Γ. ΜΠΕΝΟΥ».

Για να επιτευχθούν οι δύο αυτές επιδιώξεις, θα πρέπει η αποτίμηση τόσο της περιουσίας κατά τη σύνταξη του ισολογισμού όσο και των στοιχείων του κόστους κατά την ημέρα της πώλησης να γίνεται στην τρέχουσα τιμή της ημέρας (τιμή αντικατάστασης ή αναπαραγωγής), δηλαδή στην τιμή που η επιχείρηση θα αγόραζε τα περιουσιακά στοιχεία την ημέρα σύνταξης του ισολογισμού ή που θα αγόραζε τα εμπορεύματα ή θα παρήγαγε τα προϊόντα την ημέρα της πώλησης.

Βασική επιδίωξη της οργανικής θεωρίας είναι η διατήρηση της ακεραιότητας του πραγματικού κεφαλαίου της επιχείρησης, σε περιόδους υποτίμησης της νομισματικής μονάδας ή και μεταβολής των τιμών των αγαθών λόγω συνθηκών της αγοράς, μέσω του προσδιορισμού και της διανομής πραγματικών κερδών. Με τον τρόπο αυτό προστατεύεται η παραγωγική δυναμικότητα και κατά συνέπεια η βιωσιμότητα της επιχείρησης.¹²

2.1.6 ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

2.1.6.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αποτελεί συνήθη πρακτική διεθνώς, για μεγάλες επιχειρήσεις, τράπεζες και μεγάλα οικονομικά ιδρύματα, να σχηματίζουν όμιλο εταιρειών που δραστηριοποιούνται σ' όλο το φάσμα της οικονομικής ζωής. Ο σκοπός δημιουργίας τέτοιων ομίλων είναι είτε επιχειρηματικός, όπου η μητρική επιχείρηση αποκτά συμμετοχές ή άλλου είδους επιρροές σε άλλες επιχειρήσεις για τη εξυπηρέτηση διαφόρων επιχειρηματικών σκοπών της, είτε χρηματοοικονομικός, όπου μια επιχείρηση αποκτά συμμετοχές στο

¹² Γκίκας Χ. Δ. (2002), *Η ανάλυση και οι χρήσεις των Λογιστικών Καταστάσεων*, Αθήνα: «Γ. ΜΠΕΝΟΥ».

κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων αποβλέποντας αποκλειστικό σε μια επικερδή μακροπρόθεσμη επένδυση των κεφαλαίων της.

Οι εταιρείες που συνιστούν έναν όμιλο πραγματοποιούν καθημερινό διάφορες οικονομικές πράξεις μεταξύ τους οι οποίες επηρεάζουν τους ισολογισμούς των εταιρειών αυτών, με αποτέλεσμα η απλή δημοσίευση της ετήσιας οικονομικής κατάστασης του ισολογισμού να μην παρουσιάζει τη σωστή χρηματοοικονομική θέση των επιχειρήσεων αυτών.¹³

Για να θεραπευθεί η παραπάνω ανεπαρκής πληροφόρηση, που παρέχουν οι ιδιαίτεροι ισολογισμοί των εταιρειών του ομίλου, τα διάφορα κράτη νομοθέτησαν διατάξεις για τη σύνταξη ενιαίων ισολογισμών του ομίλου, σαν οι εταιρείες του ομίλου να αποτελούν μία και μόνη επιχείρηση.

Βασική αρχή συντάξεως του ενοποιημένου ισολογισμού είναι ότι απαλείφονται οι μεταξύ των οικονομικών μονάδων του ομίλου, οικονομικές πράξεις και συναλλαγές. Το αποτέλεσμα από την εφαρμογή της αρχής αυτής είναι ότι ο (ενοποιημένος) ισολογισμός θα παρουσιάζει την πραγματική περιουσία του ομίλου καθώς επίσης και τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τις συναλλαγές με τους εκτός ομίλου τρίτους.

Ο θεσμός της σύνταξης ενοποιημένων ισολογισμών και λοιπών οικονομικών καταστάσεων από τους ομίλους καθιερώθηκε στην Ελλάδα με το ΠΔ489/1987. Μέχρι την έκδοση του πιο πάνω Π.Δ. η δημοσίευση ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων ήταν προαιρετική και πραγματοποιούταν μόνο από ορισμένους ομίλους με βάση τα λογιστικά πρότυπα των διεθνών ελεγκτικών εταιρειών. Το ΠΔ498/1987 , με το οποίο εναρμονίστηκε η ελληνική νομοθεσία ως προς την οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρόσθεσε στον Ν2190/1920 «Περί Α.Ε.» ένα νέο

¹³ Γκίνογλου, Δ., (2004), Λογιστική ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, Εκδ. Rosili, Αθήνα

κεφάλαιο περί «Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων», βάσει του οποίου οι επικεφαλείς των ομίλων μητρικές επιχειρήσεις υποχρεούνται από την 1/7/1990 και μετά να συντάσσουν ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Η σύνταξη ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων κατέστη υποχρεωτική και για τις τράπεζες με το ΠΔ367/1994.¹⁴

2.1.6.2 ΈΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ

Σύμφωνα με το άρθρο 90 του Ν2190/1920 κάθε επιχείρηση που διέπεται από το ελληνικό δίκαιο αν είναι μητρική υποχρεούται να καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς. Η μητρική επιχείρηση και όλες οι θυγατρικές της επιχειρήσεις καθώς και οι θυγατρικές των θυγατρικών της, ανεξάρτητα από την έδρα των θυγατρικών αυτών επιχειρήσεων, αποτελούν επιχειρήσεις υποκείμενες σε ενοποίηση όταν η μητρική επιχείρηση είτε μια ή περισσότερες θυγατρικές έχουν τη μορφή:

• Α.Ε.

• Ε.Π.Ε.

• Ετερόρρυθμη κατά μετοχές

• Ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρεία στις οποίες όλοι οι απεριόριστα ευθυνόμενοι εταίροι είναι Α.Ε., Ε.Π.Ε., Ε.Ε. κατά μετοχές ή εταιρείες που δεν διέπονται από το δίκαιο κράτους μέλους της Ενωμένης Ευρώπης, αλλά έχουν νομικό τύπο ανάλογο με τον εταιρειών που προαναφέρθηκαν

¹⁴ Γκίνογλου, Δ., (2004), Λογιστική ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, Εκδ. Rosili, Αθήνα

Ü Ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας των οποίων όλοι οι απεριόριστα ευθυνόμενοι εταίροι είναι Ο.Ε. ή Ε.Ε. των οποίων όλοι οι απεριόριστα ευθυνόμενοι εταίροι είναι Α.Ε., Ε.Π.Ε., Ε.Ε. κατά μετοχές

Για να θεωρηθεί μια επιχείρηση σαν μητρική θα πρέπει να καλύπτει μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

I. Έχει στην κυριότητά της το 50% συν μια μετοχή τουλάχιστον των μετοχών ή μεριδίων συμμετοχής στο κεφάλαιο μιας άλλης επιχείρησης

II. Ελέγχει την πλειοψηφία των συνελεύσεων των μετόχων ή εταίρων μιας άλλης επιχείρησης, έστω και αν η συμμετοχή της στο κεφάλαιο της άλλης επιχείρησης είναι μικρότερη από 50% συν μια μετοχή του κεφαλαίου αυτού.

III. Έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των οργάνων της διοίκησης μιας άλλης επιχείρησης, έστω και αν η συμμετοχή της στο κεφάλαιο της άλλης επιχείρησης είναι μικρότερη από το 50% συν μια μετοχή του κεφαλαίου αυτού.

IV. Ασκεί αποδεδειγμένα κυριαρχική επιρροή στη διοίκηση ή τη λειτουργία μιας άλλης επιχείρησης, έστω και αν η συμμετοχή της στο κεφάλαιο της άλλης επιχείρησης είναι μικρότερη από το 50% συν μια μετοχή του κεφαλαίου αυτού (όχι όμως μικρότερη από το 20%).

Για να συντάξει μια μητρική επιχείρηση για πρώτη φορά ενοποιημένο ισολογισμό θα πρέπει επί δυο συνεχείς χρήσεις να ισχύουν δύο από τα παρακάτω κριτήρια:

1) Το σύνολο της αξίας του ισολογισμού που θα προκύψει από την ενοποίηση, να υπερβαίνει την αξία των 3.700.000 €

2) Το σύνολο του καθαρού κύκλου εργασιών να υπερβαίνει την αξία των 7.400.000 €

3) Ο μέσος όρος προσωπικού όλων των επιχειρήσεων κατά τη διάρκεια της χρήσεως να υπερβαίνει τον αριθμό των 500 εργαζομένων.¹⁵

2.1.6.3 ΑΡΧΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ

Η κατάρτιση των ενοποιημένων ισολογισμών διέπεται από κάποιες αρχές σύνταξής τους που καθορίζονται από το άρθρο 104 του Ν2190/1920. Οι αρχές αυτές είναι οι εξής:

1. Άσκηση τυπικού και ουσιαστικού ελέγχου από τη μητρική εταιρεία

Πρόκειται για μία θεμελιώδης αρχή, γιατί δεν νοείται ενοποίηση των ισολογισμών δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων, αν δεν υπάρχει το στοιχείο της εξαρτήσεως μεταξύ τους. Πέρα απ' αυτό, δεν αρκεί για την ελέγχουσα η κατοχή της απόλυτης πλειοψηφίας των μετόχων της ελεγχόμενης (τυπικός έλεγχος), αν η πρώτη δεν ασκεί και ουσιαστικό έλεγχο στη δεύτερη. Δηλαδή είναι απαραίτητο για τη μητρική επιχείρηση, εκτός από το διορισμό εκπροσώπου της στη θυγατρική, να επιδεικνύει και πραγματικό ενδιαφέρον για την οικονομική εξέλιξη της τελευταίας και να ρυθμίζει σοβαρά τη δραστηριότητα της.

2. Ύπαρξη συγγένειας στα αντικείμενα εκμεταλλεύσεως

Για τη σύνταξη ενοποιημένου ισολογισμού είναι βασικό να υπάρχει κάποια συγγένεια ή ομοιότητα στα αντικείμενα των εκμεταλλεύσεων της μητρικής και θυγατρικής. Έτσι πχ δεν δικαιολογείται η σύνταξη

¹⁵ Πρωτοψάλτης Ν., (2005) *Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, ενοποίηση των επιχειρήσεων*, Εκδ. Σταμούλη, Αθήνα

ενοποιημένου ισολογισμού μεταξύ μιας τράπεζας και μιας βιομηχανίας απορρυπαντικών, η οποία ελέγχεται πλήρως από την τράπεζα.

3. Καθορισμός ενιαίας ημερομηνίας συντάξεως των ισολογισμών.

Για διάφορους λόγους, που έχουν σχέση με τα ειδικά προβλήματα κάθε επιχειρήσεως, είναι δυνατό, η ημερομηνία συντάξεως των ισολογισμών τους να μη συμπίπτει με την ημερομηνία συντάξεως του ισολογισμού της μητρικής. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να καθοριστεί μια ημερομηνία, η ίδια για όλες τις επιχειρήσεις, συντάξεως των μερικών ισολογισμών, από την ενοποίηση των οποίων θα προκύψει ο ενοποιημένος ισολογισμός.

4. Εφαρμογή ενιαίου σχεδίου λογαριασμών

Η σύνταξη ενός ισολογισμού σαν αποτέλεσμα της προσθέσεως των κονδυλίων των μερικών ισολογισμών των επιχειρήσεων, προϋποθέτει, ότι τα κονδύλια αυτά είναι ομοιογενή και είναι καταχωρημένα στους ίδιους λογαριασμούς αντίστοιχα για κάθε επιχείρηση. Αυτό σημαίνει εφαρμογή σε όλες τις επιχειρήσεις ενιαίου λογιστικού σχεδίου, στο οποίο θα ενταχθούν οι λογαριασμοί.

5. Χρήση ίδιων μεθόδων αποτίμησης

Η ακρίβεια των στοιχείων ενός ισολογισμού μπορεί να επηρεαστεί από τον τρόπο αποτιμήσεώς τους, όταν πχ δεν χρησιμοποιείται η ίδια μέθοδος αποτίμησης. Γι' αυτό μία μόνο μέθοδος αποτιμήσεως, αυτή που χρησιμοποιεί η μητρική, πρέπει να χρησιμοποιείται από όλες τις επιχειρήσεις του συγκροτήματος. Σε περίπτωση που οι μέθοδοι αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων των θυγατρικών επιχειρήσεων είναι διαφορετικές από τις αντίστοιχες μεθόδους της μητρικής, τότε τα

περιουσιακό τους στοιχεία αποτιμούνται εκ νέου με τις μεθόδους της μητρικής.

6. Συγχρονισμός και ομοιομορφία καταχωρήσεως των λογιστικών εγγραφών

Η αρχή αυτή αφορά βασικά το συγχρονισμό στη διενέργεια των λογιστικών καταχωρήσεων, που σχετίζονται με τις μεταξύ τους συναλλαγές, αλλά και την ομοιομορφία στον τρόπο χειρισμού τους. Έτσι μια συναλλαγή, που έγινε στο τέλος του μήνα από μια θυγατρική και αφορά την μητρική επιχείρηση, πρέπει να εμφανιστεί λογιστικό την ίδια ημερομηνία ή τουλάχιστον μέσα στον ίδιο μήνα και από τις δύο επιχειρήσεις.¹⁶

2.1.7 ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

2.1.7.1 ΓΕΝΙΚΑ

Ο υπολογισμός της αξίας των περιουσιακών στοιχείων γίνεται με βάση την επίσημη νομισματική μονάδα, της οποίας όμως η αξία δεν παραμένει σταθερή με την πάροδο του χρόνου. Η διακύμανση της αξίας της νομισματικής μονάδας έχει άμεσο αντίκτυπο στην αποτίμηση της περιουσίας της επιχείρησης και κατά συνέπεια στα οικονομικά αποτελέσματα.

Η επίδραση του πληθωρισμού πάνω στα αποτελέσματα της αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης είναι διαφορετική για το καθένα απ' αυτά και εξαρτάται από την ταχύτητα κυκλοφορίας του. Έτσι

¹⁶ Πρωτοψάλτης Ν., (2005) *Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, ενοποίηση των επιχειρήσεων*, Εκδ. Σταμούλη, Αθήνα

η αποτίμηση της πρώτης ύλης, όταν αυτή αναπληρώνεται πχ κάθε τρεις μήνες, σε περίπτωση ανόδου του τιμαρίθμου δεν παρουσιάζει πρόβλημα, ενώ, σε αντίθεση, η αποτίμηση ενός ακινήτου το οποίο αγοράστηκε πριν δεκαετία δημιουργεί δυσχέρειες, γιατί η πραγματική τιμή του σήμερα θα είναι κατά πολύ αυξημένη.

Τα προβλήματα που δημιουργούνται από τη μείωση της αξίας της νομισματικής μονάδος και γενικά από την ύπαρξη του πληθωρισμού και την επίδρασή του στα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης, αντιμετωπίζονται με την «αναπροσαρμογή» των στοιχείων του ισολογισμού. Επομένως με τον όρο αναπροσαρμογή ισολογισμού εννοείται η εμφάνιση των στοιχείων του ισολογισμού στην πραγματική τους αξία.

Στην Ελλάδα, σύμφωνα με το Ν2065/1992, οι επιχειρήσεις αναπροσαρμόζουν από το έτος 1992 και μετά, ανά τετραετία, την αξία των γηπέδων και κτιρίων που έχουν στην κυριότητά τους κατά το χρόνο αναπροσαρμογής. Εκτός από την αξία κτήσης, προσαυξημένη με τυχόν βελτιώσεις, αναπροσαρμόζεται και η αποσβεστέα αξία.

Με την πραγματοποίηση της αναπροσαρμογής εμφανίζονται στον ισολογισμό τα πάγια περιουσιακά στοιχεία των επιχειρήσεων με την πραγματική τους αξία. Το γεγονός αυτό έχει σαν συνέπεια, όχι μόνο η κατάσταση του ισολογισμού να απεικονίζει την πραγματική περιουσιακή κατάσταση της επιχείρησης, αλλά δίνει στην οικονομική μονάδα την δυνατότητα, μέσω των αποσβέσεων, να αποκτήσει την πραγματική αγοραστική αξία των παγίων.¹⁷

2.1.7.2 ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

¹⁷ Γκίνογλου, Δ., (2004), Λογιστική ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, Εκδ. Rosili, Αθήνα

Για την αναπροσαρμογή των στοιχείων του ισολογισμού χρησιμοποιείται η μέθοδος των συντελεστών. Πρόκειται για μια σχετικά απλή μέθοδος σύμφωνα με την οποία η αναπροσαρμογή γίνεται με βάση πίνακα συντελεστών για κάθε στοιχείο του ισολογισμού. Οι συντελεστές αναπροσαρμογής καθορίζονται από το κράτος και η αναπροσαρμοσμένη αξία προκύπτει αν πολλαπλασιαστεί η αξία κτήσης με τον αντίστοιχο συντελεστή. Οι διαφορές ανάμεσα στην αξία πριν την αναπροσαρμογή και στην αναπροσαρμογή μεταφέρονται στον λογαριασμό «Διαφορές Αναπροσαρμογής».

Η ελληνική νομοθεσία θεωρεί εν' όλο ή εν μέρει τις «Διαφορές Αναπροσαρμογής» ως κέρδη που υπόκεινται σε ανάλογη φορολογική μεταχείριση. Στον ισολογισμό εμφανίζονται στην κατηγορία των Ιδίων Κεφαλαίων μεταξύ των αποθεματικών. Τυχόν χρεωστικό υπόλοιπο του λογαριασμού μεταφέρεται σε μείωση του τακτικού και των λοιπών αποθεματικών και αν απαιτείται και του μετοχικού κεφαλαίου.¹⁸

2.1.8 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

2.1.8.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Όπως αναφέρθηκε, σκοπός της ανάλυσης του ισολογισμού είναι η εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων για την λήψη όσο γίνεται πιο ορθών οικονομικών αποφάσεων. Προϋπόθεση όμως για οποιαδήποτε εργασία ανάλυσης ισολογισμών είναι η στοιχειώδης γνώση του ρόλου και της σημασίας του κάθε λογαριασμού του ισολογισμού, του τρόπου και της

¹⁸ Ruth, G., (2003), Ανάλυση οικονομικών καταστάσεων Εκδ. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη

ακρίβειας της αποτιμήσεώς του, αλλά και των κριτηρίων ομαδοποιήσεως και ταξινομήσεως του μεταξύ των στοιχείων του ισολογισμού.

Για το λόγο αυτό κρίνεται αναγκαία η ανάλυση των στοιχείων του ισολογισμού πριν από την παράθεση των μεθόδων και τεχνικών ανάλυσης.¹⁹

2.1.8.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

Ενεργητικό ονομάζεται το σύνολο των οικονομικών μέσων, τα οποία αποτιμούνται σε χρηματικές μονάδες και με τα οποία η επιχείρηση επιδιώκει να επιτύχει τους σκοπούς της. Με άλλα λόγια, ενεργητικό είναι τα μέσα δράσεως της επιχειρήσεως.

Τα στοιχεία του ενεργητικού, όπως εμφανίζονται στον ισολογισμό σύμφωνα με το Ε.Γ.Δ.Σ. ομαδοποιούνται σε τέσσερις κατηγορίες, το οφειλόμενο κεφάλαιο, τα έξοδα εγκατάστασης, το πάγιο ενεργητικό και το κυκλοφορούν ενεργητικό.

Στη συνέχεια παρατίθεται ανάλυση των λογαριασμών που περιλαμβάνονται στις παραπάνω ομάδες του ισολογισμού.

Οφειλόμενο κεφάλαιο

Πρόκειται για έναν λογαριασμό που δεν εμφανίζεται συχνά στους ισολογισμούς, που δημοσιεύονται. Αφορά στο κεφάλαιο της επιχειρήσεως, το οποίο έχει καλυφθεί, αλλά δεν έχει καταβληθεί ακόμη. Αυτό θα καταβληθεί μετά το τέλος της επόμενης χρήσης.

Έξοδα εγκαταστάσεως

¹⁹ Ruth, G., (2003), Ανάλυση οικονομικών καταστάσεων Εκδ. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη

Πρόκειται για τα έξοδα κατάρτισης και δημοσίευσης του καταστατικού των οικονομικών μονάδων εταιρικής μορφής, τα έξοδα δημόσιας προβολής της ίδρυσης, της κάλυψης του εταιρικού κεφαλαίου, της εκπόνησης τεχνικών, εμπορικών και οργανωτικών μελετών, καθώς και τα έξοδα διοίκησης που πραγματοποιούνται μέχρι την έναρξη της εκμετάλλευσης. Σ' αυτά ανήκουν και τα μεταγενέστερα έξοδα που δημιουργούνται για την επέκταση της δραστηριότητας της οικονομικής μονάδας.

Τα έξοδα αυτά αποτελούν μια ιδιαίτερη κατηγορία του πάγιου ενεργητικού, η οποία επειδή δεν αντιπροσωπεύει πραγματικές αξίες καλείται πλασματικό ενεργητικό. Για το λόγο αυτό και επειδή εξυπηρετούν την οικονομική μονάδα για περισσότερες από μια χρήσεις αποσβένονται, κατά περίπτωση, είτε εφάπαξ μέσα στη χρήση που πραγματοποιήθηκαν είτε τμηματικό μέσα σε ένα εύλογο αριθμό χρήσεων (συνήθως μέσα σε μια πενταετία).²⁰

Πάγιο ενεργητικό

Κατά τον Ν2190/1920, άρθρο 42 «στο πάγιο ενεργητικό περιλαμβάνεται το σύνολο των αγαθών, αξιών και δικαιωμάτων, που προορίζονται να παραμείνουν μακροχρόνια και με την ίδια περίπου μορφή στην εταιρεία, με στόχο να χρησιμοποιούνται για την επίτευξη των σκοπών της.»

Πρόκειται για περιουσιακά στοιχεία, τα οποία συνήθως καταλαμβάνουν σημαντικό μέρος του ενεργητικού των επιχειρήσεων ανάλογα με το είδος της εκμεταλλεύσεως. Στις μεταποιητικές επιχειρήσεις κατά κανόνα είναι μεγάλο, ενώ στις εμπορικές είναι μικρό.

²⁰ Ντζανάτος, Δ., (2008), Δημιουργία των σημειώσεων (notes) των οικονομικών καταστάσεων και έλεγχος της πληρότητάς τους, Εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα

Ακίνητοποιημένα πάγια περιουσιακά στοιχεία, που για οποιοδήποτε λόγο δεν χρησιμοποιούνται παραγωγικά από την επιχείρηση δεν πρέπει να εμφανίζονται μαζί με τα εν λειτουργία πάγια. Ακόμη, περιουσιακά στοιχεία ακίνητοποιημένα, τα οποία δεν είναι προς το παρόν έτοιμα να προσφέρουν υπηρεσία στην επιχείρηση, όπως πχ ημιτελείς κτιριακές και μηχανολογικές εγκαταστάσεις, πρέπει να εμφανίζονται σε ιδιαίτερη κατηγορία στον ισολογισμό.

Τα πάγια ενεργητικά στοιχεία, άσχετα αν υπόκεινται ή όχι σε απόσβεση διακρίνονται σε:

- Ενσώματα Πάγια στοιχεία
- Ασώματα Πάγια στοιχεία
- Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες απαιτήσεις

- **Ενσώματα Πάγια στοιχεία**

Η κατηγορία αυτή του πάγιου ενεργητικού περιλαμβάνει τα υλικά αγαθά που αποκτά η επιχείρηση με σκοπό να τα χρησιμοποιήσει ως μέσα δράσης της, κατά την διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους, η οποία είναι οπωσδήποτε μεγαλύτερη από ένα έτος.

Σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. στα ενσώματα πάγια στοιχεία διακρίνονται στις εξής κατηγορίες (λογαριασμούς).²¹

Û Εδαφικές εκτάσεις

Σε αυτό τον λογαριασμό καταχωρούνται τα γήπεδα, οικόπεδα, ορυχεία, μεταλλεία, λατομεία αγροί, φυτείες, δάση και γενικά κάθε έκταση γης, της οποίας η κυριότητα ανήκει στην οικονομική μονάδα.

Τα γήπεδα και οικόπεδα από τη φύση τους δεν έχουν φθορές λόγω χρήσης ή χρόνου και γι' αυτό δεν αποσβένονται..

²¹ Κοντάκος, Α., (1993), Ανάλυση οικονομικών καταστάσεων, Εκδ. ΕΛΛΗΝ, Αθήνα

Ός τιμή κτήσεως των εδαφικών εκτάσεων θεωρείται η αξία αγοράς, εκτιμήσεως, εισφοράς, κλπ, ή αυτή που προκύπτει έπειτα από αναπροσαρμογή. Η τιμή κτίσεως αυξάνεται με τις δαπάνες που γίνονται για μόνιμα έργα διαμόρφωσης όπως εκβραχισμοί, ισοπεδώσεις, κλπ

Οι δαπάνες για φόρους μεταβιβάσεως, συμβολαιογραφικά, δικηγορικά, μεσιτικό κλπ δεν περιλαμβάνονται στην τιμή κτίσεως αλλά χρεώνεται με την αξία τους ο λογαριασμός 16.14 έξοδα κτήσεως ακινητοποιήσεων, τα οποία υπόκεινται σε απόσβεση.²²

Û Κτίρια - εγκαταστάσεις κτιρίων - τεχνικά έργα.

Στον λογαριασμό αυτό περιλαμβάνονται τα κτίρια, τις εγκαταστάσεις και τεχνικές κατασκευές, που αναγείρονται σε ακίνητα της επιχείρησης.

Ός κτίρια νοούνται οι οικοδομικές κατασκευές, ενώ ως εγκαταστάσεις οι ηλεκτρικές, υδραυλικές, μηχανολογικές κλιματιστικές που είναι συνδεδεμένες με το κτίριο. Ός τεχνικά έργα θεωρούνται τεχνικές κατασκευές, με τις οποίες γίνονται αλλαγές στο φυσικό περιβάλλον για την εξυπηρέτηση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης, όπως δρόμοι, περιφράξεις, γέφυρες κλπ. Στην κατηγορία αυτή των πάγιων στοιχείων εμφανίζεται η αξία κτήσεως των κτιρίων, των εγκαταστάσεων, και των τεχνικών έργων προσαυξημένη με τις δαπάνες των προσθηκών, επεκτάσεων και βελτιώσεων, καθώς επίσης και η προερχόμενη από νόμιμη αναπροσαρμογή τους.

Τα εν λόγω περιουσιακό στοιχεία υπόκεινται σε απόσβεση, αφού υφίστανται σταδιακή φθορά ένεκα του χρόνου και της χρήσεως τους. Μείωση της αξίας τους μπορεί να προέλθει και εξ αιτίας τεχνολογικής απαρχαίωσης τους.

²² Σιαφάκας Α., (2005) Στοιχεία λογιστικής και ανάλυση ισολογισμού Εκδ. Σμπιλιάς, Αθήνα

Û Μηχανήματα - τεχνικές εγκαταστάσεις - λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν διάφορα μηχανήματα, τεχνικές εγκαταστάσεις, φορητά μηχανήματα, εργαλεία και όργανα. Ως μηχανήματα νοούνται μηχανολογικές κατασκευές μόνιμα εγκαταστημένες, που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών. Τεχνικές εγκαταστάσεις είναι κατασκευές, που γίνονται για την μόνιμη εγκατάσταση των μηχανημάτων. Στην ίδια ομάδα καταχωρούνται και οι λοιπές βοηθητικές εγκαταστάσεις (ηλεκτρικές, υδραυλικές, θερμάνσεως του χώρου κλπ).

Στον λογαριασμό αυτό περιλαμβάνονται και τα διάφορα μικρότερα μηχανήματα, εργαλεία και όργανα εφόσον ο χρόνος ζωής τους θεωρείται μεγαλύτερος του έτους.

Η αξία των μηχανημάτων προκύπτει από την αξία κτήσεως των περιουσιακών στοιχείων προσαυξημένη με τις επεκτάσεις, προσθήκες, βελτιώσεις τους, καθώς επίσης και την νόμιμη αναπροσαρμογή της αξίας τους.

Λόγω της διαχρονικής και λειτουργικής φθοράς των στοιχείων της κατηγορίας αυτής και της σταδιακής μείωσης της αξίας τους, υπόκεινται σε απόσβεση.²³

Û Μεταφορικά μέσα

²³ Σιαφάκας Α., (2005) Στοιχεία λογιστικής και ανάλυση ισολογισμού Εκδ. Σμπιλιάς, Αθήνα

Μεταφορικά μέσα είναι τα κάθε είδους οχήματα με τα οποία η οικονομική μονάδα διενεργεί μεταφορές και μετακινήσεις πάσης φύσεως.

Αντικατάσταση μηχανής στο αυτοκίνητο θεωρείται βελτίωση και προσ αυξάνει την αξία του, ενώ αντικατάσταση ελαστικών θεωρείται έξοδο.

Τα μεταφορικά μέσα λόγω της διαχρονικής και λειτουργικής φθοράς υπόκεινται σε απόσβεση.

ü Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός

Με τον λογαριασμό έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός, παρακολουθούνται χα έπιπλα, τα σκεύη, οι μηχανές γραφείου, οι Η/Υ και χα ηλεκτρονικά συστήματα, τα μέσα αποθηκείσεως και μεταφοράς, τα επιστημονικά όργανα, τα ζώα για πάγια εκμετάλλευση, ο εξοπλισμός τηλεπικοινωνιών και τυχόν λοιπός σχετικός εξοπλισμός.

ü Ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές κτήσεως παγίων στοιχείων

Στο λογαριασμό αυτό παρακολουθούνται οι δαπάνες που πραγματοποιούνται για την κατασκευή νέων παγίων στοιχείων, καθώς και τα ποσά που προκαταβάλλονται για την αγορά όμοιων στοιχείων.²⁴

• Ασώματα Πάγια στοιχεία

Ασώματες ακινητοποιήσεις ή άυλα πάγια στοιχεία είναι τα ασώματα οικονομικά αγαθά που αποκτούνται από την επιχείρηση με σκοπό να χρησιμοποιηθούν παραγωγικά, για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από ένα έτος. Τα στοιχεία αυτά πρέπει να είναι δεκτικό χρηματικής αποτιμήσεως

²⁴ Κοντάκος, Α., (2001), *Γενική Λογιστική σε €*, Εκδ. ΕΛΛΗΝ, Αθήνα

και να μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο συναλλαγής μόνα τους ή μαζί με την επιχείρηση.

Οι ασώματες ακινητοποιήσεις διακρίνονται σε δικαιώματα και πραγματικές καταστάσεις (ιδιότητες, σχέσεις).

Πραγματικές καταστάσεις, ιδιότητες, σχέσεις, είναι πχ η πελατεία, η φήμη, η πίστη, η καλή οργάνωση, η ειδίκευση στην παραγωγή ορισμένων αγαθών. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν τα στοιχεία που συνθέτουν την έννοια της «υπεραξίας» ή «φήμης και πελατείας» της επιχείρησης και τα οποία προσδίδουν στην επιχείρηση, που λειτουργεί παραγωγικό, συνολική αξία μεγαλύτερη από εκείνη που προκύπτει από την αποτίμηση των επιμέρους περιουσιακών της στοιχείων..

Τα άυλα πάγια στοιχεία που αποκτούνται από τρίτους, καταχωρούνται στα λογιστικά βιβλία ως αξίες, ενώ εκείνα που δημιουργούνται από την επιχείρηση απεικονίζονται λογιστικό, μόνο όταν για τη δημιουργία τους πραγματοποιούνται δαπάνες και εφόσον οι δαπάνες αυτές αποσβένονται τμηματικά και όχι εφάπαξ μέσα σε ένα χρόνο. Η «υπεραξία της επιχείρησης» εμφανίζεται ως αξία που δημιουργείται κατά την εξαγορά ή συγχώνευση ολόκληρης της επιχείρησης και είναι ίση με τη διαφορά του ολικού τιμήματος της και της πραγματικής αξίας των επιμέρους περιουσιακών στοιχείων.

Έξοδα πολυετούς αποσβέσεως είναι εκείνα που πραγματοποιούνται για την ίδρυση και αρχική οργάνωση της επιχείρησης, την απόκτηση διαρκών μέσων εκμεταλλεύσεως, καθώς και την επέκταση και αναδιοργάνωσή της. Τα έξοδα αυτά εξυπηρετούν την επιχείρηση για μεγάλη χρονική περίοδο, οπωσδήποτε μεγαλύτερη από ένα έτος.²⁵

²⁵ Κοντάκος, Α., (2001), *Γενική Λογιστική σε €*, Εκδ. ΕΛΛΗΝ, Αθήνα

- **Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες απαιτήσεις**

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν οι μακροπρόθεσμες συμμετοχές στο κεφάλαιο άλλων εταιρειών, οι μακροπρόθεσμες επενδύσεις σε ομολογίες και έντοκα γραμμάτια του δημοσίου και άλλα χρεόγραφα και οι μακροπρόθεσμες απαιτήσεις.

Ως συμμετοχή στο κεφάλαιο άλλων εταιρειών νοείται η αγορά μετοχών άλλων εταιρειών με σκοπό τη διαρκή κατοχή τους. Η συμμετοχή αυτή, σύμφωνα με τον Ν2190/20, άρθρο 42, δεν πρέπει να είναι μικρότερη του 10% του κεφαλαίου κάθε μιας εταιρείας, αλλιώς οι μετοχές χαρακτηρίζονται σαν χρεόγραφα. Αν η κατοχή των μετοχών έχει βραχυπρόθεσμο χαρακτήρα, πρόκειται δηλαδή, για προσωρινή τοποθέτηση χρημάτων, οι μετοχές αυτές πρέπει να εμφανίζονται στον ισολογισμό στην κατηγορία του κυκλοφορούντος ενεργητικού.

Μια άλλη μορφή μακροπρόθεσμης τοποθετήσεως χρημάτων των επιχειρήσεων είναι η αγορά ομολόγων που εκδίδουν άλλες επιχειρήσεις ή το δημόσιο. Στην ίδια ομάδα μπορούν να υπαχθούν και άλλες μορφές χρεογράφων, όπως τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων, τα έντοκα γραμμάτια ελληνικού δημοσίου κλπ.

Στην κατηγορία των μακροπρόθεσμων απαιτήσεων ανήκουν σύμφωνα με τον Ν2190/20 οι απαιτήσεις, των οποίων η προθεσμία εξοφλήσεως λήγει μετά το τέλος της επόμενης χρήσης.²⁶

- **Αποτίμηση των πάγιων στοιχείων**

Σχετικά με την αποτίμηση των πάγιων στοιχείων έχουν αναπτυχθεί διάφορες μέθοδοι παράλληλα με την ανάπτυξη των διάφορων θεωριών για τους ισολογισμούς.

²⁶ Κοντάκος, Α., (2001), *Γενική Λογιστική σε €*, Εκδ. ΕΛΛΗΝ, Αθήνα

- Μέθοδος της τιμής κτήσεως

Η μέθοδος αυτή στηρίζεται στις θεμελιώδεις λογιστικές αρχές του ιστορικού κόστους και της χρονικής συσχετίσεως των εσόδων και εξόδων.

Έχει το πλεονέκτημα της απλότητας και αντικειμενικότητας στην εφαρμογή της, αφού τα πάγια αποτιμούνται στην τιμή, που κατέβαλε η επιχείρηση για την απόκτησή τους. Η αξία τους σε δεδομένη στιγμή υπολογίζεται με βάση την αρχική τιμή, δηλαδή την τιμή κτίσης, αφού αφαιρεθούν οι γενόμενες στο μεταξύ αποσβέσεις.

Σαν μειονέκτημα της μεθόδου αυτής αναφέρεται η αποτίμηση ομοίων πραγμάτων με διαφορετικές τιμές, επειδή είναι δυνατόν να αποκτήθηκαν σε διαφορετικές χρονικές στιγμές. Πράγματι, σε περιόδους σχετικά ταχείας αυξήσεως των τιμών των αγαθών, είναι δυνατόν να αγοραστούν πάγια, των οποίων η τιμή είναι πολύ μεγαλύτερη από άλλα όμοια πάγια, που είχαν αποκτηθεί πριν λίγα χρόνια. Κατά τον χρόνο σύνταξης τους ισολογισμού τα πάγια αυτό θα αποτιμηθούν με διαφορετικές αξίες.

- Μέθοδος της τιμής αντικαταστάσεως

Η μέθοδος αυτή αποτιμά τα πάγια στοιχεία με βάση την τρέχουσα τιμή, αφού αφαιρεθούν οι γενόμενες αποσβέσεις.

Η δικαιολογητική βάση της μεθόδου αυτής βρίσκεται στην ανάγκη προστασίας της περιουσίας της επιχειρήσεως, ιδίως σε περιόδους πληθωρισμού, κατά τις οποίες οι αποσβέσεις με βάση την αρχική αξία των παγίων δεν θα επαρκούσαν για την αντικατάστασή τους, αφού οι τιμές τους θα είχαν στο μεταξύ ανέλθει σημαντικά. Αντίθετα, οι αποσβέσεις με βάση τις αυξημένες τιμές αντικαταστάσεως των παγίων επιτρέπουν την ανανέωσή τους, όταν παραστεί ανάγκη.

Η μέθοδος της τιμής αντικαταστάσεως είναι γνωστή από τις θεωρίες των F. Schmidt και T. Limberg, σύμφωνα με τις οποίες οι διαφορές αποτιμήσεως που προκύπτουν μεταξύ τιμής κτήσης και τιμής

αντικαταστάσεως δεν είναι οικονομικό αποτέλεσμα, αφού ποσοτικά η περιουσία παραμένει αμετάβλητη. Οι μεταβολές αυτές καταχωρούνται σε ειδικό λογαριασμό μεταβολών κεφαλαίου.

- Μέθοδος της αξίας αποδόσεως ή της τρέχουσας αξίας

Ο σκοπός της αγοράς ενός πάγιου περιουσιακού στοιχείου δεν είναι η πώληση του, αλλά η παραγωγική του χρησιμοποίηση στην επιχείρηση, μέχρις ότου η απόδοσή του μειωθεί σε βαθμό τέτοιο που να δικαιολογείται η αντικατάστασή του.

Η αξία του σε δεδομένη στιγμή είναι συνάρτηση της παραγωγικής του ικανότητας μέσα στον προβλεπόμενο χρόνο ζωής. Έτσι η αξία ενός μηχανήματος εκσκαφής εξαρτάται από την αξία του έργου που προβλέπεται ότι θα παράγει στον χρήσιμο χρόνο ζωής του, αφού κεφαλαιοποιηθεί με το τρέχον επιτόκιο.

Η κατ' αυτόν τον τρόπο υπολογιζόμενη αξία ενός πάγιου στοιχείου ονομάζεται «αξία έμμεσης αποδόσεως», ενώ η αξία που θα προκύψει αν πωληθεί το πάγιο ονομάζεται «αξία άμεσης αποδόσεως».²⁷

• **Κυκλοφορούν ενεργητικό**

Με τον όρο «κυκλοφορούν ενεργητικό» χαρακτηρίζεται μια κατηγορία περιουσιακών στοιχείων του ενεργητικού, τα οποία προορίζονται να αλλάζουν μορφή (να κυκλοφορούν) μία ή περισσότερες φορές σε μια λογιστική χρήση και παρουσιάζουν μεγαλύτερη ευκολία ρευστότητας. Τέτοια είναι τα εμπορεύματα, οι πελάτες, τα εισπρακτέα γραμμάτια, τα χρεόγραφα, τα μετρητά κλπ.

Τα μετρητά θεωρούνται ως το πλέον ρευστοποιήσιμο και κινητικό στοιχείο του ενεργητικού, ενώ άλλα όπως τα εμπορεύματα και οι απαιτήσεις χρειάζονται κάποιο χρονικό διάστημα για την μετατροπή τους

²⁷ Κοντάκος, Α., (2001), *Γενική Λογιστική σε €*, Εκδ. ΕΛΛΗΝ, Αθήνα

σε μετρητά. Μεγαλύτερο χρόνο απαιτούν οι πρώτες ύλες και τα υλικά συσκευασίας για να μετατραπούν σε ρευστό σε σχέση με τα υπόλοιπα στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού. Γενικά ο βαθμός της κινητικότητας του κυκλοφορούντος ενεργητικού ή αλλιώς της ταχύτητας κυκλοφορίας του επηρεάζεται αποφασιστικά από το είδος των εργασιών της επιχείρησης.²⁸

Τα στοιχεία ίου κυκλοφοριακού ενεργητικού, σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. διακρίνονται στις εξής ομάδες:

- Αποθέματα
- Απαιτήσεις
- Χρεόγραφα
- Διαθέσιμα

• **Αποθέματα**

Στα αποθέματα περιλαμβάνονται τα υλικά αγαθά που ανήκουν στην επιχείρηση και προέρχονται από την απογραφή ή ιδιοπαραγωγή ή από εισφορά σε είδος ή δωρεά ή από ανταλλαγή. Τα υλικά αυτά αγαθά κατατάσσονται στους παρακάτω λογαριασμούς:

ü **Εμπορεύματα**

Πρόκειται για υλικά που προορισμός τους είναι να μεταπωληθούν στην κατάσταση που αγοράστηκαν από την επιχείρηση, χωρίς να υποστούν οποιαδήποτε μεταβολή.

Στον λογαριασμό «εμπορεύματα» καταχωρούνται υποχρεωτικά τα αρχικά αποθέματα, οι αγορές της χρήσης και τα τελικά αποθέματα, καθώς και οι επιστροφές και εκπτώσεις αγορών.

²⁸ Κοντάκος, Α., (2001), *Γενική Λογιστική σε €*, Εκδ. ΕΛΛΗΝ, Αθήνα

Οι αγορές εμπορευμάτων που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της χρήσης καταχωρούνται με την τιμολογιακή τους αξία μειωμένη κατά τις ενδεχόμενες εκπτώσεις που αναγράφονται στο τιμολόγιο και προσαυξημένη με τα ειδικά έξοδα αγορών (μεταφορικά, ασφάλιστρα, φορτωεκφορτωτικά, ναύλοι κλπ) που πραγματοποιούνται μέχρι την παραλαβή και αποθήκευση τους.²⁹

Û Προϊόντα έτοιμα και ημιτελή.

Έτοιμα προϊόντα είναι τα υλικό αγαθά που παράγονται, κατασκευάζονται ή συναρμολογούνται από την οικονομική μονάδα.

Ημιτελή προϊόντα είναι τα υλικά αγαθά, που μετά από κατεργασία σε ορισμένο στάδιο (ή στάδια) είναι έτοιμα για παραπέρα βιομηχανοποίηση ή κατεργασία ή για πώληση στην ημιτελή τους κατάσταση.

Û Υποπροϊόντα και υπολείμματα

Υποπροϊόντα είναι τα υλικά αγαθά που παράγονται μαζί με τα κύρια προϊόντα, σε διάφορα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας, από τις ίδιες πρώτες και βοηθητικές ύλες. Τα υποπροϊόντα επαναχρησιμοποιούνται από την οικονομική μονάδα ή πωλούνται αυτούσια.

Υπολείμματα είναι τα υλικό κατάλοιπα της παραγωγικής διαδικασίας, κατά κανόνα άχρηστα. Τα υπολείμματα όταν σαν άχρηστα απορρίπτονται αντιπροσωπεύουν μέρος της βιομηχανικής απώλειας (φύρας). Στην κατηγορία των υπολειμμάτων εντάσσονται και τα ακατάλληλα για βιομηχανοποίηση ή κανονική αξιοποίηση, διάφορα υλικά ή έτοιμα ή ημιτελή προϊόντα.³⁰

²⁹ Κοντάκος, Α., (2001), *Γενική Λογιστική σε €*, Εκδ. ΕΛΛΗΝ, Αθήνα

³⁰ Σιαφάκας Α., (2005) *Στοιχεία λογιστικής και ανάλυση ισολογισμού* Εκδ. Σμπιλιάς, Αθήνα

Û Παραγωγή σε εξέλιξη

Είναι πρώτες ύλες, βοηθητικά υλικά, ημιτελή προϊόντα και άλλα στοιχεία κόστους τα οποία, κατά τη διάρκεια της χρήσεως ή στο τέλος αυτής κατά την απογραφή, βρίσκονται στο κύκλωμα της παραγωγικής διαδικασίας για κατεργασία.

Û Πρώτες και βοηθητικές ύλες — υλικά συσκευασίας

Πρώτες και βοηθητικές ύλες είναι τα υλικά αγαθά που η οικονομική μονάδα αποκτάει με σκοπό τη βιομηχανική επεξεργασία ή συναρμολόγησή τους για την παραγωγή ή κατασκευή προϊόντων.

Υλικά συσκευασίας είναι τα υλικά αγαθά που η οικονομική μονάδα αποκτάει με σκοπό τη χρησιμοποίησή τους για τη συσκευασία των προϊόντων της, ώστε τα τελευταία να φθάνουν στην κατάσταση εκείνη στην οποία είναι δυνατό ή σκόπιμο να προσφέρονται στην πελατεία.³¹

Û Αναλώσιμα υλικά

Αναλώσιμα υλικά είναι εκείνα τα αγαθά που αποκτούνται με προορισμό την ανάλωση τους για τη συντήρηση του πάγιου εξοπλισμού τους και γενικά για την εξασφάλιση των αναγκαίων συνθηκών λειτουργίας των κύριων και βοηθητικών υπηρεσιών της οικονομικής μονάδας. Δεν περιλαμβάνονται έντυπα και γραφική ύλη, υλικά πολλαπλών εκτυπώσεων και άλλα υλικά άμεσης αναλώσεως που θεωρείται σχεδόν βέβαιο ότι θα γίνουν έξοδα της χρήσεως.

³¹ Σιαφάκας Α., (2005) Στοιχεία λογιστικής και ανάλυση ισολογισμού Εκδ. Σμπιλιάς, Αθήνα

Û Ανταλλακτικά πάγιων στοιχείων

Σε αυτό το λογαριασμό περιλαμβάνονται τα υλικά αγαθά που η οικονομική μονάδα αποκτάει με σκοπό την ανάλωσή τους, για συντήρηση και επισκευή του πάγιου εξοπλισμού της

Û Είδη συσκευασίας

Είναι τα υλικά μέσα που χρησιμοποιούνται από την οικονομική μονάδα για την συσκευασία εμπορευμάτων ή προϊόντων της και παραδίνονται στους πελάτες μαζί με το περιεχόμενο τους. Τα είδη συσκευασίας είναι επιστρεπτά ή μη επιστρεπτά, ανάλογα με την συμφωνία που γίνεται κατά την πώληση σχετικά με την επιστροφή τους ή μη.

• Αποτίμηση των αποθεμάτων

Ο Ν2190/20, άρθρο 43 ορίζει ότι τα αποθέματα αποτιμούνται χωριστά για κάθε είδος στη χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτίσης και της τιμής που η επιχείρηση μπορεί να τα αγοράσει ή να παράγει κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού. Καθιερώνει επομένως η ελληνική νομοθεσία τη χαμηλότερη τιμή μεταξύ τιμής κτήσης και τρέχουσας τιμής, ένα κανόνα ο οποίος είναι πλήρως εναρμονισμένος με την βασική λογιστική αρχή της συντηρητικότητας.

Σύμφωνα με το άρθρο 28 του Κ.Β.Σ. η τιμή κτήσης και το ιστορικό κόστος παραγωγής(που χρησιμοποιούνται κατά την αποτίμηση των αποθεμάτων την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού) υπολογίζονται με

βάση οποιαδήποτε από τις παραδεκτές μεθόδους, με την προϋπόθεση ότι η μέθοδος που θα επιλεγεί θα εφαρμόζεται κατά πάγιο τρόπο.³²

- **Βραχυπρόθεσμες Απαιτήσεις**

Οι απαιτήσεις σαν ομάδα μέσα στο κυκλοφορούν ενεργητικό αντιπροσωπεύουν σημαντικό ποσοστό της συνολικής του αξίας και προέρχονται κυρίως από τις επί πιστώσει πωλήσεις εμπορευμάτων ή υπηρεσιών της κανονικής δραστηριότητας και δευτερευόντως και από άλλες αιτίες.

Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις θεωρούνται εκείνες που κατά το κλείσιμο του ισολογισμού είναι εισπρακτέες μέσα στη χρήση που ακολουθεί. Σύμφωνα με την έννοια αυτή, κάθε απαίτηση της επιχειρήσεως, της οποίας η προθεσμία εξοφλήσεως λήγει μέσα στην επόμενη χρήση, έστω και αν ήταν μέχρι τώρα μακροπρόθεσμη, θα μετατραπεί σε βραχυπρόθεσμη.

- **Χρεόγραφα**

Με τον τίτλο αυτόν εννοούνται συνήθως προσωρινές, αλλά επικερδείς τοποθετήσεις πλεοναζόντων διαθεσίμων της επιχειρήσεως, όπως μετοχές Α.Ε., ομολογίες, τα έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου, τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων.³³

- **Χρηματικά διαθέσιμα**

Στην κατηγορία αυτή του κυκλοφοριακού ενεργητικού περιλαμβάνονται τα περιουσιακά στοιχεία με τον μεγαλύτερο βαθμό ρευστότητας από όλα τα στοιχεία του ενεργητικού. Ως διαθέσιμα

³² Σιαφάκας Α., (2005) Στοιχεία λογιστικής και ανάλυση ισολογισμού Εκδ. Σμπιλιάς, Αθήνα

³³ Κοντάκος, Α., (2001), *Γενική Λογιστική σε €*, Εκδ. ΕΛΛΗΝ, Αθήνα

θεωρούνται το ταμείο (μετρητό), οι εισπρακτέες επιταγές (όχι οι μεταχρονολογημένες), τα τοκομερίδια που έληξαν, οι καταθέσεις όψεως και οι καταθέσεις προθεσμίας.

- **Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού**

Πρόκειται για έσοδα της τρέχουσας χρήσεως που κλείνει, αλλά θα εισπραχθούν σε επόμενες χρήσεις και έξοδα επομένων χρήσεων που πληρώθηκαν στην τρέχουσα χρήση. Η ιδιαίτερη εμφάνιση των μεταβατικών λογαριασμών βρίσκεται σε πλήρη συμφωνία με την αρχή του συσχετισμού εσόδων / εξόδων και της αυτοτέλειας των χρήσεων.³⁴

2.1.8.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ

Το παθητικό περιλαμβάνει τις υποχρεώσεις γενικό της επιχείρησης προς τον επιχειρηματία και τους τρίτους και εμφανίζει τις πηγές χρηματοδότησης των στοιχείων του ενεργητικού.

- **Υποχρεώσεις προς την επιχείρηση**

Σ' αυτή την ομάδα του παθητικού ανήκουν οι λογαριασμοί που περιλαμβάνουν τα κεφάλαια της επιχείρησης που προέρχονται από τον επιχειρηματία, τους εταίρους ή τους μετόχους, ανάλογα με την νομική μορφή της επιχείρησης, καθώς και από την δραστηριότητά της.³⁵

- **Ίδια κεφάλαια**

³⁴ Κοντάκος, Α., (2001), *Γενική Λογιστική σε €*, Εκδ. ΕΛΛΗΝ, Αθήνα

³⁵ Σιαφάκας Α., (2005) *Στοιχεία λογιστικής και ανάλυση ισολογισμού* Εκδ. Σμπιλιάς, Αθήνα

Ίδια κεφάλαια είναι οι υποχρεώσεις της επιχείρησης προς τον φορέα της και προέρχονται από τους μετόχους ή τους ιδιοκτήτες γενικά της επιχείρησης.

Ανάλογα με την νομική μορφή κάθε επιχείρησης το κεφάλαιο παίρνει την ιδιαίτερη ονομασία του. Έτσι στην ατομική επιχείρηση ονομάζεται απλώς «κεφάλαιο», στην προσωπική «εταιρικό κεφάλαιο» και στην ανώνυμη εταιρεία «μετοχικό κεφάλαιο»

- **Αποθεματικά κεφάλαια**

Τα αποθεματικά είναι κρατήσεις κερδών, οι οποίες γίνονται είτε σε επιταγή του νόμου είτε με πρωτοβουλία των μετόχων για χρηματοδοτικούς σκοπούς. Στην πραγματικότητα τα αποθεματικά αποτελούν προέκταση του κεφαλαίου, με βασικό σκοπό την αύξηση του κεφαλαίου, γι' αυτό και ο νόμος τα εντάσσει στον ισολογισμό στην κατηγορία των ιδίων κεφαλαίων. Τα αποθεματικά, με κάποιες εξαιρέσεις, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για διανομή κερδών.

- **Προβλέψεις**

Σύμφωνα με τον Ν2190/20, άρθρο 42 αλλά και το Ε.Γ.Λ.Σ. προβλέψεις είναι κρατήσεις από τα οικονομικά αποτελέσματα για κάλυψη ζημιών ή δαπανών που διαφαίνονται ως πιθανές κατά την ημέρα συντάξεως του ισολογισμού, αλλά δεν είναι γνωστό το ακριβές μέγεθος τους και ο χρόνος πραγματοποιήσεως τους, όπως πχ τα έξοδα για αποζημιώσεις απολυόμενου προσωπικού ή ζημιά από επισφαλείς απαιτήσεις ή ακόμα η ζημιά από υποτιμήσεις και απαξιώσεις παγίων στοιχείων.

Η δημιουργία των προβλέψεων είναι υποχρεωτική άσχετα από το τελικό οικονομικό αποτέλεσμα της χρήσης.³⁶

- **Υποχρεώσεις προς τρίτους**

Υποχρεώσεις είναι οι οφειλές της επιχείρησης που πηγάζουν από τις τρέχουσες συναλλαγές της και τη διευκολύνουν στην ομαλή διεξαγωγή των εργασιών της όπως πχ υποχρεώσεις από τραπεζικό δανεισμό, αγορές εμπορευμάτων, πρώτων υλών και εξοπλισμού από προμηθευτές με πίστωση.

Διακρίνονται σε μακροπρόθεσμες, μεσοπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες ανάλογα με το χρόνο λήξεώς τους.

Û Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις θεωρούνται γενικά εκείνες που έχουν λήξη πέραν του έτους από την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού. Συνήθως οι μακροπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες υποχρεώσεις αποτελούνται κυρίως από δάνεια ομολογιακά, ενυπόθηκα, τοκοχρεολυτικά και από γραμμάτια πληρωτέα με χρόνο λήξεως μεγαλύτερο του έτους.

Για τον αναλυτή οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις ενδιαφέρουν κυρίως από την άποψη της ακριβούς εκτιμήσεώς τους, του χρόνου λήξεως, του βάρους των τόκων, των εγγυήσεων που τυχόν έχουν δοθεί και ακόμη αν αφορούν στην κύρια ή άλλες εκτός εκμετάλλευσης δραστηριότητας.

³⁶ Ντζανάτος, Δ., (2008), Δημιουργία των σημειώσεων (notes) των οικονομικών καταστάσεων και έλεγχος της πληρότητάς τους, Εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα

Η συσχέτισή τους με άλλα μεγέθη, όπως πχ με το ίδιο κεφάλαιο, με το κεφάλαιο κίνησης, με το σύνολο του παθητικού κλπ διευκολύνει σημαντικά τον μελετητή του ισολογισμού στη συναγωγή πολύτιμων συμπερασμάτων για τη δυνατότητα επιστροφής του ξένου κεφαλαίου και τη μακροπρόθεσμη φερεγγυότητα της επιχειρήσεως.³⁷

Û Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Η κατηγορία αυτή του παθητικού περιλαμβάνει υποχρεώσεις των οποίων η λήξη δεν υπερβαίνει το ένα έτος από το κλείσιμο του ισολογισμού.

Ο χρηματοοικονομικός αναλυτής είναι σκόπιμο να εξετάσει με ιδιαίτερη προσοχή κατά πόσο οι δημιουργηθείσες υποχρεώσεις αφορούν την κανονική δραστηριότητα της επιχειρήσεως ή άλλες δραστηριότητες, τον χρόνο λήξης τους. Επίσης πρέπει να ερευνηθεί προσεκτικά η περίπτωση, κατά την οποία ορισμένες από τις υποχρεώσεις καλύπτονται με εγγύηση.

Για τον αναλυτή οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις παρουσιάζουν σημαντικό ενδιαφέρον κυρίως από την άποψη επάρκειας του κεφαλαίου κίνησης και της ρευστότητας και κατ' επέκταση της φερεγγυότητας της επιχείρησης, αλλά και της ομαλής διεξαγωγής των εργασιών της.

Û Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού

Οι μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού περιλαμβάνουν τα έσοδα που εισπράχθηκαν στην τρέχουσα (κλειόμενη) χρήση, αλλά αφορούν την

³⁷ Ντζανάτος, Δ., (2008), Δημιουργία των σημειώσεων (notes) των οικονομικών καταστάσεων και έλεγχος της πληρότητάς τους, Εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα

επόμενη χρήση και πραγματοποιηθέντα έξοδα της τρέχουσας χρήσης που δεν πληρώθηκαν ή δεν πιστώθηκαν στους οικείους λογαριασμούς.³⁸

2.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ

2.2.1 ΓΕΝΙΚΑ

Το οικονομικό αποτέλεσμα κατά τον E. Schmalenbach είναι εκείνο που βαρύνει στην εκτίμηση της αξίας της περιουσίας της επιχείρησης. Οι λογαριασμοί του ενεργητικού δεν εκφράζουν τίποτε περισσότερο από μια αξία, της οποίας η ακρίβεια είναι σχετική, αφού μόνο η ρευστοποίηση της σε τρέχουσες τιμές θα μπορούσε να δώσει την αληθινή της αξία. Αντίθετα η αξία της επιχείρησης σαν ζωντανό κερδοφόρο σύνολο μπορεί να αποτιμηθεί πολύ ψηλότερα από τη μέση αποδοτικότητά της τα τελευταία χρόνια. Για το λόγο αυτό κρίνεται σκόπιμο η μελέτη της οικονομικής κατάστασης του λογαριασμού «Αποτελέσματα Χρήσεως». Πρόκειται για μία σημαντικότερη κατάσταση -την σημαντικότερη, ίσως, μετά τον ισολογισμό - γιατί εμφανίζει το οικονομικό αποτέλεσμα όπως αυτό διαμορφώνεται από την τακτική δραστηριότητα μιας επιχείρησης με την προσθήκη των ανόργανων εσόδων και εξόδων που προκύπτουν κατά την διάρκεια της χρήσης.

³⁸ Ντζανάτος, Δ., (2008), Δημιουργία των σημειώσεων (notes) των οικονομικών καταστάσεων και έλεγχος της πληρότητάς τους, Εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα

Η αναγνώριση της σημασίας του λογαριασμού «Αποτελέσματα Χρήσεως» και η τοποθέτησή του μεταξύ των λογιστικών εγγράφων τέλους χρήσης έγινε για πρώτη φορά στις Η.Π.Α. το 1917, κατά τη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Στην Ελλάδα η εμφάνιση του λογαριασμού αυτού μεταξύ των λογιστικών εγγράφων τέλους χρήσης, στο διάστημα του μεσοπολέμου, δεν ήταν ικανοποιητική αφού η μορφή του περιελάμβανε ελάχιστα πληροφοριακά στοιχεία. Για το λόγο αυτό θεωρήθηκε από πολλούς ως ακατάλληλος για συναγωγή αξιόπιστων συμπερασμάτων. Μέχρι την καθιέρωση του Ε.Γ.Λ.Σ. η δομή της οικονομικής αυτής κατάστασης διέφερε από επιχείρηση σε επιχείρηση, ανάλογα με το αντικείμενο της κάθε επιχείρησης, αλλά και από την άποψη των λογιστών της. Μετά το 1987 εφαρμόστηκε ενιαία δομή του λογαριασμού «Αποτελέσματα χρήσεως» για όλες τις επιχειρήσεις.

Σύμφωνα με το άρθρο 42β §1 και 2 του Ν2190/1920 «περί Ανωνύμων Εταιρειών» οι επιχειρήσεις υποχρεούνται στο τέλος κάθε λογιστικής χρήσης να συντάσσουν και να δημοσιεύουν την κατάσταση του λογαριασμού «Αποτελέσματα Χρήσεως», διαμορφώνεται από την τακτική δραστηριότητα μιας επιχείρησης με την προσθήκη των ανόργανων εσόδων και εξόδων που προκύπτουν κατά την διάρκεια της χρήσης.³⁹

2.2.2 ΟΙ ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ

Υπάρχουν δύο βασικές μορφές της Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσης. Στη μία μορφή τα λειτουργικά έξοδα εμφανίζονται κατ' είδος και στην

³⁹ Πρωτοψάλτης Ν., (2005) *Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, ενοποίηση των επιχειρήσεων*, Εκδ. Σταμούλη, Αθήνα

άλλη κατά λειτουργία. Η εμφάνιση των λειτουργικών εξόδων κατ' είδος παρέχει την απαραίτητη πληροφόρηση για την περίπτωση πολλών μικρών επιχειρήσεων, όπου ο μερισμός των εξόδων κατά λειτουργία δεν παρέχει ιδιαίτερα οφέλη.

Η εμφάνιση των λειτουργικών εξόδων κατά λειτουργία θεωρείται ότι παρέχει πιο σχετική πληροφόρηση, αλλά βασίζεται σε μερισμούς οι οποίοι μπορεί να είναι αυθαίρετοι ή να γίνονται με βάση κάποιες εκτιμήσεις. Οι βασικότερες λειτουργίες μιας επιχείρησης είναι: η παραγωγή, η διοίκηση και η διάθεση. Τα δε έξοδα που αντιστοιχούν σε κάθε μία από αυτές είναι: το κόστος των πωλήσεων(ή το κόστος πωληθέντων), τα έξοδα διοίκησης και τα έξοδα διάθεσης.

Στη συνέχεια παρατίθεται ένα παράδειγμα Κατάστασης Αποτελεσμάτων κατ' είδος και ένα παράδειγμα Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσης κατά λειτουργία.

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 1 απαιτεί η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης να παρουσιάζει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία με τα αντίστοιχα ποσά:

- 1) Τα έσοδα.
- 2) Τα χρηματοοικονομικά έξοδα.
- 3) Το ποσοστό των κερδών και των ζημιών από συμμετοχές που έχουν αναγνωριστεί (λογιστικοποιηθεί) με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.
- 4) Τα κέρδη προ φόρων ή τις ζημιές που έχουν προκύψει από την εκποίηση στοιχείων του ενεργητικού ή την τακτοποίηση υποχρεώσεων που έχουν σχέση με τη διακοπή δραστηριοτήτων.
- 5) Τους φόρους εξόδα.
- 6) Τα καθαρά κέρδη ή τις ζημιές της χρήσης.

Πρόσθετες πληροφορίες και τα στοιχεία επιτρέπεται να παρουσιασθούν στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης, εφόσον επιτρέπουν την καλύτερη κατανόηση του αποτελέσματος.

Γεγονός, όμως, είναι ότι παύουν να υπάρχουν έκτακτα γεγονότα και έκτακτο αποτέλεσμα. Στη συνέχεια, τα καθαρά κέρδη ή ζημίες της χρήσης επιμερίζονται σε αποτελέσματα που ανήκουν στη μειοψηφία και αποτελέσματα που ανήκουν στους μετόχους της μητρικής εταιρίας.

Μία Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης η οποία εμφανίζει διαδοχικά πληροφορίες για τις διάφορες λειτουργίες είναι γνωστή και ως Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης πολλαπλών βαθμίδων.

Σε μια Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης πολλαπλών βαθμίδων από πωλήσεις και αυτά που προέρχονται από πωλήσεις και κόστους πωλήσεων είναι γνωστή ως μικτό κέρδος. Η διαχρονική εξέταση του μικτού κέρδους παρέχει πληροφορίες για μεταβολές που συμβαίνουν στο μικτό κέρδος εξαιτίας των μεταβολών στον ανταγωνισμό. Το δε αποτέλεσμα που προκύπτει από τις λειτουργικές δραστηριότητες παρέχει πληροφόρηση για τη μονιμότητα των κερδών.⁴⁰

2.2.3 ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ

Τα βασικά στοιχεία της Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσης είναι τα έσοδα και τα έξοδα.

Συναφή με τα έσοδα είναι τα κέρδη και συναφή με τα έξοδα είναι οι ζημίες. Η βασική εξίσωση που διέπει την Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης είναι η ακόλουθη:

⁴⁰ Νιάρχος Ν., (2004) Χρηματοοικονομική ανάλυση λογιστικών καταστάσεων, Εκδ. Αθ. Σταμούλης, Αθήνα

Αποτέλεσμα Χρήσης (Κέρδος ή Ζημία)=

= Έσοδα – Έξοδα + Κέρδη – Ζημίες

Τα έσοδα είναι (μικτές) εισροές οικονομικών οφελών κατά τη διάρκεια μιας χρήσης, οι οποίες προκύπτουν από τις συνήθεις δραστηριότητες μιας επιχείρησης και συνεπάγονται αυξήσεις των ιδίων κεφαλαίων. Επομένως, στα έσοδα δεν περιλαμβάνονται αυξήσεις των ιδίων κεφαλαίων οι οποίες προκύπτουν από τις εισφορές των μετόχων. Οι εισροές οικονομικών οφελών δηλώνουν ότι υπάρχει μια αύξηση ενός στοιχείου του ενεργητικού ή μια μείωση μιας υποχρέωσης. Επομένως, τα έσοδα είναι αυξήσεις στοιχείων του ενεργητικού ή μειώσεις υποχρεώσεων κατά τη διάρκεια μιας χρήσης, οι οποίες προκύπτουν από τις συνήθεις δραστηριότητες μιας επιχείρησης.

Αντιπροσωπευτικοί λογαριασμοί στους οποίους εμφανίζονται τα έσοδα είναι: πωλήσεις, τόκοι, μερίσματα, ενοίκια.

Τα κέρδη επίσης συνεπάγονται αυξήσεις στοιχείων του ενεργητικού ή μειώσεις υποχρεώσεων, αλλά μπορεί να προκύπτουν από δραστηριότητες οι οποίες δεν είναι οι συνήθεις για μια επιχείρηση (χωρίς αυτό να είναι πάντα αναγκαίο) και να εμφανίζονται μετά την αφαίρεση του απαραίτητου κόστους για τη δημιουργία τους. Κέρδη, για παράδειγμα προκύπτουν από πωλήσεις παγίων ή πωλήσεις συμμετοχών σε τιμές ανώτερες της λογιστικής αξίας τους.

Τα έξοδα είναι εκροές (μειώσεις) οικονομικών οφελών κατά τη διάρκεια μιας χρήσης, οι οποίες προκύπτουν από τις συνήθεις δραστηριότητες μιας επιχείρησης και συνεπάγονται μειώσεις των ιδίων κεφαλαίων. Οι μειώσεις των οικονομικών οφελών λαμβάνουν αρχικά τη μορφή μείωσης (ανάλωσης) των στοιχείων του ενεργητικού ή αύξησης των υποχρεώσεων. Αντιπροσωπευτικοί λογαριασμοί εξόδων είναι το κόστος των πωλήσεων, οι μισθοί και τα ημερομίσθια, οι αποσβέσεις κλπ. Στα έξοδα δεν

περιλαμβάνονται η διανομή μερισμάτων ή η μείωση των ιδίων κεφαλαίων μιας επιχείρησης, οι οποίες επίσης μειώνουν τα ίδια κεφάλαια.

Οι ζημίες είναι μειώσεις στοιχείων του ενεργητικού ή αυξήσεις υποχρεώσεων, μπορεί να προκύπτουν από δραστηριότητες οι οποίες δεν είναι συνήθεις για μια επιχείρηση (χωρίς αυτό να είναι πάντα αναγκαίο) και εμφανίζονται μετά την αφαίρεση οποιουδήποτε εσόδου. Ζημίες, για παράδειγμα, προκύπτουν από πωλήσεις πάγιων ή πωλήσεις συμμετοχών σε τιμές μικρότερες της λογιστικής αξίας τους καθώς και από φυσικές καταστροφές, όπως πυρκαγιές ή πλημμύρες.

Τα κέρδη και οι ζημίες εμφανίζονται ξεχωριστά στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης και αυτός ο διαχωρισμός θεωρείται ότι παρέχει πληροφόρηση χρήσιμη στη λήψη χρηματοοικονομικών αποφάσεων, δηλαδή σχετική πληροφόρηση.⁴¹

2.2.4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ «ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ»

Για τον εξωτερικό αναλυτή η μόνη πηγή πληροφοριών σχετικά με το οικονομικό αποτέλεσμα είναι η κατάσταση του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως. Ο βαθμός πληροφόρησης του λογαριασμού αυτού είναι συνάρτηση της πληρότητας και της ειλικρίνειας των στοιχείων του.

Η μορφή και η δομή της οικονομικής αυτής κατάστασης καθορίζεται από το Ε.Γ.Λ.Σ.. Πρόκειται για μία κάθετη κατάσταση η οποία διακρίνεται σε δύο κύρια μέρη: Στα αποτελέσματα εκμετάλλευσης, και στα έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα.

⁴¹ Νιάρχος Ν., (2004) Χρηματοοικονομική ανάλυση λογιστικών καταστάσεων, Εκδ. Αθ. Σταμούλης, Αθήνα

Κρίνεται σκόπιμο, για την καλύτερη κατανόηση του λογαριασμού των αποτελεσμάτων, να παρατεθεί η ανάλυση των στοιχείων που αποτελούν τον λογαριασμό αυτό.

- **Αποτελέσματα εκμετάλλευσης**

Τα αποτελέσματα εκμετάλλευσης διαμορφώνονται από τα έσοδα που προκύπτουν από τις πωλήσεις καθώς και από άλλες δραστηριότητες της επιχείρησης με αφαίρεση των τακτικών εξόδων της. Η ιδιομορφία αυτής της κατάστασης έγκειται στο ότι τα τακτικά έξοδα ομαδοποιούνται κατά λειτουργία και όχι κατά είδος, όπως δηλαδή εμφανίζονται στην ομάδα 6 του Ε.Γ.Λ.Σ.

Κύκλος εργασιών (πωλήσεις)

Οι πωλήσεις ή κύκλος εργασιών της επιχείρησης αποτελούν την πιο σημαντική πηγή εσόδων της, από την οποία αναμένεται να καλυφθούν οι δαπάνες παραγωγής, οι δαπάνες λειτουργίας των διαφόρων υπηρεσιών της και να αυξηθεί η καθαρή της περιουσία.

Στο κονδύλιο αυτό περιλαμβάνονται οι καθαρές πωλήσεις εμπορευμάτων, προϊόντων έτοιμων και ημιτελών, υποπροϊόντων και υπολειμμάτων καθώς και υπηρεσιών. Οι καθαρές πωλήσεις θα προκύψουν αν από τις ακαθάριστες πωλήσεις αφαιρεθούν οι επιστροφές και οι εκπτώσεις.⁴²

Κόστος πωλήσεων (ΚΠ)

Το κόστος πωλήσεως εμπορευμάτων ή κόστος παραγωγής προϊόντων - εφόσον πρόκειται για βιομηχανική επιχείρηση - υπολογίζεται αν στα

⁴² Σιαφάκας Α., (2005) Στοιχεία λογιστικής και ανάλυση ισολογισμού Εκδ. Σμπιλιάς, Αθήνα

αποθέματα έναρξης προστεθούν οι αγορές χρήσης (ή τα παραγόμενα προϊόντα κατά τη διάρκεια της χρήσης) και αφαιρεθούν τα αποθέματα λήξης.

$$\mathbf{ΚΠ = Α.Α + ΑΓ.ΧΡ.-ΑΠ.Τ.}$$

Πρόκειται για ένα αρκετό κρίσιμο μέγεθος γιατί σε συνάρτηση με τις πωλήσεις διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση του μικτού αποτελέσματος. Όσο πιο μεγάλες είναι οι πωλήσεις και πιο μικρό το κόστος πωληθέντων τόσο μεγαλύτερο είναι το μικτό αποτέλεσμα.

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στον υπολογισμό της αξίας των αποθεμάτων τέλους χρήσης, γιατί τυχόν υπερεκτίμηση ή υποεκτίμηση τους θα επηρεάσει προς τα πάνω ή προς τα κάτω το οικονομικό αποτέλεσμα κατά το ποσό της υπέρ ή υπό εκτίμησης. Πρέπει να σημειωθεί ακόμη, ότι ενώ η επίδραση πάνω στην αξία των στοιχείων του κυκλοφοριακού ενεργητικού ενός τέτοιου σφάλματος θα είναι μάλλον αμελητέα, αντίθετα η επίδρασή του στο τελικό οικονομικό αποτέλεσμα θα είναι σημαντική. Επειδή όμως τα αποθέματα τέλους χρήσης λαμβάνονται και ως αποθέματα αρχής της επόμενης χρήσης, τελικά θα υπάρξει και αντίστοιχη αύξηση ή μείωση του αποτελέσματος της επόμενης χρήσης.

Τέλος πρέπει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με το υπόδειγμα της οικονομικής κατάστασης των Αποτελεσμάτων Χρήσεως του Ε.Γ.Λ.Σ., το κόστος πωληθέντων προσδιορίζεται αν από τις πωλήσεις (λογαριασμοί 70-73) αφαιρεθούν τα μικτά αποτελέσματα (λογαριασμός 86.00.00).⁴³

Μικτά αποτελέσματα

Πρόκειται για το αποτέλεσμα (κέρδος ή ζημιά) που προκύπτει από τις πωλήσεις της επιχείρησης αν αφαιρεθούν τα έξοδα που έγιναν για την πραγματοποίησή τους, δηλαδή το Κόστος Πωλήσεων. Για τον αναλυτή,

⁴³ Κοντάκος, Α., (2001), *Γενική Λογιστική σε €*, Εκδ. ΕΛΛΗΝ, Αθήνα

και ειδικότερα για τον εξωτερικό, σε συνδυασμό με τις πωλήσεις δείχνει το περιθώριο κέρδους από την κάθε πωλούμενη μονάδα.

Στα μικτό αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως προσθέτονται, αν υπάρχουν, και ο λογαριασμός 86.00.01 «Άλλα έσοδα εκμεταλλεύσεως», ο οποίος περιλαμβάνει έσοδα από διάφορες επιχορηγήσεις και από ιδιοπαραγωγή παγίων.

Λειτουργικά έξοδα

Με τον όρο λειτουργικά έξοδα εννοούνται τα έξοδα που προέρχονται από την τακτική δραστηριότητα της επιχείρησης. Αν τα έξοδα αυτά, για οποιοδήποτε λόγο, υπερβούν το μικτό αποτέλεσμα η χρήση θα κλείσει με ζημιά, εκτός αν υπάρξουν έκτακτα έσοδα για να την καλύψουν.

Σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. η οικονομική κατάσταση των Αποτελεσμάτων Χρήσης εμφανίζει τα έξοδα ταξινομημένα κατά λειτουργία και όχι κατ' είδος. Η διαμόρφωση των εξόδων από κατ' είδος σε κατά λειτουργία γίνεται με την σύνταξη του φύλλου επιμερισμού. Οι λειτουργίες αυτές είναι οι εξής:

- Έξοδα διοικητικής λειτουργίας

Η ομάδα αυτή περιλαμβάνει έξοδα της διεύθυνσεως της επιχειρήσεως όπως μισθούς γραμματέων και συμβούλων, γραφική ύλη και τρέχοντα έξοδα, καύσιμα και συντήρηση αυτοκινήτων της διοικήσεως, αποσβέσεις επίπλων της διοικήσεως και πλήθος άλλων εξόδων.

Περιλαμβάνονται επίσης παρόμοια έξοδα των υπηρεσιών του λογιστηρίου, του προσωπικού και άλλων παρόμοιων τμημάτων.

- Έξοδα λειτουργίας ερευνών και ανάπτυξης

Η λειτουργία αυτή δεν παρουσιάζεται σε όλες τις επιχειρήσεις, συνήθως συναντάται σε μεγάλες βιομηχανικές μονάδες. Πρόκειται για τα έξοδα που πραγματοποιεί η επιχείρηση για την παραγωγή νέων προϊόντων, για την ανακάλυψη καινούργιων τεχνολογικών μεθόδων παραγωγής κτλ.

Ο λογαριασμός αποτελεσμάτων επιβαρύνεται με τα έξοδα αυτό μόνο στην περίπτωση που η έρευνα δεν αποδώσει καρπούς. Εάν υπάρξει θετικό ερευνητικό αποτέλεσμα που μπορεί να αξιοποιηθεί, όλα τα έξοδα βαρύνουν το σχετικό ερευνητικό πρόγραμμα, το οποίο εμφανίζεται πλέον στις ασώματες ακινητοποιήσεις, στο ενεργητικό του ισολογισμού.

- Έξοδα λειτουργίας διαθέσεως

Στην ομάδα αυτή ανήκουν τα έξοδα της υπηρεσίας πωλήσεων, όπως οι μισθοί των πωλητών και οδηγών των αυτοκινήτων διανομής καθώς και τα έξοδα των αυτοκινήτων αυτών (καύσιμα, συντηρήσεις, επισκευές κτλ). Επίσης στην ομάδα αυτή περιλαμβάνονται τα έξοδα για διαφημίσεις και προβολή γενικά των προϊόντων της επιχείρησης. Τα έξοδα διαφήμισης και έρευνας αγοράς για τη σύγχρονη επιχείρηση αποτελούν το σημαντικότερο κονδύλιο των εξόδων πωλήσεων και συγχρόνως το πιο αποτελεσματικό μέσο για την ανάπτυξη των πωλήσεων της.

- Διάφορα έσοδα και έξοδα

Μετά την αφαίρεση των λειτουργικών εξόδων από τα μικτό αποτελέσματα προκύπτουν τα μερικά αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως. Για την εύρεση των ολικών αποτελεσμάτων εκμεταλλεύσεως θα προστεθούν στα μερικά αποτελέσματα διάφορα έσοδα, τα οποία προέρχονται από συμμετοχές και χρεόγραφα που έχει η επιχείρηση στην

κατοχή της, καθώς και από τους τόκους που εισπράττει. Τα έσοδα αυτά βρίσκονται σε υπολογαριασμούς του λογαριασμού 76 «Έσοδα Κεφαλαίου».

Από τα παραπάνω έσοδα θα αφαιρεθούν τα έξοδα που έγιναν για την πραγματοποίησή τους. Τέτοια έξοδα είναι οι διαφορές αποτιμήσεως συμμετοχών και χρεογράφων, τα έξοδα και ζημιές συμμετοχών και χρεογράφων και οι χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα.⁴⁴

2.2.5 ΈΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Για την τελική διαμόρφωση των αποτελεσμάτων χρήσης στα ολικά αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως προσθέτονται ή αφαιρούνται, ανάλογα με το αν είναι θετικά ή αρνητικά, τα έκτακτα αποτελέσματα. Ο υπολογισμός τους γίνεται αν από τα έκτακτα έσοδα αφαιρεθούν τα έκτακτα έξοδα.

Έκτακτα έσοδα

Σ' αυτήν την κατηγορία περιλαμβάνονται έσοδα τα οποία δεν προέκυψαν από την τακτική δραστηριότητα της επιχείρησης. Τέτοια έσοδα μπορούν να προέρχονται από κέρδη από την πώληση ενός παγίου, από συναλλαγματικές διαφορές, από έσοδα προηγούμενων χρήσεων ή ακόμα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις. Τα έσοδα αυτά δεν είναι σταθερά, δεν πραγματοποιούνται κάθε χρήση και για το λόγο αυτό χαρακτηρίζονται ως έκτακτα.

Έκτακτα έξοδα

⁴⁴ Κοντάκος, Α., (1993), Ανάλυση οικονομικών καταστάσεων, Εκδ. ΕΛΛΗΝ, Αθήνα

Σ' αυτήν την κατηγορία εξόδων περιλαμβάνονται έξοδα που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης και τα οποία, όμως δεν σχετίζονται με την τακτική δραστηριότητα της επιχείρησης. Στα έκτακτα έξοδα υπάγονται τα φορολογικά πρόστιμα, οι ζημιές από την πώληση παγίων, τα έξοδα προηγούμενων χρήσεων και οι προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους.⁴⁵

2.2.6 ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ (ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ)

Με την πρόσθεση ή την αφαίρεση των έκτακτων αποτελεσμάτων στα ολικά αποτελέσματα εκμετάλλευσης σχηματίζεται το σύνολο των οργανικών και έκτακτων αποτελεσμάτων. Για τον τελικό υπολογισμό όμως των καθαρών αποτελεσμάτων αφαιρείται από τα οργανικά και έκτακτα κέρδη ή ζημιές το σύνολο των αποσβέσεων των πάγιων στοιχείων, εφόσον όμως έχουν αφαιρεθεί οι από αυτές ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος (δηλαδή ο λογαριασμός 66). Μετά την τελευταία αυτή αφαίρεση προκύπτουν τα καθαρό αποτελέσματα (κέρδη ή ζημιές) χρήσεως προ φόρων.⁴⁶

2.3 ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

2.3.1 ΓΕΝΙΚΑ

⁴⁵ Νιάρχος Ν., (2004) Χρηματοοικονομική ανάλυση λογιστικών καταστάσεων, Εκδ. Αθ. Σταμούλης, Αθήνα

⁴⁶ Νιάρχος Ν., (2004) Χρηματοοικονομική ανάλυση λογιστικών καταστάσεων, Εκδ. Αθ. Σταμούλης, Αθήνα

Η οικονομική κατάσταση του πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων χρήσης καταρτίζεται υποχρεωτικά από τις επιχειρήσεις όταν υπάρχουν κέρδη και αποφασίζεται από τη διοίκηση της επιχείρησης να διανεμηθούν.

Συντάσσεται και καταχωρείται στο βιβλίο απογραφών και ισολογισμών και υπόκειται σε υποχρεωτική δημοσίευση σύμφωνα με το Ν2190/20 άρθρο 42.

Μέχρι το 1986 δεν υπήρχε υποχρέωση σύνταξης ενιαίου τύπου πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων και η κάθε επιχείρηση μπορούσε να συντάξει και δημοσιεύσει τον τύπο της δικής του επιλογής.⁴⁷

Σύμφωνα με τον Ν2190/20 και το Γ.Τ.Δ. 1123/80 η μορφή του πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων, που συντάσσουν και δημοσιεύουν οι ελληνικές επιχειρήσεις, πρέπει να είναι σύμφωνη με το υπόδειγμα του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου.

2.3.2 ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ Ε.ΓΛΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΟΝ ΠΙΝΑΚΑ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Το Ε.ΓΛΣ καθιερώνει τους ακόλουθους γενικούς κανόνες που διέπουν τον πίνακα διαθέσεως αποτελεσμάτων:

- Ο πίνακας διαθέσεως αποτελεσμάτων καταρτίζεται υποχρεωτικά στην περίπτωση που γίνεται διάθεση αποτελεσμάτων.
- Ο πίνακας διαθέσεως αποτελεσμάτων καταχωρείται στο βιβλίο απογραφών των ισολογισμών των οικονομικών μονάδων και δημοσιεύεται υποχρεωτικά στο τέλος κάθε χρήσεως σύμφωνα με την νομοθεσία που ισχύει κάθε φορά.

⁴⁷ Ruth, G., (2003), Ανάλυση οικονομικών καταστάσεων Εκδ. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη

- Στον πίνακα διαθέσεως αποτελεσμάτων περιλαμβάνονται υποχρεωτικά τα στοιχεία του υποδείγματος της επόμενης εφόσον τα στοιχεία αυτά υπάρχουν στην οικονομική μονάδα.
- Όλα τα στοιχεία του πίνακα διαθέσεως αποτελεσμάτων απεικονίζονται σε δύο στήλες, οι οποίες αντιστοιχούν στη χρήση του ισολογισμού και στην προηγούμενη αυτού χρήση.
- Στον πίνακα διαθέσεως αποτελεσμάτων που καταχωρείται στο βιβλίο απογραφών και ισολογισμών των οικονομικών μονάδων, για κάθε κονδύλι γίνεται συσχέτιση με τον ή τους κωδικούς αριθμούς των αντίστοιχων λογαριασμών του Σχεδίου Λογαριασμών. Κατά τη δημοσίευση του πίνακα αυτού οι κωδικοί αριθμοί είναι δυνατό να παραλείπονται.⁴⁸

2.3.3 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΟΝ ΠΙΝΑΚΑ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Ο πίνακας διαθέσεως αποτελεσμάτων περιλαμβάνει τις ακόλουθες κατηγορίες κονδυλίων:

- Û Στην κατηγορία **καθαρά αποτελέσματα χρήσεως** περιλαμβάνονται τα καθαρά αποτελέσματα του λογαριασμού 88.00 καθαρά κέρδη χρήσεως ή του λογαριασμού 88.01 ζημίες χρήσεως τα οποία μεταφέρονται στους λογαριασμούς αυτούς από το λογαριασμό 86.99.
- Û Στην κατηγορία **υπόλοιπο αποτελεσμάτων προηγούμενων χρήσεων** περιλαμβάνονται τα υπόλοιπα των λογαριασμών 42.00 υπόλοιπο κερδών εις νέο ή 42.01 υπόλοιπο ζημιών εις νέο και το όλο ή μέρος του υπολοίπου του λογαριασμού 42.02 υπόλοιπο ζημιών προηγούμενων χρήσεων τα οποία μεταφέρονται από τους

⁴⁸ Σιαφάκας Α., (2005) Στοιχεία λογιστικής και ανάλυση ισολογισμού Εκδ. Σμπιλιάς, Αθήνα

λογαριασμούς αυτούς στους λογαριασμούς 88.02,88.03 και 88.04 αντίστοιχα.

Û Στην κατηγορία **διαφορές φορολογικού ελέγχου προηγούμενων χρήσεων** περιλαμβάνεται το χρεωστικό ή πιστωτικό υπόλοιπο του λογαριασμού 42.04 το οποίο μεταφέρεται στο λογαριασμό 88.06.

Û Στην κατηγορία **αποθεματικά προς διάθεση** περιλαμβάνονται τα αποθεματικά ή μέρος των υπολογαριασμών του 41 για τα οποία αποφασίζεται η διάθεση τους είτε για διανομή μερισμάτων είτε για κάλυψη ζημιών και για το λόγο αυτόν μεταφέρονται στο λογαριασμό 88.07.

Û Από το αλγεβρικό άθροισμα των παραπάνω κατηγοριών αφαιρούνται ο φόρος εισοδήματος του λογαριασμού 88.08 και οι λοιποί μη ενσωματωμένοι στο λειτουργικό κόστος φόροι του λογαριασμού 88.09. Το υπόλοιπο του λογαριασμού εάν είναι κέρδη, διατίθεται σύμφωνα με την απόφαση που λαμβάνεται από το αρμόδιο όργανο.⁴⁹

2.3.4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΑ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Μπορεί να ειπωθεί ότι ο πίνακας διάθεσης κερδών διακρίνεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος υπολογίζονται τα κέρδη προς διάθεση ή οι ζημιές εις νέο. Τα κέρδη ή οι ζημιές θα προκύψουν αν από τα καθαρά αποτελέσματα προστεθεί το υπόλοιπο κερδών προηγούμενων χρήσεων ή αφαιρεθεί το υπόλοιπο ζημιών προηγούμενων χρήσεων σε περίπτωση που η επιχείρηση αποφασίσει να τις καλύψει. Στη συνέχεια προσθέτονται ή αφαιρούνται, εφόσον υπάρχουν, διαφορές φορολογικού ελέγχου

⁴⁹ Σιαφάκας Α., (2005) Στοιχεία λογιστικής και ανάλυση ισολογισμού Εκδ. Σμπιλιάς, Αθήνα

προηγούμενων χρήσεων και τέλος προσθέτονται τα αποθεματικά προς διάθεση. Από το παραπάνω σύνολο και αφού αφαιρεθούν ο φόρος εισοδήματος και οι λοιποί μη ενσωματωμένοι στο λειτουργικό κόστος φόροι προκύπτουν τα κέρδη προς διάθεση ή οι ζημιές εις νέο.

Στο δεύτερο μέρος της οικονομικής κατάστασης, η ύπαρξη του οποίου προϋποθέτει να έχουν προκύψει κέρδη, αναφέρεται η διάθεση των κερδών σε διάφορους λογαριασμούς. Τα κέρδη της επιχείρησης διαθέτονται σε πρώτο μέρος, σε τακτικό αποθεματικό -εφόσον η επιχείρηση μπορεί να κάνει κράτηση- σε πρόσθετο μέρος, όταν αυτό προβλέπεται από το καταστατικό, σε αποθεματικά καταστατικού, σε ειδικά και έκτακτα αποθεματικά, σε αμοιβές από ποσοστό μελών διοικητικού συμβουλίου και σε υπόλοιπο κερδών εις νέο.⁵⁰

2.4 ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

2.4.1 ΓΕΝΙΚΑ

Το προσάρτημα ανήκει στις οικονομικές καταστάσεις και θεωρείται απαραίτητο συμπλήρωμα των καταστάσεων του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων γιατί με αυτό δίνονται διάφορες πρόσθετες ή επεξηγηματικές πληροφορίες για να διευκολυνθούν όλοι οι ενδιαφερόμενοι προς τους οποίους απευθύνονται οι παραπάνω οικονομικές καταστάσεις.

Το προσάρτημα δεν υπόκειται σε υποχρεωτική δημοσίευση εξαιτίας του κόστους της δημοσίευσης μια και το προσάρτημα μπορεί να καταλαμβάνει αρκετές σελίδες, κατατίθεται όμως στην αρμόδια υπηρεσία

⁵⁰ Σιαφάκας Α., (2005) Στοιχεία λογιστικής και ανάλυση ισολογισμού Εκδ. Σμπιλιάς, Αθήνα

του Υπουργείου Οικονομικών ή της Νομαρχίας της έδρας της επιχείρησης. Με τον τρόπο αυτό είναι προσιτό σε κάθε ενδιαφερόμενο.⁵¹

2.4.2 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑΤΟΣ

Το περιεχόμενο του προσαρτήματος καθορίζεται τόσο από το Ελληνικό Γενικό Σχέδιο, όσο και από τον Ν2190/20 με το άρθρο 43^α. Σύμφωνα, λοιπόν, με την νομοθεσία το προσάρτημα πρέπει, μεταξύ άλλων, να περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με:

1) Τις μεθόδους που εφαρμόστηκαν για την αποτίμηση των διαφόρων περιουσιακών στοιχείων του ισολογισμού, καθώς και οι μέθοδοι υπολογισμού των αποσβέσεων και των προβλέψεων.

Προκειμένου για απαιτήσεις, υποχρεώσεις και άλλα στοιχεία του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσης, που η δραχμική τους αξία προκύπτει από μετατροπή ξένων νομισμάτων, παρατίθενται οι βάσεις μετατροπής των ξένων νομισμάτων σε δραχμές και ο λογιστικός χειρισμός των συναλλαγματικών διαφορών, δηλαδή αν μεταφέρθηκαν ή καταχωρήθηκαν στο λογαριασμό «αποτελέσματα χρήσεως» ή σε οποιοδήποτε λογαριασμό του ισολογισμού. Στην τελευταία αυτή περίπτωση αναφέρεται και ο τρόπος της μελλοντικής τακτοποίησής τους.

2) Προκειμένου για συμμετοχές της εταιρείας στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων, που πραγματοποιούνται, είτε από την ίδια είτε από άλλο πρόσωπο που ενεργεί με χο όνομα ίου αλλά για λογαριασμό της, σε

⁵¹ Ruth, G., (2003), Ανάλυση οικονομικών καταστάσεων Εκδ. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη

ποσοστό μεγαλύτερο από 10% ίου κεφαλαίου τους, παρατίθεται ανάλυση η οποία περιλαμβάνει την επωνυμία και την έδρα της κάθε επιχείρησης, το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο της, το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της και το συνολικό αποτέλεσμα της τελευταίας χρήσης για την οποία καταρτίστηκαν οικονομικές καταστάσεις.

3) Ο αριθμός και η ονομαστική αξία των μετοχών που εκδόθηκαν μέσα στη χρήση για κάλυψη αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, καθώς και η αξία έκδοσης των μετοχών αυτών.

4) Ο αριθμός και η ονομαστική αξία των μετοχών κάθε κατηγορίας, όταν το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας διαιρείται σε μετοχές δύο ή περισσότερων κατηγοριών.

5) Ο αριθμός των τίτλων κατά κατηγορία και τα ενσωματωμένα ο' αυτούς δικαιώματα, όταν η εταιρεία έχει εκδώσει προνομιούχες μετοχές μετατρέψιμες ομολογίες, μετοχές επικαρπίας ή ιδρυτικούς τίτλους.

6) Τα ποσά των υποχρεώσεων των οποίων η προθεσμία εξόφλησης είναι μεγαλύτερη από πέντε έτη από την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού, καθώς και τα ποσά των υποχρεώσεων για εξασφάλιση των οποίων η εταιρεία έχει χορηγήσει εμπράγματα ασφαλείες. Στην τελευταία αυτή περίπτωση παρέχονται και διευκρινίσεις αναφορικά με το είδος και την έκταση των ασφαλειών που χορηγήθηκαν.

7) Τα συνολικά ποσά οικονομικών δεσμεύσεων από συμβάσεις, εγγυήσεις και άλλες συμβατικές ή από την ισχύουσα νομοθεσία επιβαλλόμενες πιθανές υποχρεώσεις, οι οποίες δεν εμφανίζονται στους «λογαριασμούς τάξεως» του ισολογισμού, εφόσον η πληροφορία αυτή είναι χρήσιμη για την εκτίμηση της χρηματοοικονομικής θέσης της εταιρείας.

8) Ο μέσος όρος του αριθμού του προσωπικού που απασχολήθηκε στη διάρκεια της χρήσης, ο οποίος προσδιορίζεται με βάση το συνολικό αριθμό των ατόμων που απασχολήθηκαν στην κάθε εργάσιμη ημέρα.

9) Οι διαφορές από υποτίμηση κυκλοφορούντων στοιχείων του ενεργητικού, οι λόγοι στους οποίους οφείλονται και η φορολογική τους μεταχείριση.

10) Η έκταση επηρεασμού των αποτελεσμάτων χρήσης, σε περίπτωση που στη μέθοδο αποτίμησης, την οποία εφάρμοσε η εταιρεία, έγινε παρέκκλιση από τις αρχές του άρθρου 43 για λόγους φορολογικών ελαφρύνσεων. Σε περίπτωση που από την παρέκκλιση αυτή αναμένεται να προκύψουν ουσιώδεις φορολογικές επιβαρύνσεις σε επόμενες χρήσεις, παρέχονται λεπτομερείς επεξηγήσεις.

11) Τα ποσό των φόρων που οφείλονται, καθώς και εκείνα που αναμένεται να προκύψουν σε βάρος της κλειόμενης και των προηγούμενων χρήσεων, εφόσον τα ποσό αυτά είναι σημαντικά και δεν εμφανίζονται στις υποχρεώσεις ή στις προβλέψεις της εταιρείας.

12) Τα ποσά που βάρυναν τη χρήση για αμοιβές σε μέλη των οργάνων διοίκησης και διεύθυνσης καθώς και οι υποχρεώσεις που δημιουργήθηκαν ή αναλήφθηκαν για βοηθήματα σε αποχωρήσαντα μέλη των οργάνων αυτών, κατά κατηγορία.

13) Τα ποσά προκαταβολών και πιστώσεων που δόθηκαν με βάση τις κείμενες διατάξεις σε μέλη διοικητικών συμβουλίων και διαχειριστές.

14) Την επωνυμία και την έδρα των επιχειρήσεων που συντάσσουν ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν και οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας, καθώς και τον τόπο όπου οι ενοποιημένες αυτές καταστάσεις είναι διαθέσιμες.

15) Όταν η εταιρεία έχει αποκτήσει μέσα στη χρήση δικές της μετοχές σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 16, πρέπει να αναφέρονται

ü Οι λόγοι για τους οποίους αποκτήθηκαν οι μετοχές αυτές

ü Ο αριθμός και η ονομαστική αξία των δικών της μετοχών που απέκτησε η εταιρεία ή που μεταβίβασε μέσα στη χρήση, καθώς και το τμήμα του μετοχικού κεφαλαίου που αντιπροσωπεύουν, και

ü Το τυχόν αντίτιμο των πιο πάνω μετοχών, που έχει καταβληθεί για την απόκτησή τους ή έχει εισπραχθεί για τη μεταβίβασή τους.

16) Οποιοσδήποτε άλλες πληροφορίες που απαιτούνται από ειδικές διατάξεις της νομοθεσίας που ισχύει κάθε φορά ή που κρίνονται αναγκαίες για την επίτευξη των σκοπών της αρτιότερης πληροφόρησης των μετόχων και των τρίτων και της παρουσίασης μια πιστής εικόνας της περιουσίας, της χρηματοοικονομικής κατάστασης και των αποτελεσμάτων χρήσης της επιχείρησης.⁵²

⁵² Ruth, G., (2003), Ανάλυση οικονομικών καταστάσεων Εκδ. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 1: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

3.1 ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός αυτού του προτύπου είναι να περιγράψει τη βάση παρουσίασης των γενικού σκοπού οικονομικών καταστάσεων, ώστε να εξασφαλίζεται συγκρισιμότητα τόσο με τις οικονομικές καταστάσεις των προηγούμενων περιόδων της οντότητας όσο και με τις οικονομικές καταστάσεις άλλων οντοτήτων. Για να επιτευχθεί αυτός ο σκοπός το πρότυπο θέτει γενικές απαιτήσεις για την παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων, κατευθυντήριες γραμμές για τη δομή τους και τις ελάχιστες απαιτήσεις για το περιεχόμενό τους. Η αναγνώριση, η αποτίμηση και η γνωστοποίηση συγκεκριμένων συναλλαγών και γεγονότων εξετάζεται σε άλλα πρότυπα.⁵³

⁵³ https://circabc.europa.eu/d/d/workspace/SpacesStore/a54f019e-bdcf-43d2-84ed-4b1aeb232958/IFRS%20Consolidated%20annex_el.pdf

3.2 ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Αυτό το πρότυπο θα εφαρμόζεται σε όλες τις γενικού σκοπού οικονομικές καταστάσεις που καταρτίζονται και παρουσιάζονται σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.) Οι γενικού σκοπού οικονομικές καταστάσεις είναι εκείνες που προορίζονται να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες των χρηστών, που δεν είναι σε θέση να ζητήσουν οικονομικές αναφορές ειδικά καταρτιζόμενες ώστε να καλύπτουν τις δικές τους συγκεκριμένες ανάγκες πληροφόρησης. Οι γενικού σκοπού οικονομικές καταστάσεις συμπεριλαμβάνουν εκείνες που παρουσιάζονται ξεχωριστά ή εντός άλλου δημοσίου εγγράφου, όπως μια ετήσια έκθεση ή ένα ενημερωτικό δελτίο. Το παρόν πρότυπο δεν εφαρμόζεται στη δομή και στο περιεχόμενο συνοπτικών ενδιάμεσων οικονομικών καταστάσεων που καταρτίζονται σύμφωνα με το ΔΛΠ 34 «Ενδιάμεση οικονομική αναφορά».

Ωστόσο, οι παράγραφοι 13 έως 41 εφαρμόζονται σε τέτοιες χρηματοοικονομικές αναφορές. Το παρόν πρότυπο εφαρμόζεται εξ' ίσου σε όλες τις οντότητες και ανεξάρτητα αν αυτές πρέπει να παρουσιάζουν συνοπτικές οικονομικές καταστάσεις ή ιδιαίτερες οικονομικές καταστάσεις, καθώς ορίζεται στο ΔΛΠ 27 «Ενοποιημένες και ιδιαίτερες οικονομικές καταστάσεις». Αυτό το πρότυπο χρησιμοποιεί ορολογία που είναι κατάλληλη για μια επιχείρηση με σκοπό το κέρδος, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρηματικών μονάδων του δημόσιου τομέα. Οντότητες με μη κερδοσκοπικές δραστηριότητες του ιδιωτικού τομέα, δημόσιες ή κρατικές επιχειρήσεις, που επιδιώκουν να εφαρμόσουν το πρότυπο, μπορεί να χρειάζεται να αλλάξουν τις περιγραφές που χρησιμοποιούνται για ορισμένα συγκεκριμένα κονδύλια των οικονομικών

καταστάσεων αλλά και για τις ίδιες τις οικονομικές καταστάσεις. Ομοίως, οντότητες που δε διαθέτουν ίδια κεφάλαια όπως ορίζονται στο ΔΛΠ 32 «Χρηματοοικονομικά μέσα:

Γνωστοποίηση και παρουσίαση (ήτοι κάποια αμοιβαία κεφάλαια) και οντότητες των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο δεν αποτελείται από ίδια κεφάλαια (ήτοι κάποιες συλλογικές οντότητες) μπορεί να χρειαστεί να προσαρμόσουν την παρουσίαση στις οικονομικές καταστάσεις των μελών ή των μεριδιούχων.⁵⁴

3.3 ΟΡΙΣΜΟΙ

Οι ακόλουθοι όροι χρησιμοποιούνται σε αυτό το Πρότυπο με τις έννοιες που καθορίζονται:

Ανέφικτη Η εφαρμογή μιας απαίτησης είναι ανέφικτη όταν η οικονομική οντότητα δεν μπορεί να την εφαρμόσει έχοντας καταβάλει κάθε εύλογη προσπάθεια προς αυτήν την κατεύθυνση.

Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.) είναι Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν υιοθετηθεί από το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (Σ.Δ.Λ.Π.). Περιλαμβάνουν:

(α) Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς,

(β) Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και

(γ) Διερμηνείες που δημιουργήθηκαν από την Επιτροπή Διερμηνειών των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Α.), ή την πρώην Μόνιμη Επιτροπή Διερμηνειών (Μ.Ε.Δ.).

⁵⁴ Πρωτοψάλτης Ν., (2008), *Διαρκής κωδικοποίηση διεθνών προτύπων χρηματοοικονομικής πληροφόρησης διεθνών λογιστικών προτύπων και διερμηνειών. Όπως υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ισχύουν ως ελληνική νομοθεσία*, Εκδ. Σταμούλη, Αθήνα

Σημαντικότητα Παραλείψεις και ανακρίβειες στοιχείων είναι σημαντικές αν θα μπορούσαν, μεμονωμένα ή συλλογικά, να επηρεάσουν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λαμβάνονται βάσει των οικονομικών καταστάσεων. Η σημαντικότητα εξαρτάται από το μέγεθος και το είδος της παράλειψης ή της ανακρίβειας, κρινόμενη βάσει των συνθηκών που την περιστοιχίζουν. Το είδος ή το μέγεθος του στοιχείου ή ένας συνδυασμός των δύο, θα μπορούσε να είναι ο καθοριστικός παράγοντας.

Οι **σημειώσεις** εμπεριέχουν πληροφορίες πέραν όσων παρουσιάζονται στον ισολογισμό, την κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, την κατάσταση μεταβολών των ίδιων κεφαλαίων και την κατάσταση ταμιακών ροών. Οι σημειώσεις παρέχουν αφηγηματικές περιγραφές ή αναλύσεις των στοιχείων που γνωστοποιούνται στις καταστάσεις αυτές και πληροφορίες για στοιχεία που δεν

πληρούν τις προϋποθέσεις για αναγνώριση στις καταστάσεις.

Η αξιολόγηση αν μία παράλειψη ή ανακρίβεια θα μπορούσε να επηρεάσει τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών και συνεπώς να καταστεί σημαντική, απαιτεί εξέταση των χαρακτηριστικών των εν λόγω χρηστών. Το Πλαίσιο Κατάρτισης και Παρουσίασης των Οικονομικών Καταστάσεων δηλώνει στην παράγραφο 25 ότι «οι χρήστες υποτίθεται ότι διαθέτουν τις απαραίτητες γνώσεις των επιχειρηματικών και οικονομικών δραστηριοτήτων και της λογιστικής, καθώς και τη θέληση να μελετήσουν τις πληροφορίες με εύλογη επιμέλεια». Συνεπώς, η αξιολόγηση πρέπει να λάβει υπόψη τον τρόπο με τον οποίο χρήστες με τέτοιες ιδιότητες θα μπορούσε εύλογα να αναμένεται ότι θα επηρεαστούν στη λήψη οικονομικών αποφάσεων.⁵⁵

⁵⁵ Πρωτοψάλτης Ν., (2008), *Διαρκής κωδικοποίηση διεθνών προτύπων χρηματοοικονομικής πληροφόρησης διεθνών λογιστικών προτύπων και διερμηνειών.*

3.4 ΣΚΟΠΟΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Οι οικονομικές καταστάσεις είναι μια δομημένη απεικόνιση της οικονομικής θέσης και επίδοσης μιας οντότητας. Επιδίωξη των γενικού σκοπού οικονομικών καταστάσεων είναι να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την οικονομική θέση, την επίδοση και τις ταμειακές ροές της οντότητας, που είναι χρήσιμες για τις οικονομικές αποφάσεις ενός ευρύ κύκλου χρηστών. Οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν επίσης τα αποτελέσματα της διαχείρισης, από τη διοίκηση, των πόρων που της εμπιστεύθηκαν. Για να επιτύχουν αυτό το σκοπό, οι οικονομικές καταστάσεις παρέχουν πληροφορίες σχετικές με τα ακόλουθα στοιχεία της οντότητας:

1. τα περιουσιακά στοιχεία
2. τις υποχρεώσεις
3. τα ίδια κεφάλαια
4. τα έσοδα και τις δαπάνες, συμπεριλαμβανομένων των κερδών και των ζημιών
5. άλλες μεταβολές των ιδίων κεφαλαίων και
6. τις ταμειακές ροές.

Αυτές οι πληροφορίες, παράλληλα με άλλες πληροφορίες στις σημειώσεις, βοηθούν τους χρήστες να προεκτιμήσουν τις μελλοντικές ταμειακές ροές της οντότητας και ειδικότερα το χρόνο και τη βεβαιότητα αυτών.⁵⁶

Όπως υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ισχύουν ως ελληνική νομοθεσία,
Εκδ. Σταμούλη, Αθήνα

⁵⁶ https://circabc.europa.eu/d/d/workspace/SpacesStore/a54f019e-bdcf-43d2-84ed-4b1aeb232958/IFRS%20Consolidated%20annex_el.pdf

3.5 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΣΥΝΘΕΤΟΥΝ ΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Μια πλήρης σειρά οικονομικών καταστάσεων περιλαμβάνει:

1. Ισολογισμό
2. Κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων
3. Κατάσταση μεταβολών των ίδιων κεφαλαίων, εκτός από συναλλαγές που προκύπτουν με τους κατόχους μετοχών που δρουν υπό την ιδιότητα του μετόχου.
4. Κατάσταση ταμειακών ροών και
5. Σημειώσεις που περιλαμβάνουν περίληψη των σημαντικών λογιστικών πολιτικών και άλλες επεξηγηματικές σημειώσεις.⁵⁷

3.6 ΟΜΟΙΟΜΟΡΦΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

Η εμφάνιση και η κατάταξη των στοιχείων στις οικονομικές καταστάσεις πρέπει να διατηρείται όμοια από περίοδο σε περίοδο, εκτός αν:

(α) είναι φανερό, μετά από σημαντική αλλαγή στο είδος των δραστηριοτήτων της οικονομικής οντότητας ή επανεξέταση των οικονομικών καταστάσεών της, ότι άλλη παρουσίαση ή κατάταξη θα ήταν πιο κατάλληλη βάσει των κριτηρίων για την επιλογή και εφαρμογή των λογιστικών πολιτικών του Δ.Λ.Π. 8 ή

(β) ένα Πρότυπο ή μία Διερμηνεία απαιτεί αλλαγή στην παρουσίαση.

Μια σημαντική απόκτηση ή διάθεση ή μια επανεξέταση του τρόπου παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων ενδέχεται να υπαγορεύει την

⁵⁷ https://circabc.europa.eu/d/d/workspace/SpacesStore/a54f019e-bdcf-43d2-84ed-4b1aeb232958/IFRS%20Consolidated%20annex_el.pdf

ανάγκη διαφορετικής παρουσίασης των καταστάσεων αυτών. Μια οικονομική οντότητα αλλάζει την παρουσίαση των οικονομικών της καταστάσεων μόνον εφόσον η νέα παρουσίαση παρέχει αξιόπιστη πληροφόρηση που είναι περισσότερο χρήσιμη στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων και η αναθεωρημένη δομή πιθανολογείται ότι θα συνεχιστεί, ώστε να μη φθείρεται η συγκρισιμότητα. Όταν γίνονται τέτοιες αλλαγές στην παρουσίαση, μια οικονομική οντότητα ανακατατάσσει τη συγκριτική πληροφόρησή της.⁵⁸

3.7 ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ

Κάθε σημαντική κατηγορία παρομοίων στοιχείων πρέπει να απεικονίζεται ξεχωριστά στις οικονομικές καταστάσεις. Στοιχεία διαφορετικού είδους ή λειτουργίας θα απεικονίζονται ξεχωριστά εκτός αν είναι επουσιώδη.

Οι οικονομικές καταστάσεις είναι αποτέλεσμα της επεξεργασίας μεγάλου αριθμού συναλλαγών ή άλλων γεγονότων που συγκεντρώνονται σε κατηγορίες σύμφωνα με τη φύση ή τη λειτουργία τους. Το τελικό στάδιο στη διαδικασία της συγκέντρωσης και κατάταξης είναι η παρουσίαση των συμπυκνωμένων και ταξινομημένων στοιχείων, που σχηματίζει συγκεκριμένα κονδύλια στην όψη του ισολογισμού, της κατάστασης λογαριασμού αποτελεσμάτων, της κατάστασης ταμιακών ροών και τις κατάστασης μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων ή το προσάρτημα. Αν ένα συγκεκριμένο στοιχείο δεν είναι εξατομικευμένα σημαντικό, αυτό συγκεντρώνεται μαζί με άλλα στοιχεία είτε στην όψη

⁵⁸ Πρωτοψάλτης Ν., (2008), *Διαρκής κωδικοποίηση διεθνών προτύπων χρηματοοικονομικής πληροφόρησης διεθνών λογιστικών προτύπων και διερμηνειών. Όπως υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ισχύουν ως ελληνική νομοθεσία*, Εκδ. Σταμούλη, Αθήνα

των καταστάσεων εκείνων είτε στο προσάρτημα. Ένα στοιχείο που δεν είναι επαρκώς σημαντικό ώστε να δικαιολογεί ξεχωριστή παρουσίαση στην όψη των καταστάσεων αυτών μπορεί παρόλα αυτά να είναι επαρκώς σημαντικό, ώστε να πρέπει να παρουσιαστεί ξεχωριστά στο προσάρτημα.

Η εφαρμογή της έννοιας της σημαντικότητας σημαίνει ότι μία συγκεκριμένη απαίτηση γνωστοποίησης σε Πρότυπο ή Διερμηνεία δεν χρειάζεται να καλυφθεί εφόσον η πληροφορία δεν είναι σημαντική.⁵⁹

3.8 ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΣ

Τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις καθώς και τα έσοδα και τα έξοδα, δεν θα συμψηφίζονται εκτός αν απαιτείται ή επιτρέπεται από Πρότυπο ή Διερμηνεία.

Είναι σημαντικό τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις, καθώς και τα έσοδα και τα έξοδα, να απεικονίζονται ξεχωριστά. Ο συμψηφισμός στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων ή στον ισολογισμό, εκτός αν αυτός αντικατοπτρίζει την ουσία της συναλλαγής ή άλλου γεγονότος, αποστερεί από τους χρήστες τη δυνατότητα να αντιλαμβάνονται τις συναλλαγές που αναλήφθηκαν και να εκτιμούν τις μελλοντικές ταμιακές ροές της επιχείρησης. Η επιμέτρηση των περιουσιακών στοιχείων μετά την αφαίρεση υποτιμήσεων - για παράδειγμα λόγω απαξίωσης αποθεμάτων και επισφάλειας απαιτήσεων – δεν είναι συμψηφισμός.

Το Δ.Λ.Π. 18 Έσοδα προσδιορίζει τα έσοδα και απαιτεί να προσμετρώνται στην εύλογη αξία του τιμήματος που εισπράχθηκε ή είναι εισπρακτέο, αφού ληφθούν υπόψη τα ποσά των εμπορικών εκπτώσεων ή

⁵⁹ https://circabc.europa.eu/d/d/workspace/SpacesStore/a54f019e-bdcf-43d2-84ed-4b1aeb232958/IFRS%20Consolidated%20annex_el.pdf

εκπτώσεων τζίρου που παραχωρεί η οικονομική οντότητα. Μια οικονομική οντότητα αναλαμβάνει, κατά την πορεία των συνηθισμένων δραστηριοτήτων της, άλλες συναλλαγές που δεν δημιουργούν έσοδα, αλλά οι οποίες είναι συναφείς των κύριων δραστηριοτήτων που δημιουργούν έσοδα. Τα αποτελέσματα τέτοιων συναλλαγών παρουσιάζονται, όταν αυτή η παρουσίαση αντανακλά την ουσία της συναλλαγής ή άλλου γεγονότος, ύστερα από τον συμψηφισμό κάθε εσόδου με τις σχετικές δαπάνες που προκύπτουν από την ίδια συναλλαγή. Για παράδειγμα:

(α) κέρδη και ζημίες από τη διάθεση μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων και των λειτουργικών περιουσιακών στοιχείων, εμφανίζονται αφού από το προϊόν της διάθεσης αφαιρεθεί η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου και τα σχετικά έξοδα πώλησης και

(β) δαπάνη που σχετίζεται με πρόβλεψη που αναγνωρίζεται σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 37 *Προβλέψεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Ενδεχόμενα Περιουσιακά Στοιχεία* και αποζημιώνεται με συμβατικό διακανονισμό με τρίτο μέρος (για παράδειγμα μία εγγύηση προμηθευτή) μπορεί να συμψηφιστεί με τη σχετική αποζημίωση.

Επιπροσθέτως, κέρδη και ζημίες που προκύπτουν από μία ομάδα όμοιων συναλλαγών απεικονίζονται σε καθαρή βάση, όπως για παράδειγμα τα συναλλαγματικά κέρδη και ζημίες ή τα κέρδη και ζημίες που προκύπτουν από χρηματοοικονομικά μέσα που προορίζονται για εμπορική εκμετάλλευση. Τέτοια κέρδη και ζημίες ωστόσο απεικονίζονται ξεχωριστά αν είναι ουσιαστικά.⁶⁰

⁶⁰ Πρωτοψάλτης Ν., (2008), *Διαρκής κωδικοποίηση διεθνών προτύπων χρηματοοικονομικής πληροφόρησης διεθνών λογιστικών προτύπων και διερμηνειών.*

3.9 ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Εκτός όταν ένα Πρότυπο ή μία Διερμηνεία επιτρέπει ή απαιτεί διαφορετικά, η συγκριτική πληροφόρηση θα γνωστοποιείται σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο για όλα τα ποσά που απεικονίζονται στις οικονομικές καταστάσεις. Η συγκριτική πληροφόρηση θα συμπεριλαμβάνεται στην αφηγηματική και περιγραφική πληροφόρηση, όταν είναι απαραίτητη για την κατανόηση των οικονομικών καταστάσεων της τρέχουσας περιόδου.

Σε μερικές περιπτώσεις η αφηγηματική πληροφόρηση που παρέχεται στις οικονομικές καταστάσεις για την προηγούμενη περίοδο (προηγούμενες περιόδους), συνεχίζει να αφορά και την τρέχουσα περίοδο. Για παράδειγμα, οι λεπτομέρειες για μία δικαστική διένεξη, το αποτέλεσμα της οποίας ήταν αβέβαιο κατά την ημερομηνία του τελευταίου ισολογισμού και η οποία εξακολουθεί να εκκρεμεί, γνωστοποιούνται στην τρέχουσα περίοδο. Οι χρήστες ωφελούνται από τις πληροφορίες για το ότι η αβεβαιότητα υπήρχε κατά την ημερομηνία του τελευταίου ισολογισμού και για τα μέτρα που έχουν ληφθεί κατά τη διάρκεια της περιόδου για τη λύση της αβεβαιότητας.

Όταν η παρουσίαση ή κατάταξη των στοιχείων στις οικονομικές καταστάσεις τροποποιείται, τα συγκριτικά ποσά θα ανακαταταχθούν εκτός αν αυτό είναι ανέφικτο: Όταν ανακατατάσσονται συγκριτικά ποσά, η οικονομική οντότητα θα γνωστοποιεί:

(α) το είδος της ανακατάταξης,

Όπως υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ισχύουν ως ελληνική νομοθεσία, Εκδ. Σταμούλη, Αθήνα

(β) το ποσό κάθε στοιχείου ή κατηγορία στοιχείων που ανακατατάσσεται και

(γ) τους λόγους της ανακατάταξης.

Όταν είναι ανέφικτο να ανακαταταχθεί η συγκριτική πληροφόρηση, η οικονομική οντότητα θα γνωστοποιεί:

(α) τους λόγους για τους οποίους δεν έγινε η ανακατάταξη και

(β) το είδος των προσαρμογών που θα είχαν γίνει εάν είχαν ανακαταταχθεί τα ποσά.

Η βελτίωση της συγκρισιμότητας των πληροφοριών μεταξύ των περιόδων βοηθάει τους χρήστες στις οικονομικές τους αποφάσεις, επειδή επιτρέπει την εκτίμηση των τάσεων της οικονομικής πληροφόρησης για προγνωστικούς σκοπούς. Σε ορισμένες περιπτώσεις, δεν είναι εφικτό να γίνει ανακατάταξη των συγκριτικών πληροφοριών για μία συγκεκριμένη περίοδο ώστε να επιτευχθεί η συγκρισιμότητα με την τρέχουσα περίοδο. Για παράδειγμα, μπορεί σε προηγούμενη περίοδο (προηγούμενες περιόδους) να μην έχουν συγκεντρωθεί στοιχεία κατά τρόπο που να επιτρέπει την ανακατάταξη και μπορεί να μην είναι εφικτό να αναπαραχθούν οι πληροφορίες.

Το Δ.Λ.Π. 8 αναφέρεται στις προσαρμογές που απαιτούνται για τη συγκριτική πληροφόρηση, όταν η οικονομική οντότητα αλλάζει μία λογιστική πολιτική ή διορθώνει ένα λάθος.⁶¹

3.10 ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΩΝ ΕΣΟΔΩΝ/ΕΞΟΔΩΝ.

⁶¹ https://circabc.europa.eu/d/d/workspace/SpacesStore/a54f019e-bdcf-43d2-84ed-4b1aeb232958/IFRS%20Consolidated%20annex_el.pdf

Η οντότητα θα καταρτίζει τις οικονομικές καταστάσεις της τηρώντας το λογιστικό χειρισμό με βάση την αρχή των δεδουλευμένων εσόδων/εξόδων, με εξαίρεση τις πληροφορίες των ταμειακών αρχών. Όταν γίνεται χρήση του λογιστικού χειρισμού με βάση την αρχή των δεδουλευμένων εσόδων/εξόδων, τα στοιχεία αναγνωρίζονται ως περιουσιακά στοιχεία, υποχρεώσεις, ίδια κεφάλαια, έσοδα και δαπάνες (τα στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων) όταν πληρούν τους όρους και τα κριτήρια αναγνώρισης για τα στοιχεία εκείνα στο Πλαίσιο.

3.11 ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Η ακριβοδίκαιη παρουσίαση της οικονομικής θέσης της χρηματοοικονομικής επίδοσης και των ταμειακών ροών απαιτεί⁶²:

§ Διαβεβαίωση με καλή πίστη των επιδράσεων των συναλλαγών, άλλων γεγονότων και συνθηκών σύμφωνα με τα κριτήρια των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και τις συνιστώμενες από αυτά λογιστικές πολιτικές.

§ Εκτενή παρουσίαση παρεκκλίσεων (ή αναγκαστικής) συμμόρφωσης που δημιουργούν παραπλανητική εικόνα στις οικονομικές καταστάσεις και πάντα σε αναφορά με τις πρακτικές συμμόρφωσης επιχειρήσεων σε παρόμοιες συνθήκες.

⁶² Πρωτοψάλτης Ν., (2008), *Διαρκής κωδικοποίηση διεθνών προτύπων χρηματοοικονομικής πληροφόρησης διεθνών λογιστικών προτύπων και διερμηνειών. Όπως υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ισχύουν ως ελληνική νομοθεσία*, Εκδ. Σταμούλη, Αθήνα

§ Κατάρτιση στη βάση της συνεχιζόμενης δραστηριότητας (εκτίμηση διοίκησης για τη βιωσιμότητα της επιχείρησης) με γνωστοποίηση αβεβαιοτήτων και κινδύνων, σε βάθος τουλάχιστον έτους.

§ Λογιστικό χειρισμό στη βάση δεδουλευμένων εσόδων – εξόδων (εκτός πληροφοριών ταμειακών ροών)

§ Ομοιομορφία παρουσίασης.

§ Σημαντικές.

3.12 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Το παρόν πρότυπο απαιτεί συγκεκριμένες γνωστοποιήσεις στην όψη του ισολογισμού, της κατάστασης του λογαριασμού αποτελεσμάτων ή της κατάστασης των μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων και απαιτεί γνωστοποίηση άλλων συγκεκριμένων κονδυλίων είτε στην όψη των καταστάσεων αυτών είτε στις σημειώσεις. Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο Νο. 7 θέτει τις απαιτήσεις για την παρουσίαση της κατάστασης των ταμειακών ροών. Κάποιες φορές αυτό το πρότυπο χρησιμοποιεί τον όρο “γνωστοποίηση” με τη γενική έννοια, που εμπερικλείει στοιχεία τα οποία παρουσιάζονται στην όψη του ισολογισμού, της κατάστασης λογαριασμού αποτελεσμάτων, της κατάστασης μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων και της κατάστασης των ταμειακών ροών, όπως επίσης και στις σημειώσεις. Άλλα πρότυπα και διερμηνείες επίσης απαιτούν γνωστοποιήσεις. Εκτός αν προσδιορίζεται διαφορετικά σε άλλο σημείο του παρόντος προτύπου ή σε άλλο πρότυπο ή σε άλλη διερμηνεία, οι γνωστοποιήσεις αυτές θα εμφανίζονται είτε στην όψη του ισολογισμού, της κατάστασης του λογαριασμού των αποτελεσμάτων, της κατάστασης μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων και της κατάστασης ταμειακών ροών (αναλόγως), είτε στις

σημειώσεις. Οι οικονομικές καταστάσεις θα εξατομικεύονται σαφώς και θα διακρίνονται από άλλες πληροφορίες στο ίδιο δημοσιευόμενο έντυπο.⁶³

3.13 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΝΑΡΞΗΣ ΙΣΧΥΟΣ

Η οντότητα θα εφαρμόσει το πρότυπο αυτό για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την (ή μετά την) 1η Ιανουαρίου 2005. Η εφαρμογή νωρίτερα ενθαρρύνονταν, αρκεί να γνωστοποιούσε το γεγονός αυτό.

3.14 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Στην Ελλάδα το άρθρο 42α του Ν.2190/1920 ορίζει τα περί οικονομικών καταστάσεων σε ότι αφορά τις μεμονωμένες επιχειρήσεις και το άρθρο 100, του ίδιου Νόμου ορίζει τα περί ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Σύμφωνα με το άρθρο 42α τα στοιχεία που συνθέτουν τις Οικονομικές Καταστάσεις των μεμονωμένων επιχειρήσεων είναι:

1. Ισολογισμός
2. Κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως
3. Πίνακας διαθέσεως αποτελεσμάτων
4. Προσάρτημα

Ενώ σε ότι αφορά τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, δεν προβλέπεται η σύνταξη Πίνακα Διαθέσεως Αποτελεσμάτων.

Επίσης, το 2000 σύμφωνα με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της

⁶³ Πρωτοψάλτης Ν., (2008), *Διαρκής κωδικοποίηση διεθνών προτύπων χρηματοοικονομικής πληροφόρησης διεθνών λογιστικών προτύπων και διερμηνειών. Όπως υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ισχύουν ως ελληνική νομοθεσία*, Εκδ. Σταμούλη, Αθήνα

Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (5/204/14.11.2000), οι εταιρίες οι οποίες έχουν μετοχές εισηγμένες στον Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, υποχρεούνται στην κατάρτιση Κατάστασης Ταμειακών Ροών, η οποία παρουσιάζει τις ταμειακές ροές ταξινομημένες κατά λειτουργικές, επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες.⁶⁴

3.15 ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΛΠ 1 ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

Οι διαφορές που παρατηρούνται σχετικά με τις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις είναι καταρχήν ότι στην Ελλάδα δεν απαιτείται η σύνταξη της Κατάστασης Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων και το κενό καλύπτεται εν μέρει από τον Πίνακα Διάθεσης Αποτελεσμάτων. Όμως στις ενοποιημένες καταστάσεις δεν απαιτείται η κατάρτιση του Πίνακα Διάθεσης Αποτελεσμάτων. Επομένως, υπάρχει πιθανότητα να περιλαμβάνονται σφάλματα στις κατά τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ) ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσεως που δημοσιεύονται, τα οποία ούτε από τους ελεγκτές μπορούν πάντοτε να επισημαίνονται, αλλά και όταν επισημαίνονται δεν υπάρχει το σαφές πλαίσιο, ώστε να γίνεται πάντοτε η αναγκαία λογιστική εγγραφή.

Σχετικά με τις Επεξηγηματικές Σημειώσεις των οικονομικών καταστάσεων, σύμφωνα με τα ΔΛΠ πρέπει να περιλαμβάνουν:

- Παρουσίαση πληροφοριών για τις βάσεις καταρτίσεως των οικονομικών καταστάσεων και για τις συγκεκριμένες λογιστικές μεθόδους που επελέγησαν για σημαντικές συναλλαγές και γεγονότα.

⁶⁴ Πρωτοψάλτης Ν., (2008), *Διαρκής κωδικοποίηση διεθνών προτύπων χρηματοοικονομικής πληροφόρησης διεθνών λογιστικών προτύπων και διερμηνειών. Όπως υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ισχύουν ως ελληνική νομοθεσία*, Εκδ. Σταμούλη, Αθήνα

- Γνωστοποίηση των πληροφοριών που απαιτούνται από τα ΔΛΠ, οι οποίες δεν παρουσιάζονται αλλού στις οικονομικές καταστάσεις.
- Παροχή πρόσθετων πληροφοριών που είναι αναγκαίες για μια ακριβοδίκαιη παρουσίαση.

Στο μέτρο που αυτό είναι εφικτό, οι σημειώσεις πρέπει να παρουσιάζονται με συστηματικό τρόπο. Κάθε στοιχείο των οικονομικών καταστάσεων πρέπει να παραπέμπει σε τυχόν σχετική πληροφορία των σημειώσεων.

Επίσης, πρέπει να γνωστοποιούνται, αν αυτό δεν γίνεται αλλού στις οικονομικές καταστάσεις, η έδρα και η νομική μορφή της επιχείρησης, η χώρα ίδρυσης, μια περιγραφή της φύσης των εργασιών και των κυριότερων δραστηριοτήτων της, η επωνυμία της μητρικής αν πρόκειται για όμιλο επιχειρήσεων και ο αριθμός των εργαζομένων στο τέλος της χρήσης ή ο μέσος όρος κατά τη διάρκεια αυτής.

Επομένως, τα ΔΛΠ απαιτούν την παρουσίαση πολύ περισσότερων πληροφοριών, από ότι απαιτούνται σύμφωνα με την Ελληνική Νομοθεσία για το Προσάρτημα. Επίσης, είναι εξαιρετικά σημαντικό το γεγονός ότι το ΔΛΠ 1 αναφέρει πως μία Εταιρία θεωρείται ότι έχει εφαρμόσει τα πρότυπα ακόμα και αν υπάρχει Πιστοποιητικό Ορκωτού με επιφύλαξη.

Τέλος, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η υιοθέτηση του ΔΛΠ 1 δεν επηρεάζει την Καθαρή Θέση και τα Αποτελέσματα Χρήσεως της εταιρίας που το εφαρμόζει.⁶⁵

3.16 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ

Τα ΔΛΠ εισάγουν νέες μορφές οικονομικών καταστάσεων (πχ. Πίνακας ταμειακών ροών, πίνακας κίνησης καθαρής θέσης), ενώ παράλληλα αγνοούν το πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων.

⁶⁵ <http://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/3578/1/Kotsios-KontokotsiosMsc2007.pdf>

Το άρθρο 29 του ΚΒΣ ορίζει ότι στο βιβλίο Απογραφών εγγράφονται στις σχετικές ημερομηνίες, ο ισολογισμός, ο λογαριασμός αποτελεσμάτων χρήσης, ο πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων και η κατάσταση του λογαριασμού γενικής εκμετάλλευσης. Τίθεται λοιπόν το ζήτημα αν η εισαγωγή νέων μορφών οικονομικών καταστάσεων (στο επίπεδο της κάθε εταιρίας) θα επηρεάσει τη μορφή και το περιεχόμενο του Βιβλίου Απογραφών και Ισολογισμού.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μετά το πέρας της εργασίας τα ασφαλή συμπεράσματα στα οποία μπορεί να οδηγηθεί κάποιος είναι ότι η χρηματοοικονομική λογιστική τηρείται από της επιχειρήσεις με σκοπό την ενημέρωση της διοίκησης της επιχείρησης, όσο και των τρίτων ενδιαφερομένων, αυτών δηλαδή που επιθυμούν να γνωρίζουν την χρηματοοικονομική της κατάσταση, αλλά δεν έχουν πρόσβαση στα λογιστικά της βιβλία. Οι ενδιαφερόμενοι αυτοί μπορούν να αντλήσουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις που αποτελούν το τελικό προϊόν της χρηματοοικονομικής λογιστικής. Επομένως, το ευρύ κοινό έχει άμεση πρόσβαση στην οικονομική κατάσταση της εταιρίας.

Οι κυριότερες οικονομικές καταστάσεις μέσα από τις οποίες ο ενδιαφερόμενος χρήστης μπορεί να σχηματίσει ολοκληρωμένη εικόνα για

την οικονομική μονάδα είναι ο ισολογισμός, οι καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσης, ο πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων χρήσης, οι ταμειακές ροές και το προσάρτημα.

Ο ισολογισμός αποτελεί κατάσταση της επιχείρησης η οποία δείχνει συνοπτικά και με αναφορά σε συγκεκριμένη ημερομηνία, το τέλος του έτους, τα περιουσιακά στοιχεία που έχει στην κατοχή της για την επίτευξη του σκοπού της και τις πηγές από τις οποίες άντλησε τα κεφάλαια που χρησιμοποιήθηκαν. Ο λογαριασμός αποτελεσμάτων χρήσης εμφανίζει τα έσοδα και τα έξοδα που πραγματοποίησε σε μία περίοδο και επομένως το αποτέλεσμα, «κέρδος» ή «ζημία», που προέκυψε από τις επιχειρηματικές της δραστηριότητες. Ο πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων εμφανίζει τον τρόπο με τον οποίο προσδιορίζονται τα προς διάθεση κέρδη και τον τρόπο διάθεσης των εν λόγω κερδών για διανομή μερισμάτων, σχηματισμό αποθεματικών, κλπ. Η κατάσταση ταμειακών ροών εμφανίζει τις ταμειακές ροές και τις ταμειακές εκροές που πραγματοποίησε η επιχείρηση για την πραγματοποίηση των λειτουργικών, επενδυτικών και χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων της κατά τη διάρκεια μισ περιόδου. Το προσάρτημα του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσης περιλαμβάνει συμπληρωματικά στοιχεία, επεξηγηματικές σημειώσεις και πληροφορίες, οι οποίες κρίνονται αναγκαίες για τη συμπλήρωση των λογιστικών πληροφοριών που παρέχει η χρηματοοικονομική λογιστική.

Οι χρήστες των λογιστικών πληροφοριών εκτός της ίδιας της διοίκησης της οικονομικής μονάδας είναι οι τρίτοι ενδιαφερόμενοι για την επιχείρηση, δηλαδή οι πελάτες, οι ανταγωνιστές, οι δημόσιες και κρατικές υπηρεσίες, οι μέτοχοι και οι δυνητικοί επενδυτές, οι χρηματοδοτικοί οργανισμοί, οι δανειστές και οι προμηθευτές, οι αναλυτές, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις και οι εργαζόμενοι στις οικονομικές μονάδες.

Συνεπώς, η επιχείρηση για την ενημέρωση ή πληροφόρηση των διαφόρων ενδιαφερομένων ομάδων και επομένως, για την εκπλήρωση των στόχων της καταρτίζει και δημοσιεύει έναν αριθμό καταστάσεων , τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γεωργίου, Α., (2003), *Διεθνή λογιστικά πρότυπα IAS*, Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα

Γκίκας Δ. (2006), *Χρηματοοικονομική Λογιστική*, Εκδ. Γ. ΜΠΕΝΟΥ, Αθήνα

Γκίκας Χ. Δ. (2002), *Η ανάλυση και οι χρήσεις των Λογιστικών Καταστάσεων*, Αθήνα: «Γ. ΜΠΕΝΟΥ».

Γκίνογλου, Δ., (2004), *Λογιστική ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων*, Εκδ. Rosili, Αθήνα

Κοντάκος, Α., (1993), *Ανάλυση οικονομικών καταστάσεων*, Εκδ. ΕΛΛΗΝ, Αθήνα

Κοντάκος, Α., (2001), *Γενική Λογιστική σε €*, Εκδ. ΕΛΛΗΝ, Αθήνα

Νιάρχος Ν., (2004) *Χρηματοοικονομική ανάλυση λογιστικών καταστάσεων*, Εκδ. Αθ. Σταμούλης, Αθήνα

Ντζανάτος, Δ., (2008), *Δημιουργία των σημειώσεων (notes) των οικονομικών καταστάσεων και έλεγχος της πληρότητάς τους*, Εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα

Πρωτοψάλτης Ν., (2005) *Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, ενοποίηση των επιχειρήσεων*, Εκδ. Σταμούλη, Αθήνα

Πρωτοψάλτης Ν., (2008), *Διαρκής κωδικοποίηση διεθνών προτύπων χρηματοοικονομικής πληροφόρησης διεθνών λογιστικών προτύπων και διερμηνειών. Όπως υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ισχύουν ως ελληνική νομοθεσία*, Εκδ. Σταμούλη, Αθήνα

Ruth, G., (2003), *Ανάλυση οικονομικών καταστάσεων* Εκδ. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη

Σιαφάκας Α., (2005) *Στοιχεία λογιστικής και ανάλυση ισολογισμού* Εκδ. Σμπιλιάς, Αθήνα

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

https://circabc.europa.eu/d/d/workspace/SpacesStore/a54f019e-bdcf-43d2-84ed-4b1aeb232958/IFRS%20Consolidated%20annex_el.pdf

www.galis.gr/images/site/.../18_prosarthma_isologsmoy_2004.doc

http://www.galis.gr/images/site/1000/18_gkalhs-n31-12-2004.pdf

<http://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/3578/1/Kotsios-KontokotsiosMsc2007.pdf>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΘΜΟΝΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΚΟΙΝΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Ο.Τ.Α ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ Ε.Λ.Π.

ΑΘΜΟΝΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΚΟΙΝΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Ο.Τ.Α.

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2011 - 8η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1/1/2011 - 31/12/2011) - ΑΡ.Μ.Α.Ε: 54779/01ΑΤ/Β/03/273 (Ποσό σε Ευρώ)

Ε Ν Ε Ρ Γ Η Τ Ι Κ Ο				Π Α Θ Η Τ Ι Κ Ο		
		Ποσό κλειόμενης χρήσης 2011		Ποσό προηγούμενης χρήσης 2010		
		Αξία	Κτήσης	Αξία	Κτήσης	
Β. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ						Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ
1. Έξοδα ιδρύσεως & πρώτης εγκατ/σεως		5.181,67	5.181,65	5.181,67	5.181,65	Ι. Μετοχικό Κεφάλαιο
4. Λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως		1.157.435,05	1.152.538,02	1.153.515,05	1.138.827,02	(6.496.162 μετοχές των 0,50 ευρώ)
		1.162.616,72	1.157.719,67	1.158.696,72	1.144.008,67	1. Καταβλημένο
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						V. Αποτελέσματα εις νέο
II. Ενσωμάτως ακινήτοποιησεις						Υπόλοιπο ζημιών χρήσεως εις νέο
1. Γήπεδα - Οικόπεδα		23.856.652,65	0,00	23.856.652,65	0,00	Υπόλοιπο ζημιών προηγούμενης χρήσεως
3. Κτίρια και τεχνικά έργα		12.222.787,31	3.629.131,15	8.593.656,16	12.204.527,31	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων (AI+AV)
4. Επιπλα & λοιπές εξοπλισμός		6.804,98	3.373,52	3.431,46	6.804,98	Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
Σύνολο ακινήτοποιησεων (Γ II)		36.086.244,94	3.632.504,67	32.453.740,27	36.067.984,94	I. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις
III. Συμμ. & άλλες μακρ/σμες χρημ/κές απατ.						1. Ομολογιακά δάνεια
2. Συμμετοχές σε λοιπές επιχ/σεις			5.000,00		5.000,00	8. Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις
7. Λοιπές μακροπρόθεσμες απατήσεις			25.655,91		25.655,91	II. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις
Σύνολο παγίου ενεργητικού (ΓII+ΓIII)			32.484.396,18		33.078.419,35	1. Προμθευτές
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						2. Επιταγές πληρωτέες
I. Αποθέματα						3. Τράπεζες λογ. βραχυπ. υποχρ.
1. Εμπορεύματα			5.112.806,42		5.490.475,89	5. Υποχρεώσεις από φρούρως-τέλη
II. Απατήσεις						6. Ασφαλιστικό Οργανισμό
1. Πελάτες			1.209.351,74		1.194.889,72	7. Μακρ/σμες υποχρ. πληρ. στην επόμενη χρήση
3α. Επιταγές εισπρακτέες			406.570,43		406.553,44	11. Πιστωτές διάφοροι
10. Εμπορικές-Επιδοκιμητικές πελάτες και χρεώστες			2.182.176,78		2.182.176,78	Σύνολο υποχρεώσεων (ΓI+ΓII)
11. Χρεώστες διάφοροι			33.888,74		23.241,37	Δ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓ/ΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ
12. Λογ/σμοί διαχ/σεως προκαταβολών & πιστώσεων			108.994,44		148.017,53	2. Έξοδα χρήσεως δούλευματα
			3.940.982,13		3.954.878,84	
IV. Διαθέσιμα						
1. Ταμείο			15.577,11		452,84	
3. Καταθέσεις οφείας και προθεσμίας			873.843,09		1.930.012,40	
			889.420,20		1.930.465,24	
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού (ΔI+ΔII+ΔIV)			9.943.208,76		11.375.819,97	
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (B+Γ+Δ)			42.432.501,98		44.468.927,37	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (Α+Γ+Δ)
Σημείωση: 1) Επί ακινήτων της εταιρείας έχουν εγγραφεί προσημειώσεις υποθήκης ποσού 54.653.501,00 ευρώ για εξασφάλιση κοινού ομολογιακού δανείου το υπόλοιπο του οποίου την 31.12.2011 ανήλθε στο ποσό των 20.547.000,00 ευρώ. 2) Επίσης, στη μερίδα της εταιρείας αναγράφονται προσημειώσεις υποθήκης ύψους 20.500.000,00 ευρώ για εξασφάλιση βραχυπρόθεσμων δανείων που έχουν εξοφληθεί και συνεντός οι παραπάνω προσημειώσεις θα πρέπει να αρθούν.						

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2011 (1/1/2011 - 31/12/2011)

		Ποσό κλειόμενης χρήσης 2011	Ποσό προηγούμενης χρήσης 2010
I. Αποτελέσματα εκμεταλλείσεως			
Κύκλος Εργασιών (πωλήσεις)		384.120,00	3.096.532,20
Μείον: Κόστος πωλήσεων		377.669,47	3.007.036,99
Μικτά αποτελέσματα (κέρδη) εκμεταλλείσεως		6.450,53	89.495,21
Πλέον: Άλλα έσοδα εκμεταλλείσεως		657.939,32	364.104,13
Σύνολο		664.389,85	453.599,34
ΜΕΙΟΝ: 1. Έξοδα διοικητικής λειτουργίας		356.234,59	656.920,99
3. Έξοδα λειτουργίας διαθεσής		631.261,96	629.305,01
Μικρά αποτελέσματα (ζημιές) εκμεταλλείσεως			-832.676,66
ΠΛΕΟΝ: 4. Πιστωτικοί τόκοι & συναφή έσοδα		1.564,39	964,70
Μείον: 3. Χρεωστικοί τόκοι & συναφή έξοδα		1.408.611,11	1.406.680,43
Ολικά αποτελέσματα (ζημιές) εκμεταλλείσεως		-1.730.153,42	-2.238.342,39
II. ΠΛΕΟΝ (ή μείον): Έκτακτα αποτελέσματα			
1. Έκτακτα και ανόργανα έσοδα		0,00	12.239,07
2. Έκτακτα κέρδη		0,00	12.474,00
Μείον: 1. Έκτακτα & ανόργανα έξοδα		1.113,02	5.938,90
Οργανικά & έκτακτα αποτελέσματα (ζημιές)		-1.731.266,44	-2.219.568,22
ΜΕΙΟΝ: Σύνολο αποσβέσεων παγίων στοιχείων		625.994,17	665.035,18
Μείον: Oι από αυτές ενσωμ. στο λοιπ/κό κόστος		625.994,17	665.035,18
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤ/ΤΑ (Ζημιές) ΧΡΗΣΕΩΣ προ φόρων		-1.731.266,44	-2.219.568,22

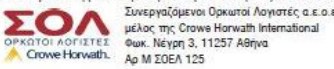
ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

Προς τους Μετόχους της Εταιρείας «ΑΘΜΟΝΟ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ»

Έκθεση επί των Οικονομικών Καταστάσεων. Ελέγξαμε τις ανωτέρω οικονομικές καταστάσεις της Ανώνυμης Βοηθητικής εταιρείας «ΑΘΜΟΝΟ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ», που αποστέλλονται από τον ισολογισμό της 31 Δεκεμβρίου 2011, την κατάσταση αποτελεσμάτων και τον πίνακα διαθεσής αποτελεσμάτων της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και το σχετικό προσαρτημα. Εις την έκθεση αυτή επισυνάφηνται η κατάσταση και ο πίνακας διαθεσής αποτελεσμάτων της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και το σχετικό προσαρτημα. Η έκθεση αυτή αποτελεί την κατάσταση και ο πίνακας διαθεσής αποτελεσμάτων σύμφωνα με τα Λογιστικά Πρότυπα που προδιαγράφονται από το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σύστημα και τις Διατάξεις των άρθρων 42α έως και 43υ του κωδ.Ν. 2190/1920, όπως και για εκκίνηση τις εσωτερικές διαδικασίες που αφορούν την έκθεση αυτή, που οφείλεται είτε σε απήτηση είτε σε λάθος. **Εις την έκθεση αυτή επισυνάφηνται η κατάσταση και ο πίνακας διαθεσής αποτελεσμάτων σύμφωνα με τα Λογιστικά Πρότυπα που προδιαγράφονται από το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σύστημα και τις Διατάξεις των άρθρων 42α έως και 43υ του κωδ.Ν. 2190/1920, όπως και για εκκίνηση τις εσωτερικές διαδικασίες που αφορούν την έκθεση αυτή, που οφείλεται είτε σε απήτηση είτε σε λάθος. Η έκθεση αυτή επισυνάφηνται η κατάσταση και ο πίνακας διαθεσής αποτελεσμάτων σύμφωνα με τα Λογιστικά Πρότυπα που προδιαγράφονται από το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σύστημα και τις Διατάξεις των άρθρων 42α έως και 43υ του κωδ.Ν. 2190/1920. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και του εύλογου των εκτιμησεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίας των οικονομικών καταστάσεων. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής μας γνώμης. **Βάση για Γνώμη με Επικάλυψη.** Από τον έλεγχο μας προέκυψε τα εξής θέματα: 1. Τα εμπορεύματα απομνημονεύονται στο κόστος κτήσης τους ποσού ευρώ 5.112.806,42, ενώ η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία τους ανέρχεται σε ευρώ 4.409.059,00. Κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών, που προβλέπονται από την Ελληνική Νομοθεσία (κωδ.Ν. 2190/1920 και ΕΓΛΣ), δεν έχει σχηματιστεί πρόβλεψη απομνημονεύονται στο κόστος κτήσης τους ποσού ευρώ 703.747,42, με συνέπεια η αξία των εμπορευμάτων, τα αποτελέσματα χρήσης και τα Ίδια Κεφάλαια να εμφανίζονται ισόποσα αυξημένα. 2. Το υπόλοιπο του λογαριασμού «Επιταγές-επιδοκιμητικές πελάτες και χρεώστες» ποσού ευρώ 2.182.176,78 ευρώ αφορά καταβληθέντα σε βάρος της εταιρείας φόρο μεταβίβασης ακινήτων τον οποίο αμφισβητεί η εταιρεία με προσφυγές της στο αρμόδιο Διοικητικό Δικαστήριο. Η εκδίκαση των ανωτέρω προσφυγών έγινε την 08-03-2011, αλλά σύμφωνα με την σχετική επιστολή του δικηγόρου που χειρίζεται την υπόθεση η απόφαση του Δικαστηρίου δεν έχει εκδοθεί ακόμα. Για το ποσό αυτό, δεν έχει σχηματιστεί σχετική πρόβλεψη, σε βάρος των αποτελεσμάτων προηγούμενης χρήσεως. 3. Στους λογαριασμούς του κυκλοφορούντος ενεργητικού «Πελάτες», «Επιταγές εισπρακτέες» και «Λογισμοί διαθεσής προκαταβολών και πιστώσεων» περιλαμβάνονται απαιτήσεις σε καθυστέρηση συνολικού ποσού ευρώ 1.500.000 περίπου. Κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών, που προβλέπονται από την Ελληνική Νομοθεσία (κωδ.Ν. 2190/1920 και ΕΓΛΣ), δεν έχει σχηματιστεί ισόποση πρόβλεψη, λόγω του μη σχηματισμού της πρόβλεψης αυτής, η αξία των απαιτήσεων και τα Ίδια Κεφάλαια παρουσιάζονται ισόποσα αυξημένα, ενώ τα αποτελέσματα της τρέχουσας χρήσης και της προηγούμενης να εμφανίζονται κατά ευρώ 650.000,00 και ευρώ 850.000,00 αντίστοιχα αυξημένα. 4. Στους λογαριασμούς υποχρεώσεων (λογ. «Ομολογιακά δάνεια» - «Προμθευτές») περιλαμβάνονται ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις συνολικού ποσού ευρώ 26.851.400,18 για τις οποίες δεν έχει σχηματιστεί πρόβλεψη για αναλογούντες τόκους υπερμερησίας ευρώ 1.580.000,00 περίπου που συνένεται οι υποχρεώσεις αυτές να εμφανίζονται ισόποσα μειωμένες, ενώ τα αποτελέσματα της τρέχουσας χρήσης και της προηγούμενης να εμφανίζονται κατά ευρώ 900.000,00 και ευρώ 680.000,00 αντίστοιχα αυξημένα. **Γνώμη με Επικάλυψη.** Κατά τη γνώμη μας, εκτός από τις επιπτώσεις των θεμάτων που μνημονεύονται στην παράγραφο «Βάση για Γνώμη με Επικάλυψη», οι ανωτέρω οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρείας «ΑΘΜΟΝΟ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ» κατά την 31 Δεκεμβρίου 2011, και τη χρηματοοικονομική της επίδοση για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Λογιστικά Πρότυπα που προδιαγράφονται από το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σύστημα και τις Διατάξεις των άρθρων 42α έως και 43υ του κωδ.Ν. 2190/1920. **Θέματα Έμφασης.** Χωρίς να διατυπώνουμε περαιτέρω επικάλυψη στη γνώμη μας, εριστοιχισμένα την προσοχή σας, στα εξής: 1) Η αγορά ορισμένων ακινήτων της εταιρείας έχει γίνει με την αναβλήσιμη άρση της απειρωμένης που οφείλεται από την εταιρεία πημάτων (Σχετικές πληροφορίες παρέχονται στο Προσαρτημα παρ. 10) 2) Δεν λάβαμε επιβεβαιωτική επιστολή μέχρι η ημερομηνία έκδοσης της παρούσης έκθεσης έλεγχου από τους νομικούς συμβούλους της εταιρείας για τα εμπορεύματα βάσει του νόμιμου τίτλου κυριότητας επί των γηπέδων και κτιρίων της εταιρείας. 3) Τα ίδια κεφάλαια της εταιρείας στις 31/12/2011 έχουν καταστεί αρνητικά και συνεντός συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 48 του κωδ.Ν. 2190/1920. Το θέμα αυτό αποτελεί σημαντικό ένδειξη για ενδεχόμενη αδυναμία συνέχισης της δραστηριότητας της εταιρείας. Η Διοίκηση της εταιρείας, όπως ανάλυσται και στην παράγραφο 13.3 του προσαρτημα, έχει εκπονήσει κατάλληλο πρόγραμμα για την άρση εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου αυτού και την απρόσκοπτη συνέχιση των δραστηριοτήτων της εταιρείας. **Αναφορά επί Άλλων Νομικών και Κοινωνικών Θεμάτων.** Επιβεβαιώσαμε τη συμφωνία και την αντιστοίχητη του περιεχομένου της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις ανωτέρω οικονομικές καταστάσεις, στα πλαίσια των οριζόμενων από τα άρθρα 43α και 37 του Κ.Ν. 2190/1920.**

Αθήνα, 7 Ιουνίου 2012

Ο ΟΡΚΩΤΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΜΑΛΑΒΑΖΟΥ ΑΘ. ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ
Α.Μ. Σ.Ο.Ε.Λ. 13831

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ 31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2011

(βάσει των διατάξεων του κωδ. Ν. 2190/1920 όπως ισχύει)

ΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «ΑΘΜΟΝΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΚΟΙΝΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Ο.Τ.Α.»
με το διακριτικό τίτλο «ΑΘΜΟΝΟ ΑΚΙΝΗΤΩΝ Α.Ε. Ο.Τ.Α.»
ΑΡ.Μ.Α.Ε. 54779/01ΑΤ/Β/03/273

§ 1. Σύννομη κατάρτιση και δομή των οικονομικών καταστάσεων -
Παρεκκλίσεις που έγιναν χάριν της αρχής της πραγματικής εικόνας

(α) Άρθρο 42α § 3: Παρέκκλιση από τις σχετικές διατάξεις περί κατάρτισεως των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, που κρίθηκε απαραίτητη για την εμφάνιση, με απόλυτη σαφήνεια, της πραγματικής εικόνας που απαιτεί η διάταξη της § 2 του άρθρου αυτού.

Δεν έγινε.

(β) Άρθρο 42β § 1: Παρέκκλιση από την αρχή του αμεταβλήτου της δομής και μορφής εμφανίσεως του ισολογισμού και του λογαριασμού «αποτελέσματα χρήσεως».

Δεν έγινε.

(γ) Άρθρο 42β § 2: Καταχώρηση στον προσιδιάζοντα λογαριασμό στοιχείου σχετιζόμενου με περισσότερους υποχρεωτικούς λογαριασμούς.
Δεν συνέτρεξε τέτοια περίπτωση.

(δ) Άρθρο 42β § 3: Προσαρμογή στη δομή και στους τίτλους των λογαριασμών με αραβική αρίθμηση, όταν η ειδική φύση της επιχείρησης το απαιτεί. Δεν συνέτρεξε τέτοια περίπτωση.

(ε) Άρθρο 42β § 4: Συμπτύξεις λογαριασμών του ισολογισμού που αντιστοιχούν σε αραβικούς αριθμούς, για τις οποίες (συμπτύξεις) συντρέχουν οι προϋποθέσεις της διατάξεως αυτής. Δεν έγινε.

(στ) Άρθρο 42β § 5: Αναμορφώσεις κονδυλίων προηγούμενης χρήσεως για να καταστούν ομοειδή και συγκρίσιμα με τα αντίστοιχα κονδύλια της κλειόμενης χρήσεως.

Δεν έγινε.

§ 2. Αποτίμηση περιουσιακών στοιχείων

(α) Άρθρο 43α § 1-α: Μέθοδοι αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων και υπολογισμού των αποσβέσεων καθώς και των προβλέψεων για υποτιμήσεις τους.

(1) Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία αποτιμήθηκαν στην αξία της τιμής κτήσεως ή του κόστους ιδιοκατασκευής τους ή της αναπροσαρμοσμένης με βάση ειδικό νόμο αξίας τους, η οποία είναι προσαυξημένη με την αξία των προσθηκών και βελτιώσεων και μειωμένη με τις προβλεπόμενες από το νόμο αποσβέσεις.

(2) Δεν συνέτρεξε περίπτωση σχηματισμού προβλέψεων υποτιμήσεως.

(3) Τα αποθέματα (εμπορεύματα) αποτιμήθηκαν στη τιμή κτήσεως τους.

(β) Άρθρο 43^α § 1-α: Βάσεις μετατροπής σε ευρώ περιουσιακών στοιχείων εκφρασμένων σε ξένο νόμισμα (Ε.Ν.) και λογιστικός χειρισμός των συναλλαγματικών διαφορών.

Δεν έγινε.

(γ) Άρθρο 43 § 2: Παρέκκλιση από τις μεθόδους κατά τις βασικές αρχές αποτιμήσεως. Εφαρμογή ειδικών μεθόδων αποτιμήσεως. Δεν έγινε.

(δ) Άρθρο 43 § 7-β: Αλλαγή μεθόδου υπολογισμού της τιμής κτήσεως ή του κόστους παραγωγής των αποθεμάτων ή των κινητών αξιών. Δεν έγινε.

(ε) Άρθρο 43 § 7-γ: Παράθεση της διαφοράς, μεταξύ της αξίας αποτιμήσεως των αποθεμάτων και κινητών αξιών και της τρέχουσας τιμής αγοράς τους, εφόσον είναι αξιόλογη.

Δεν είναι αξιόλογη η διαφορά.

(στ) Άρθρο 43 § 9: Ανάλυση και επεξήγηση της γενόμενης μέσα στη χρήση, με βάση ειδικό νόμο, αναπροσαρμογής της αξίας των παγίων περιουσιακών στοιχείων και παράθεση της κινήσεως του λογαριασμού «Διαφορές αναπροσαρμογής». Δεν έγινε.

§ 3. Πάγιο ενεργητικό και έξοδα εγκαταστάσεως

(α) Άρθρο 42ε § 8: Μεταβολές παγίων στοιχείων και εξόδων εγκαταστάσεως (πολυετούς αποσβέσεως).

Επισυνάπτεται πίνακας μεταβολής παγίων.

(β) Άρθρο 43 § 5-δ: Ανάλυση πρόσθετων αποσβέσεων. Δεν έγιναν.

(γ) Άρθρο 43 § 5-ε: Προβλέψεις για υποτίμηση ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων.

Δεν σχηματίστηκαν.

(δ) Άρθρο 43 § 3-ε: Ανάλυση και επεξήγηση των ποσών των εξόδων εγκαταστάσεως (πολυετούς αποσβέσεως) που αφορούν τη χρήση.

Ποσό 3.920,00 ευρώ αφορά ετήσια Release λογισμικού προγράμματος ERP SOFT ONE.

(ε) Άρθρο 43 § 3-γ : Τα ποσά και ο λογιστικός χειρισμός των συναλλαγματικών διαφορών που προέκυψαν στην παρούσα χρήση, κατά την πληρωμή (δόσεων) και / ή την αποτίμηση στο τέλος της χρήσεως δανείων ή πιστώσεων, χρησιμοποιηθέντων αποκλειστικά για κτήσεις πάγιων στοιχείων. Δεν υπάρχουν.

(στ) Άρθρο 43 § 4 εδάφ. α' και β': Ανάλυση και επεξήγηση των κονδυλίων «Εξοδα ερευνών και αναπτύξεως», «Παραχωρήσεις και δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας» και «Υπεραξία επιχειρήσεως (GOOD-WILL)». Δεν υπάρχουν τέτοια κονδύλια.

§4. Συμμετοχές

(α) Άρθρο 43α § 1-β': Συμμετοχές στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων με ποσοστό μεγαλύτερο από 10%.

Δεν υπάρχουν τέτοια κονδύλια.

(β) Συμμετοχές στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων, στις οποίες η εταιρεία είναι απεριόριστα ευθυνόμενος εταίρος. Δεν υπάρχουν.

(γ) Άρθρο 43α § 1-ιε': Σύνταξη ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων στις οποίες περιλαμβάνονται και οι οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας. Δεν συντρέχει η περίπτωση αυτή.

§ 5. Αποθέματα

(α) Άρθρο 43α § 1-ια : Αποτίμηση αποθεμάτων κατά παρέκκλιση από τους κανόνες αποτιμήςσεως του άρθρου 43, για λόγους φορολογικών ελαφρύνσεων. Δεν έγινε παρέκκλιση.

(β) Άρθρο 43α § 1-ι : Διαφορές από υποτίμηση κυκλοφορούντων στοιχείων ενεργητικού και λόγοι στους οποίους οφείλονται. Δεν υπάρχουν.

§ 6. Μετοχικό Κεφάλαιο

(α) Άρθρο 43α § 1-δ: Κατηγορίες μετοχών, στις οποίες διαιρείται το μετοχικό κεφάλαιο.

Αριθμός μετοχών Ονομαστική αξία Συνολική αξία - Κοινές μετοχές

6.495.162

€0,50

€3.247.581,00

(β) Άρθρο 43α § 1-γ: Εκδοθείσες μετοχές μέσα στη χρήση για αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου.

Δεν υπάρχουν.

(γ) Άρθρο 43α § 1-ε και 42ε § 10: Εκδοθέντες τίτλοι και ενσωματωμένα σ' αυτούς δικαιώματα.

Δεν εκδόθηκαν.

(δ) Άρθρο 43α § 1-ιστ: Απόκτηση ιδίων μετοχών μέσα στην παρούσα χρήση. Δεν αποκτήθηκαν.

§ 7. Προβλέψεις και υποχρεώσεις

(α) Άρθρο 42ε § 14 εδαφ. δ: Ανάλυση του λογαριασμού «Λοιπές προβλέψεις» αν το ποσό του είναι σημαντικό. Σύμφωνα με το άρθρο

43α § 1-ιζ', παρατίθεται και ο τρόπος υπολογισμού των προβλέψεων αποζημιώσεως του προσωπικού. Δεν υπάρχουν.

(β) Άρθρο 43α § 1-ζ: Οι οικονομικές δεσμεύσεις από συμβάσεις κ.λ.π. που δεν εμφανίζονται στους λογαριασμούς τάξεως. Υποχρεώσεις καταβολής ειδικών μηνιαίων παροχών και οικονομικές δεσμεύσεις για συνδεδεμένες επιχειρήσεις. Δεν υπάρχουν.

(γ) Άρθρο 43α § 1-ιβ: Πιθανές οφειλές σημαντικών ποσών φόρων και ποσά φόρων που ενδεχομένως να προκύψουν σε βάρος της κλεισμένης και των προηγούμενων χρήσεων, εφόσον δεν εμφανίζονται στις υποχρεώσεις ή στις προβλέψεις.

Η εταιρεία δεν έχει ελεγχθεί φορολογικά για την χρήση 2010-2011 και επομένως οι φορολογικές υποχρεώσεις δεν έχουν καταστεί οριστικές.

(δ) Άρθρο 43α § 1-στ: Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πάνω από 5 έτη.

Οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πέρα των 5 ετών ανέρχονται στο ποσό των 5.650.000,00 ευρώ.

(ε) Άρθρο 43α § 1-στ: Υποχρεώσεις καλυπτόμενες με εμπράγματα ασφαλείες. Βλέπε κατωτέρω Άρθρο 42ε § 9.

§ 8. Μεταβατικοί λογαριασμοί

- **Άρθρο 42ε § 12:** Ανάλυση των κονδυλίων των μεταβατικών λογαριασμών «Έξοδα επομένων χρήσεων» και «Έξοδα χρήσεως δουλευμένα».

Έξοδα επομένων χρήσεων : Δεν υπάρχουν τέτοια κονδύλια.

Έξοδα χρήσεως δουλευμένα : Ποσό ύψους 84.409,54 ευρώ αφορά υπόλοιπο Προγραμματικής Σύμβασης «ΟΨΙΣ» τα έσοδα των οποίων έχουν ολοκληρωθεί μέσα στο έτος 2007.

§ 9. Λογαριασμοί τάξεως

- **Άρθρο 42ε § 11:** Ανάλυση των λογαριασμών τάξεως, στην έκταση που δεν καλύπτεται η υποχρέωση αυτή από τις πληροφορίες της επόμενης § 10. Δεν υπάρχουν.

§ 10. Χορηγηθείσες εγγυήσεις και εμπράγματα ασφάλειες

- **Άρθρο 42ε § 9:** Εγγυήσεις και εμπράγματα ασφάλειες που χορηγήθηκαν από την εταιρεία.

Η εταιρεία στην υπερδωδεκάμηνη χρήση 2003-2004 αγόρασε πάγια (οικόπεδα & αγροτεμάχια) αξίας 15.674.784,76 ευρώ τα οποία περιλαμβάνονται στο λογαριασμό Ενεργητικού Γ-II-1 με την αναβλητική αίρεση αποπληρωμής οφειλομένου τιμήματος το οποίο την 31.12.2011 εμφανίζεται με 21.155.424,72 ευρώ (Λογαριασμός Παθητικού Γ-I-8, Γ-II-1 & Γ-II-7). Έτσι με το σχετικό υπ' αριθμ. 22.186/30.12.2003 πωλητήριο συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Αθηνών Ιωάννας Β. Γαβριέλη - Αναγνωσταλάκη παραχωρήθηκαν, μεταβιβάστηκαν και παραδόθηκαν προς την εταιρεία τα ανωτέρω ακίνητα μόνο κατά κατοχή και χρήση, ενώ η κυριότητα και νομή των πωληθέντων ακινήτων έχει παρακρατηθεί από

τους πωλητές αυτών μέχρι την ολοσχερή εξόφληση του πιστού μενού τιμήματος μετά των τόκων του.

Επί ακινήτων της εταιρείας έχουν εγγραφεί προσημειώσεις υποθήκης ποσού 54.653.501,00 ευρώ για εξασφάλιση κοινού ομολογιακού δανείου το υπόλοιπο του οποίου την 31.12.2011 ανήλθε στο ποσό των 20.547.000,00 ευρώ πλέον τόκων ύψους 505.259,86€ Επίσης, στη μερίδα της εταιρείας αναγράφονται προσημειώσεις υποθήκης ύψους 20.500.000,00 ευρώ για εξασφάλιση βραχυπρόθεσμων δανείων που έχουν εξοφληθεί και συνεπώς οι παραπάνω προσημειώσεις θα πρέπει να αρθούν.

§ 11. Αμοιβές, προκαταβολές και πιστώσεις σε όργανα διοικήσεως

(α) Άρθρο 43α § 1-ιγ, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 3 του Π.Δ. 325/1994: Αμοιβές μελών οργάνων διοικήσεως και διευθύνσεως της εταιρείας.

Αμοιβή Προέδρων Δ.Σ. ποσό 33.030,72 ευρώ, Αντιπροέδρου Δ.Σ. ποσό 8.461,53 και αμοιβές Μελών Δ.Σ. ποσό 9.230,76 ευρώ.

(β) Άρθρο 43α § 1-ιγ: Υποχρεώσεις που δημιουργήθηκαν ή αναλήφθηκαν για βοηθήματα σε αποχωρήσαντα την παρούσα χρήση μέλη οργάνων διοικήσεως και διευθύνσεως της εταιρείας.

Δεν υπάρχουν.

(γ) Άρθρο 43α § 1-ιδ: Δοθείσες προκαταβολές και πιστώσεις σε όργανα διοικήσεως (μέλη διοικητικών συμβουλίων και διαχειριστές).

Δεν υπάρχουν.

§ 12. Αποτελέσματα χρήσεως

(α) Άρθρο 43α § 1-η: Κύκλος εργασιών κατά κατηγορίες δραστηριότητας και γεωγραφικές αγορές. (Ο κύκλος εργασιών λαμβάνεται όπως καθορίζεται στο άρθρο 42ε § 15 εδάφιο α').

Πωλήσεις Εμπορευμάτων (πωλήσεις ακινήτων) : 384.120,00

Έσοδα παρεπ. ασχολιών (ενοίκια) : 657.939,32

Έσοδα κεφαλαίου (τόκοι καταθέσεων) : _____ 1.564,39

ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ 1.043.623,71

(β) Άρθρο 43α § 1-θ: Μέσος όρος του απασχοληθέντος κατά τη διάρκεια της χρήσεως προσωπικού και κατηγορίες αυτού, με το συνολικό κόστος τους. Διευκρινίζεται ότι, στο «Διοικητικό (υπαλληλικό) προσωπικό» περιλαμβάνεται το με μηνιαίο μισθό αμειβόμενο προσωπικό και στο «εργατοτεχνικό προσωπικό» οι αμειβόμενοι με ημερομίσθιο.

1 .Μέσος όρος προσωπικού: άτομα 6

2. Μέσος όρος προσωπικού κατά κατηγορίες

Διοικητικό (υπαλληλικό) προσωπικό άτομα 6

Σύνολο ατόμων 6

3. Αμοιβές και έξοδα προσωπικού

-Διοικητικού (υπαλληλικού)

προσωπικού:

Μισθοί ευρώ 104.993,13

Κοινωνικές επιβαρύνσεις ευρώ 23.842,15

(γ) Άρθρο 42ε § 15-β: Ανάλυση των έκτακτων και ανόργανων εξόδων και εσόδων (δηλαδή των λογαριασμών «έκτακτα και ανόργανα έξοδα» και «έκτακτα και ανόργανα έσοδα»). Αν τα ποσά των λογαριασμών

«Έκτακτες ζημιές» και «Έκτακτα κέρδη» είναι σημαντικά, κατ' εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 43α § 1-ιγ, παρατίθεται και αυτών ανάλυση (με βάση τους λογαριασμούς 81.02 και 81.03 του Γεν. Λογ. Σχεδίου).

(1) Έκτακτα και ανόργανα έξοδα:

- Έκτακτα και ανόργανα έξοδα ευρώ 1.113,02

Σύνολο 1.113,02

(2) Έκτακτα και ανόργανα έσοδα:

- Λοιπά έκτακτα έσοδα ευρώ

- Έκτακτα κέρδη

Σύνολο 0,00

(δ) Άρθρο 42ε § 15-β: Ανάλυση των λογαριασμών «Έσοδα προηγούμενων χρήσεων».

Δεν υπάρχουν.

§ 13. Άλλες πληροφορίες που απαιτούνται για αρτιότερη πληροφόρηση και εφαρμογή της αρχής της πιστής εικόνας

(δ) Άρθρο 43α § 1-ιζ: Οποιοσδήποτε άλλες πληροφορίες που απαιτούνται από ειδικές διατάξεις ή που κρίνονται αναγκαίες για την αρτιότερη πληροφόρηση των μετόχων και των τρίτων και εφαρμογή της αρχής της πιστής εικόνας.

1. Το υπόλοιπο του λογαριασμού "Επισφαλείς-επίδικοι πελάτες και χρεώστες" ποσού 2.182.176,78 ευρώ, αφορά καταλογισθέντα σε βάρος της εταιρείας φόρο μεταβίβασης ακινήτων, τον οποίο αμφισβητεί η εταιρεία με προσφυγές της στο αρμόδιο Διοικητικό Δικαστήριο, η δικάσιμος των οποίων πραγματοποιήθηκε την 08/03/2011 , και δεν έχει εκδοθεί μέχρι την 18/04/2012 απόφαση . Από το παραπάνω ποσό η

εταιρεία ρύθμισε στη χρήση 2007 το 25% της οφειλής ήτοι ποσό 545.589,19 ευρώ, το οποίο και εξόφλησε πλέον προσαυξήσεων στις χρήσεις 2007 και 2008.

2. Σημειώνεται ότι για τα ακίνητα της § 10, η εταιρεία έχει ασκήσει την από 23.12.2008 αγωγή στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών στρεφόμενη σε βάρος της πωλήτριας εταιρείας «ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.» («Ε.Τ.Ε. Α.Ε.»), αυτής και ως καθολικής διαδόχου της πωλήτριας εταιρείας «ΟΛΥΜΠΙΑΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ-ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ Α.Ε.», με αίτημα την κήρυξη της συνολικής ακυρότητας του υπ' αριθμ. 22.186/30.12.2003 συμβολαίου αγοραπωλησίας και επικουρικά ότι το ανωτέρω συμβόλαιο είναι άκυρο ως προς το υπερβάλλον συμβατικό τίμημα ποσού €7,3 εκ. περίπου. Η συζήτηση της ανωτέρω αγωγής είχε οριστεί για την 02.12.2010 και η οποία αναβλήθηκε για 24/01/2013 .

Επίσης για τα ίδια ακίνητα στις 29.12.2009 ασκήθηκε αγωγή της «Ε.Τ.Ε. Α.Ε.» εναντίον της εταιρείας μας ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, με κύριο αγωγικό αίτημα την καταβολή συνολικού ποσού €14,1 εκ. περίπου και επικουρικά ποσού € 12,7 εκ. περίπου που αφορούν ληξιπρόθεσμες δόσεις του πιστούμενου τιμήματος πλέον τόκων. Η συζήτηση της ανωτέρω αγωγής είχε οριστεί για την 16.02.2011, όμως πήρε αναβολή για 20.02.2013.

3. Αναφορικά με την λήψη μέτρων περί εφαρμογής του άρθρου 48 του Κ.Ν. 2190/1920 λόγο ύπαρξης αρνητικών Ιδίων Κεφαλαίων και της αβεβαιότητας για την συνέχιση της δραστηριότητας της εταιρείας , η Διοίκηση της εταιρείας έχει εκπονήσει πρόγραμμα -business plan ετών 2012-2017 για την εξεύρεση πόρων - κεφαλαίων μέσα από την αναχρηματοδότηση των Τραπεζικών Δανείων , και της αξιοποίηση των

ακινήτων που διαθέτη με σκοπό να μπορέσει να συνεχίσει την απρόσκοπτη δραστηριότητα της.

Αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Κύκλος Εργασιών (πωλήσεις)	1.200.000,00	2 000.000,00	2.150.000,00	0		
Μείον: Κόστος πωλήσεων	1.170.000,00	1 930.000,00	2.064.000,00	0		
Μικτά αποτελέσματα (κέρδη) εκμεταλλεύσεως	30.000,00	70.000,00	86.000,00	0		
Πλέον. Άλλο: έσοδα εκμεταλλεύσεως	1.050.000,00	1 200.000,00	1.250.000,00	1.280.000,00	1.300.000,00	1.345.000,00
Σύνολο	1.080.000,00	1.270.000,00	1.336.000,00	1.280.000,00	1.300.000,00	1.345.000,00
ΜΕΙΟΝ: 1. Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	320.300,00	285.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00
3. Έξοδα λειτουργίας διαθέσεως	600.000,00	550.000,00	450.000,00	400.000,00	400.000,00	400.000,00
Μερικά αποτελέσματα (ζημίες) εκμεταλλεύσεως	160.000,00	435.000,00	635.000,00	630.000,00	650.000,00	695.000,00
ΠΛΕΟΝ:						
4. Πιστωτικοί τόκοι & συναφή έσοδα	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00
Μείον:						
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	500.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00
Ολκά αποτελέσματα (ζημίες) εκμεταλλεύσεως	-338.500,00	286.500,00	487.500,00	481.500,00	501.500,00	546.500,00

ΜΕΙΟΝ. Σύνολο αποσβέσεων παγίων στοιχείων	625.000,00						
Μείον: Οι από αυτές ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	625.000,00	0	0	0	0	0	0
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (Κέρδη -ζημίες) ΧΡΗΣΕΩΣ προ φόρων		-338.500,00	285.500,00	487.500,00	481.500,00	501.500,00	546.500,00

Αμαρούσιον, 08 Μαΐου 2012

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ
Δ.Σ.

ΜΠΑΛΑΣΗΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
Α.Δ.Τ. Χ 053239

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΤΟΥ
Δ.Σ

Π ΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ
Α.Δ.Τ. ΑΗ 581160

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΝΤΟΥΝΑΣ ΑΡ.ΑΔΕΙΑΣ Ο.Ε.Ε. 0049143 Α' ΤΑΞΗ -
Α.Δ.Τ. ΑΙ 645995

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΔΛΠ

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ Α.Ε.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

(Ποσά σε Ευρώ, εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

	Σημείωση	31 Δεκεμβρίου 2011	31 Δεκεμβρίου 2010 (αναθεωρημένο)*
Πωλήσεις	31	389.331.938	440.794.375
Λοιπά λειτουργικά έσοδα	5,31	9.548.601	4.677.675
Κίνηση αποθεμάτων	6	(60.636.575)	(66.652.555)
Φόροι & τέλη	7	(80.311.243)	(85.941.324)
Έξοδα προσωπικού	8	(63.956.111)	(69.766.912)
Αποσβέσεις	9	(25.904.081)	(31.398.312)
Λοιπά λειτουργικά έξοδα	10,31	(107.107.768)	(113.636.890)
Λειτουργικά κέρδη προ χρηματοοικονομικών αποτελεσμάτων και φόρων		60.964.761	78.076.057
Χρηματοοικονομικά έσοδα		561.747	1.137.781
Χρηματοοικονομικά έξοδα		(124.816)	(97.348)
Καθαρά χρηματοοικονομικά αποτελέσματα	11	436.931	1.040.433
Κέρδη προ φόρων		61.401.692	79.116.490
Φόρος εισοδήματος	12	(12.788.007)	(49.324.775)
Κέρδη μετά φόρων		48.613.685	29.791.715
Αναλογιστικά κέρδη/ζημιές	25	(5.081.808)	(7.131.017)
Αναλογούν Φόρος	26	688.763	698.047
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα χρήσεως		44.220.640	23.358.745
Κέρδη μετά φόρων ανά μετοχή βασικά και προσαρμοσμένα	24	26,72	16,37

Σημείωση	31 Δεκεμβρίου 2011	31 Δεκεμβρίου 2010 (αναθεωρημένο) *	1 Ιανουαρίου 2010 (αναθεωρημένο) *	
Ενεργητικό				
Πάγια περιουσιακά στοιχεία	13	169.546.062	178.499.545	189.617.983
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	14	390.571	294.812	291.605
Επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρείες	15	406.185	406.185	396.185
Λοιπές επενδύσεις	16	88.041	88.041	88.041
Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	17	334.422	227.378	206.183
Σύνολο μη κυκλοφορούντος ενεργητικού		170.765.281	179.515.961	190.599.997
Αποθέματα	18	26.916.530	24.219.312	26.462.539
Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις	19,31	52.057.259	56.319.053	58.827.553
Δάνεια σε Συγγενείς Εταιρείες	31	40.000.000	-	-
Φόρος εισοδήματος εισπρακτέος		3.990.114	-	-
Χρηματικά διαθέσιμα και ισοδύναμα	20	29.884.628	106.667.535	196.093.906
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού		152.848.531	187.205.900	281.383.998
Σύνολο ενεργητικού		323.613.812	366.721.861	471.983.994
Ίδια κεφάλαια				
Μετοχικό κεφάλαιο	21	54.581.310	54.581.310	54.581.310
Διαφορά υπέρ το άρτιο		1.365	1.365	1.365
Αποθεματικά	23	18.529.918	18.529.918	92.983.192
Κέρδη εις νέον		95.858.293	126.159.334	154.723.104
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		168.970.886	199.271.927	302.288.971
Υποχρεώσεις				
Παροχές σε εργαζόμενους μετά την έξοδο από την υπηρεσία	25	49.291.083	46.452.210	45.525.065
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	26	15.437.794	14.951.784	14.553.276
Προβλέψεις	,28	1.446.716	1.479.709	1.065.930
Σύνολο μακροπροθέσμων υποχρεώσεων		66.175.593	62.883.703	61.144.270
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	27,31	88.255.198	95.360.742	91.682.332
Προβλέψεις	28	-	-	3.135.240
Μερίσματα Πληρωτέα		212.135	-	-
Φόροι εισοδήματος πληρωτέοι		-	9.205.489	13.733.181
Σύνολο βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων		88.467.333	104.566.231	108.550.753
Σύνολο υποχρεώσεων		154.642.926	167.449.934	169.695.023
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων		323.613.812	366.721.861	471.983.994

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΪΑ Α.Ε.
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ
(Ποσά σε Ευρώ, εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

	Μετοχικό κεφάλαιο	Αποθεματικό υπέρ το άρτιο	Αποθεματικά	Κέρδη εις νέον	Σύνολο ιδίων κεφαλαίων
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2010	54.581.310	1.365	92.983.192	159.856.312	307.422.179
Επίδραση λογιστικής πολιτικής				(5.133.208)	(5.133.208)
Αναθεωρημένο Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2010*	54.581.310	1.365	92.983.192	154.723.104	302.288.971
Κέρδη μετά φόρων	-	-	-	29.791.715	29.791.715
Λοιπά Συνολικά έσοδα μετά από φόρους	-	-	-	(6.432.970)	(6.432.970)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα χρήσεως	-	-	-	23.358.745	23.358.745
Αφορολόγητα αποθεματικά προς διανομή	-	-	(74.453.274)	74.453.274	-
Διανομή αποθεματικών	-	-	-	(56.584.488)	(56.584.488)
Μερίσματα	-	-	-	(69.791.302)	(69.791.302)
Αναθεωρημένο Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2010*	54.581.310	1.365	18.529.918	126.159.334	199.271.927
Αναθεωρημένο Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2011	54.581.310	1.365	18.529.918	126.159.334	199.271.927
Κέρδη μετά φόρων	-	-	-	48.613.685	48.613.685
Λοιπά Συνολικά έσοδα μετά από φόρους	-	-	-	(4.393.045)	(4.393.045)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα χρήσεως	-	-	-	44.220.640	44.220.640
Μερίσματα	-	-	-	(74.521.682)	(74.521.682)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2011	54.581.310	1.365	18.529.918	95.858.292	168.970.885

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΪΑ Α.Ε.
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ
(Ποσά σε Ευρώ, εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

	31 Δεκεμβρίου 2011	31 Δεκεμβρίου 2010 (αναθεωρημένο) *
Ταμιακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες		
Κέρδη μετά φόρων	48.613.685	29.791.715
Διορθωτικές εγγραφές:		
Αποσβέσεις	25.904.081	31.398.312
Προβλέψεις	2.410.939	3.032.064
(Κέρδη)/Ζημιές από πώληση παγίων	(149.455)	21.356
Έσοδα τόκων	(528.112)	(1.128.172)
Έξοδα από παροχές σε εργαζόμενους μετά την έξοδο από την υπηρεσία	5.702.071	6.451.116
Φόρος εισοδήματος	12.788.007	49.324.775
Ταμιακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες πριν τις μεταβολές από κεφάλαιο κίνησης και προβλέψεις	94.741.216	118.891.166
Αύξηση λοιπών μακροπρόθεσμων απαιτήσεων (Αύξηση)/ Μείωση αποθεμάτων	(107.044)	(21.195)
Μείωση/(Αύξηση) πελατών και λοιπών απαιτήσεων (Μείωση)/Αύξηση προμηθευτών και λοιπών υποχρεώσεων	(2.641.149)	2.224.942
Παροχές σε εργαζόμενους καταβληθείσες μετά την έξοδο από την υπηρεσία	1.761.794	(491.500)
	(7.105.544)	3.678.410
	(7.945.005)	(12.654.988)
Ταμιακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	78.704.268	111.626.834
Τόκοι εισπραχθέντες	528.112	1.128.172
Φόρος εισοδήματος καταβληθείς	(24.808.838)	(55.491.151)
Καθαρές ταμιακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	54.423.542	57.263.856
Ταμιακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες		
Δάνεια σε Συγγενείς Εταιρείες	(40.000.000)	-
Επένδυση σε θυγατρική εταιρεία	-	(10.000)
Εισπράξεις από πώληση παγίων περιουσιακών στοιχείων	577.070	12.222
Απόκτηση άυλων περιουσιακών στοιχείων	(252.079)	(214.946)
Απόκτηση παγίων περιουσιακών στοιχείων	(17.221.893)	(20.101.713)
Καθαρές ταμιακές ροές προς επενδυτικές δραστηριότητες	(56.896.902)	(20.314.437)
Ταμιακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		
Μερίσματα πληρωθέντα	(74.309.547)	(126.375.790)
Καθαρές ταμιακές ροές προς χρηματοδοτικές δραστηριότητες	(74.309.547)	(126.375.790)
Καθαρή (μείωση)/αύξηση στα χρηματικά διαθέσιμα και ισοδύναμα	(76.782.907)	(89.426.371)
Χρηματικά διαθέσιμα και ισοδύναμα την 1η Ιανουαρίου	106.667.535	196.093.906
Χρηματικά διαθέσιμα και ισοδύναμα την 31η Δεκεμβρίου	29.884.628	106.667.535